

1972 - 10

naša luč

Bela lepota

Na ovitku: Steza v slovenski zimski pokrajini

Slovenija, kam ?

Leto gre h kraju. Ko bi radi potegnili črto in zaznamovali točko, do katere je Slovenija v svojem razvoju prišla, smo se znašli sredi vretja, ki v domovini kipi in katerega vire in izid je težko pokazati. Ob nekaj ugotovitvah je kljub vsemu možno vsaj bežno zaslutiti igro v ozadju.

Začelo se je pred enim letom. Beograjska centrala je vrgla hrvaško partijsko vodstvo. Temu so sledile čistke na Hrvaškem, ki še niso končane. Razlog? Hrvaški „nacionalizem“ in „separatizem“.

Deset mesecev zatem je zletelo srbsko partijsko vodstvo. Sledile so čistke v Srbiji. Razlog? „Liberalizem“, „revizionizem“, „protirevolucija“.

En mesec kasneje se je igra ponovila v Sloveniji. Razlog? „Ljubimkanje z Zahodom“.

To so koraki beograjske centrale in njena razlaga teh korakov.

Kaj se v resnici odigrava za kulisami?

Znotraj Jugoslavije je mogoče odkriti dvoje dogajanj, katerima odgovarja zunaj nje tudi dvoje.

Doma narašča na eni strani gospodarska kriza, na drugi pa se množé poskusi delnega odprtja oken v zatohlem enopartijskem prostoru. To oboje se še med seboj pogojuje: delavci začenjajo ob skrčenih plačah in ob odkrivanju tovarišev-milijonarjev spoznavati resnico o vrednosti marksističnega gospodarskega sistema in si želijo več nemarksizma; več kontrole in kritike tistih na vrhu s strani ljudskih množic bi pa tudi v gospodarstvo prineslo več reda.

Zlasti drugo smer razvoja v Jugoslaviji — večjo demokratizacijo — je opazovala Moskva z zaskrbljenostjo. A na zadušitev te smeri bi mogla vplivati le s pomočjo pri ozdravljenju prve smeri, gospodarstva. Ob tem spoznanju je ponudila Moskva Jugoslaviji visoko posojilo, toda po načelu dajdam, to je, za ceno privitja administrativnega vijaka.

In sedaj se v Jugoslaviji dogaja, kar se dogaja. „Reformistični“ komunistični veljaki morajo leteti, časopisna podjetja se čistijo, za mnoga, zlasti študentska glasila ni več denarnih virov, partija doživlja prepah, učiteljski kadri morajo skozi gostejše marksistično rešeto, po šolah se marksizem vsiljuje v močnejših zalogajih, Cerkve so ponovno obdolžene klerikalizma, skratka: partija spet jemlje krepkeje vajeti v svoje roke.

Tuji opazovanci gledajo na ta razvoj osuplo: torej v enopartijskem sistemu le ni možen razvoj v demokracijo?

Največji optimisti med njimi menijo, da je sedanji razvoj le še manj slab, kot bi bil sovjetski vojaški poseg po receptu Čehoslovaške. Vendar se tudi ti zaskrbljeno sprašujejo, kdaj se bodo pokazali na obzorju prvi znaki demokracije v deželi, kjer so se čez noč zavrtela kolesa za leta nazaj.

Eno je jasno: demokracija je tako celoten pojem, da je možno le dvoje; ali je ali je pa ni. Demokracija po koščkih je v konkretnem življenju nemogoča. Če ji odpreš vrata v neki prostor, hoče še v druge. Če se hoče enopartijski sistem obdržati pri življenju, mora demokraciji spet vrata zapreti. To seveda stori takoj in brez kakršnihkoli očitkov vesti.

naša luč 1972

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 21
december 1972

Revijo ureja uredniški odbor.

Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Izhaja vsak mesec razen julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	0,95 angl. f.
Avstrija	50 av. šil.
Belgija	120 b. fran.
Francija	13 f. fran.
Švica	12 š. fran.
Nizozemska	9 n. gold.
Nemčija	12 n. mark
Švedska	14 š. kron
Avstralija	3 av. dol.
Kanada	3,5 am. dol.
ZDA	3,5 am. dol.

Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava „Naše luči“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Erscheinungsort:
Klagenfurt
Verlagspostamt:
A-9020 Klagenfurt

Printed in Austria
P. b. b.

10

sveti večer

Zavila sta z glavne ceste in ubrala neki temni prehod med starinskimi kamnitimi hišami. Tod so bili doma še kmetje, tamle je bilo napajališče za živino, v zraku je zadišalo po senu. Razdrapana hiša s skrilasto streho je razkazovala svoje razvaline v mesečini. Nato spet nizka tršasta hiša z zunanjim stopniščem, z razsvetljenim kuhinjskim oknom.

Vstopila sta.

Stara ženska v ruti je sedela ob knjigi.

„Ne bodite hudi na naju, če prosiva za kotiček, kjer bi se lahko odpočila. Od daleč prihajava, mnogo sva iskala, usmiljenje nisva našla nikjer. Dovolj bi bilo malo prostora v skednju...“

Starka si je živahno snela naočnike, bila je prisebna in zgovorna starka, prav nič se ni začudila, takoj je razumela stvar, kar sama se je zaklepetala:

„Prostor v skednju vama seveda dam, dala vama bi tudi posteljo, pa ne morem, ker je prišel Milan z ženo domov; drugače bi vama dala tudi tisto posteljo. Pa je toplo tam in tudi umazano ni, o ne, je snažno, kar dobro smo počistili pod, da bi lahko človek na njem jedel, potem pa novega listja smo nasuli. In blizu je živina, tako da je toplo, da ni mraz. Pa tudi odej vama lahko dam, kolikor jih hočeta; odeje še imam, hvala Bogu, od takrat, ko so bili tukaj Nemci. Odeje vedno prav pridejo in sem jih vzela. Kaj čete, morate malo potrpeti, da vama pripravim, sama sem doma, mladi so šli k maši, mene pa pustili za varuha doma, stare puščajo tako doma, kakor puste. Čete malo kafeta?“

Skednj, temen prostor z listjem, z domačim vzduhom po živini onkraj pregraje, to je bila zdaj zadnja postaja njune poti. Jožef je globoko zavzdihnil. Odložil je kovček z dežnikom, razstlal listje

in razgrnil čezenj odejo. Potem je prišla Marija z žensko, ki je nosila celo naročje odej.

„Da vaju ne bo zeblo,“ je rekla.

In se je ozrla naokrog po skednju, ali je vse na mestu. Vol in krava sta prežvekovala, negibna, s priprtimi očmi. Nato je prikimala Jožefovemu delu.

„Samo še malo listja bom dala, bo bolj toplo.“

Nabrala je v naročje sveženj listja, ga spustila na kup in ga razstlala z rokami. Bilo je suho hrastovo listje, ki je prinašalo sem vonj po jesenskem gozdu. In po vseh mukah bi se onadva končno spočila pod to hišo s skrilasto streho, v prisotnosti dobre živine, v tem vonju zamirajočega gozda...

„Sta še kaj lačna?“ je rekla starka.

Ne, zdaj sta lahko legla k počitku okreščana.

„Potem pa lahko noč.“

Vrnila se je na vrata.

„Saj vi, mladenič, nimate morda s sabo kakšnih žveplenk?“

„Nič takega nimam.“

„Ker se najdejo tudi kadivci, ki ponoči kadijo, in je potem nevarno za seno...“

Noč je šla v polnoč, se vsa mrzla in svetla vzbočila nad planoto, nad žametnimi borovimi gaji, nad ogorelo gmajno, nad spečimi kamnitimi hišami.

A ko je prešla v novo svetlobo, v mrzlosrebrni soj božičnega jutra, so zazvonili vsi zvonovi vzdolž obale, dan se je odel v glorio, vse mesto doli v zalivu je vstalo na noge ob prečudežni vesti, da se je v hlevu na planoti rodil Kristus, Pričakovani.

Alojz Rebula
(v sodobni legendi
„Kristus se je rodil v Trstu“)

Božič bo vsak čas tu

Adventni večeri

Advent je čas, ko se pripravljamo na rojstni dan Jezusa Kristusa. Starši naj poskrbijo, da bo advent za majhnega otroka veliko versko doživetje.

Kjer je navada, da spletejo doma adventni venec, naj se ta navada nadaljuje. Kjer tega ni, bi bilo priporočljivo, da bi jo vpeljali. Okrogli zeleni venec z gorečimi svečami se otroku vtisne neizbrisno v spomin.

Otroci naj pri pletenju venca sodelujejo tako, da podajajo smrekove vejice. Tudi luč na adventnem vencu naj otroci doživijo. Preden prižge oče za prvo adventno nedeljo prvo svečo na vencu (in prav tako naslednje nedelje, ko prižge dve, potem tri in končno štiri sveče), je primerno, da molimo, še bolje, zapojemo na primer „Kralja, ki prihaja, pridite, molimo!“ ali „Jezus, pridi!“ in podobno. Za njim ponovi vzklik vsa družina. Otrok bo doživel temo in luč — ob ugasnjeni in prižgani sveči. Pri tem se bo seveda opredelil za luč, ki je zanj že sama po sebi tako privlačna. Podzavestno se bo pri tem opredelil za dobro.

Pri otrocih, ki so stari nad tri leta, dopolnujemo doživetje ob adventnem vencu s pripovedovanjem o Gospodovem oznanjenju, o potovanju Marije in Jožefa v Betlehem, o iskanju prenočišča, o neusmiljenosti nekaterih ljudi ter o ljubezni Boga, ki je poslal svojega Sina na svet, da nam pomaga. Tak otrok bo že znal ločiti hudobijo od dobrote. Ob ugasnjeni sveči bo doživil praznino živ-

ljenja brez Boga, ob goreči sveči pa bogastvo življenja z Bogom.

Enak ali še večji vzgojni učinek dosežejo starši ob pripravljanju jaslic. Adventne večere izrabijo za popraviljanje hlevca, jasličnih kipcev, zbiranje gradiva za jaslice itd. Ob popraviljanju hleva se bo otrok učil skromnosti, ob ovcah ubogljivosti, ob pastircih spoštovanja do drugih, ob Mariji in Jožefu izvrševanja božje volje in ljubezni do Boga in bližnjega, ob pripravi jaslic pa božje ljubezni do nas. Iznajdljivi starši bodo znali ob vsaki jaslični podobi povedati kaj spodbudnega.

Da ne bodo jasli pretrde, naj bodo do božiča postlane z obilno slamo, ki naj si jo mali otroci prislužijo z ubogljivostjo in dobrimi deli. Vsak večer se v družinskem krogu starši pomenijo z otroki, koliko slamic so čez dan pripravili za Jezusovo ležišče. Morda so s svojo neubogljivostjo celo zapravili že prej zbrano slamo.

Podobno bodo otroci radi zbirali majhne kamne, s katerimi bo tlakovana pot do hlevca. Če bodo otroci prizadevni, bo pot do božiča v vsej dolžini zgrajena.

Adventnim večerom je potrebno dati slovesno razpoloženje. Vsa družina naj bo zbrana pri mizi, na kateri naj bodo predmeti, potrebni za jaslice. Tedaj naj bosta radijski in televizijski sprejemnik zaprta. Vsa družina naj poje adventne pesmi, med katere spadajo tudi prve kitice pesmi „Poslušajte, vsi ljudje“. Zelo učinkovite so tudi kratke molitve v obliki prošenj, na primer „Jezus, pridi!“

Vse te priprave so naravnane na Odrešenikovo rojstvo. Pri tem naj

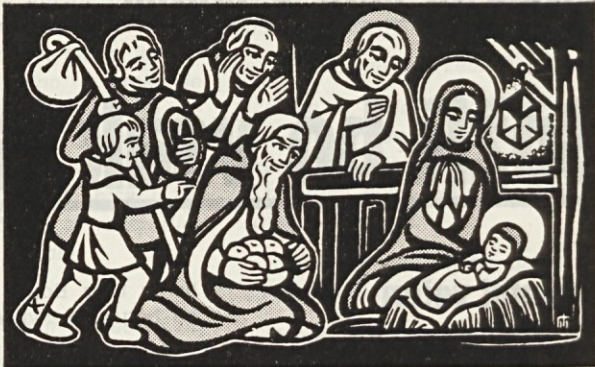
starši pazijo, da Odrešenikovega imena ne popačijo. Naj ne pripovedujejo o „Jezuščku“. Ob takem izrazu bo otrok sprejel Odrešenika kot ubogega nebogljjenčka. V njem se ne bo porodilo čustvo spoštovanja in odgovornosti pred Nekom, od katerega se čuti odvisnega. Za svojo vernost pa prav tega potrebuje. Namesto izraza „Jezušček“ naj rečejo starši „De-te Jezus“.

Sveti Miklavž

Eden najpomembnejših praznikov za otroka v adventu je god sv. Miklavža. Ob tem praznovanju naj bi se naučil deliti dobrote. K temu pa spodbuja prav zgled svetega škofa, ki je vsako življenjsko

(Dalje na 6. strani)

božji nam je rojen Sin

Natančnega dne Jezusovega rojstva ne poznamo. Spočetka se še niso tako zanimali za datum Kristusovega praznika. Praznovali so Veliko noč in se s tem spominjali vse Kristusove skrivnosti. V 3. stoletju pa se je porodila želja, da bi Jezusovo rojstvo posebej praznovali. To je podoben pojav, kot je v evangeljskih poročilih: najprej velika zveličavna dejanja odraslega Kristusa, šele potem želja, iti „ob reki navzgor“ in videti tisto, kar se je zgodilo prej.

Ker Jezusovega rojstnega dne niso več poznali, so mogli svobodno izbrati najbolj smiseln datum. In tako so vzeli tisti čas leta, ko se začenjajo dnevi spet daljšati: od najstarejših časov so šteli 25. december in 6. januar za dneva, ko se je Jezus prvič pokazal.

S tem so nadomestili poganske praznike, vendar je to postranskega pomena. Najgloblji razlog je veliko preprostejši in bolj splošno človeški. Ob prihodu nove luči v naravo praznujemo Novo luč, ki ne bo nikoli ugasnila: to je duhovna luč. Zato ni nič hudega, če

se v naših vedno razsvetljenih mestih ali na južni polobli naravni simbol opazi le malo ali sploh ne. Krščanska vera ljubi naravo in se ji rada pridružuje, vendar ni naravna vera, ni vera vedno povračajočih se letnih časov, temveč vera večno živih dejstev v zgodovini.

Jezusovo rojstvo je zgodovinski dogodek. Vso človeško zgodovino štejemo po njem. Leto 1 je leto Jezusovega rojstva. S tem čudovitim duhovnim videnjem je menih Dionizij Mali v 6. stoletju nadomestil staro štetje, ki je štel leta od ustanovitve Rima. Ob sporočilu evangelista Luka, po katerem je bil Jezus ob svojem nastopu „pri tridesetih“, je menih pač premalo pazil na besedo „pri“. Zato se je verjetno zmotil za štiri do sedem let. Vendar tudi to ni tako zelo pomembno. Tudi če je bil Jezus rojen nekaj let prej, štetje let z „v letu Gospodovem“ ohranja globoki smisel: z Jezusom se začenja nov čas.

Zgodovinsko zveličavno dejanje Jezusovega prihoda je živo med nami v bogočastju.

polnočnica

Verniki se zbirajo opolnoči, redovi, ki se bavijo s preišljevanjem, pa že celi dve uri prej po vsem svetu pojejo dolga opravila božične noči, da, poldrugo uro pojejo psalme in berejo iz preroka Izaija, papežev Leona in Gregorja

in cerkvenih učencov Ambroža in Avgušтина. Vse to je en sam dolg klic občudovanja in strmenja.

Tako se pripravlja preišljejoča Cerkev, medtem ko se večina izmed nas pripravlja v družinskem krogu v tej noči, v kateri so se uresničevale prerokbe, ko sta se Marija in Jožef pripravljala na otrokovo rojstvo.

Polnočnica se začenja s spvom o večnem rojstvu Sina iz Očeta. Berilo je vzeto iz Pavlovega pisma Titu: „Razodela se je milost Boga, našega Odrešenika, vsem ljudem.“ Po vmesnih spevih iz kraljevskih psalmov doseže polnočna služba božje besede svoj vrh s preprostim poročilom o rojstvu: ljudsko štetje je poklicalo Jožefa in Marijo v Davidovo mesto Betlehem. „Ko sta bila tam, se ji je dopolnil čas poroda. In porodila je sina prvorojenca, ga povila v plenice in položila v jaslji, ker zanj ni bilo prostora v prenočišču.“

Jaslji so žleb za krmo. Tako se je Luč prikazala kot revež, za katerega ni nikjer prostora. Le mesto rojstva je dalo spoznati njegovo veličino: kraljevo mesto Betlehem, v katerem so se zdaj izpolnile Davidove obljube.

Opisano je tudi, da so se prikazali angeli: pokazal se je božji sijaj. V njihovi pesmi je rečeno: „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje.“

V evangeliju so s tem mišljeni ljudje blage božje volje. Zato prevajamo tudi: ljudje, ki so všečni Bogu. Dobra božja volja, ugajanje njemu, od katerega nikogar ne izvzema, je veliki predmet te noči: „V tem je ljubezen: ne, da smo mi ljubili Boga, temveč da je on nas ljubil in poslal svojega Sina v spravo za naše grehe.“

Poročilo o rojstvu sledi pridiga o skrivnosti, ki jo slavimo. Temu sledi Gospodova daritev.

pastirska maša

Zorna ali pastirska maša je polna besedil o luči. Berilo je spet iz pisma Titu. Govori o božji dobrotljivosti, o božji dobri volji, o božji pobudi: „Odrešil nas je, ne zaradi pravičnih del, ki smo jih storili, marveč po svojem usmiljenju.“

Evangelij nadaljuje Lukovo poročilo od tistega mesta, kjer se je bilo končalo v polnočnici. Opisuje prve, ki jih je izbral Bog: uboge pastirje, ki so našli otroka. Pastirji niso bili samo revni, ljudje so jih tudi zaničevali. Predstavljajo vse ljudstvo, kakor je rekel angel: „... oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo.“ V prvem trenutku, ko odrešitev ni več prihodnost, temveč postaja veličasten "danes", gleda evangelij vrednote že obrnjeno: ljudstva ne predstavljajo odličniki, temveč zaničevani.

Z evangelijem zorne maše se konča pripoved o Jezusovem rojstvu.

dnevna maša

Dnevna maša je prava božična praznična maša. Vse do današnjega dne so ohranjene veličastne besede o Sinovem večnem rojstvu. Vstopni spev se začneja nedolžno: „Dete nam je rojeno.“ Takoj nato pa že sledi: „Na njegovih ramah je vladarstvo in imenuje se glasnik velikega sklepa.“

Berilo je mogočni uvodni del pisma Hebrejcem.

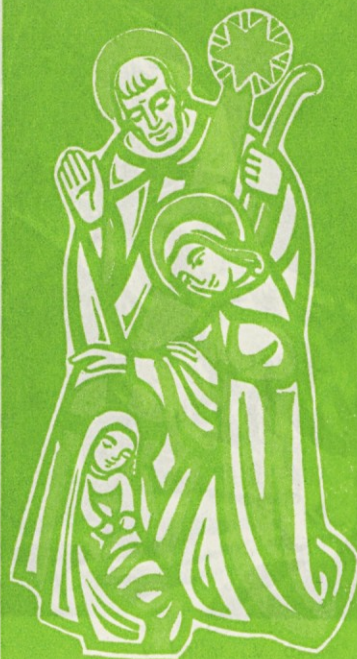
Za evangelij je bil izbran začetek Janezovega evangelija: „V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Beseda je bila Bog. Ta je bila v začetku pri Bogu. Vse je po njej nastalo in brez nje ni nič nastalo, kar je nastalega. V njej je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudi in luč sveti v temi in tema je ni sprejela... Beseda je bila prava luč, ki razsvetljuje vsakega človeka. Prišla je na svet. Na svetu je bil in svet je po njem nastal — in svet ga ni spoznal. V svojo lastnino je prišel in njegovi ga niso sprejeli. Vsem pa, ki so ga sprejeli, je dal pravico, da postanejo otroci božji: njim, ki vanj verujejo, ki se niso rodili iz krvi, ne iz poželenja mesa, ne iz volje moža, temveč iz Boga. In Beseda je meso postala in med nami prebivala in videli smo njegovo slavo, slavo kakor Edinorojenega od Očeta, poln milosti in resnice.“

Tako vzvišeno slavi cerkveno bogoslužje to skrivnost. Če se s srcem in z vso dušo pridružimo temu slavju, bomo dobili božično milost: srečanje z vsem Kristusom v podobi otroka Jezusa.

v družini

To praznovanje se nadaljuje v družini in v drugih življenjskih skupnostih. Jaslice, mnoge ljudske pesmi, ki jih pojemo sami ali poslušamo po radiu ali s plošč, zimzeleno življenjsko drevo, ubrano zvonjenje iz zvonikov: po vsem tem je Jezusovo rojstvo praznik, ki nima para v družini in v mestu.

Iz Holandskega katekizma

*naj vas
Bog
blagoslovi
in vam dá
zadovoljstva
in miču
o božiču
in v
novem letu -
vaši
dušni pastirci*

(Nadaljevanje s 3. strani)

priliko porabil, da je bližnjemu naredil veselje in mu pomagal.

S starodavnim predstavljanjem Miklavža, ki je pri nas še vedno v navadi in ga v novejšem času zopet pospešujejo celo duhovni vzgojitelji, pa lahko otroku glede njegove vernosti povzročimo nepopravljivo škodo. Otroku sprejme z mešanimi občutki oblečenega Miklavža, ki mu ga starši ali vzgojitelji predstavijo kot svetnika, ki je prišel iz nebes. Podzavestno podvomi v njegovo dobroto, ko leta našteva njegove napake, zahteva, da pred njim dokaže znanje molitvic in drugih spretnosti, če hoče dobiti majhen dar, in ga sramoti, mu preti in grozi s „parkljem“.

Tak način predstavljanja Miklavža prinaša za otroke slabe posledice, saj bo ob Miklavžu in njegovih pomočnikih, hudičih, doživljal le strah in tesnobo, pozneje pa odpor in nezaupanje ob tistih, ki so ga v njegovi vernosti varali. Če otrokom sv. Miklavža prav predočimo, pa vseeno niso prikrašani za otroško veselje.

Več dni pred svetnikovim go-

dom naj starši pripovedujejo otrokom o dobrih delih sv. Miklavža. Kdor posnema sv. Miklavža, bo prejel pri Bogu plačilo v nebesih, ki ga svetniški škof že uživa. Na njegov god dobri ljudje naredijo še posebej mnogo dobrih del: obdarujejo druge ljudi, zlasti revne, bolne in otroke. Kakor sv. Miklavž ni hotel, da bi ga ljudje hvalili, in je darove delil nepoznan, tako delijo tudi danes dobri ljudje darove nepoznani. Zato si na god sv. Miklavža nadenejo obleko, kakršno je nosil svetnik. Potem jim, ker jih ne poznamo, rečemo Miklavž. Seveda pa more biti Miklavž le tisti, ki je zares dober in ima rad Boga in vse ljudi.

Majhni otroci bodo ob pogovoru sami ugotovili, kdo bi v njihovi družini mogel biti Miklavž: noben drug kot oče ali mama. Otrók ne bo motilo, če bi oče vpričo njih oblekel Miklavževo obleko.

Ob taki predstavi „Miklavža“ otroci ne bodo zahtevni glede darov, pač pa bodo skušali sami Miklavža v njegovih krepostih posnemati.

Starši naj jih spodbujajo, da se bodo „Miklavža“ tudi igrali, to je, eden naj ima vlogo Miklavža, drugi so obdarovanci, kar delajo izmenjaje. Na ta način glede Miklavža nikoli ne bodo doživeli razočaranja, ki se ob napačnem načinu praznovanja njegovega godu prej ali slej kot razkrinkana prevara boleče zareže v otrokovo notranjost. Pri občutljivih otrocih gre to razočaranje tako daleč, da bodo podvomili o vsem, kar so jim starši ali vzgojitelji pripovedovali o Bogu, nebesih, svetnikih, in o vsem, kar zadeva njihovo srce. Zato proč z varanjem, kajti varati nima nihče pravice, četudi bi hotel s tem doseči kaj „dobrega“!

Seveda ne sme pri miklavževanju manjkati tudi slovesne večerje, ki je popestrena z značilnimi Miklavževimi darovi: jabolki, orehi, posušenim sadjem in sladkarijami. Po večerji naj bo skupna večerna molitev z zahvalo Bogu, ki nam je dal sv. Miklavža.

Sveti večer

Višek božične dobe je rojstni dan našega Gospoda Jezusa Kristusa. Uvod v božič je sveti večer. Kar doživlja otrok ob godu ali rojstnem dnevu svojega brata ali sestre, bi moral doživljati ob praznovanju Jezusovega rojstnega dne.

Središče otrokovega doživljanja je v jaslicah, ki jih je pripravljala družina skoz ves adventni čas. Postavljene naj bodo v tistem stanovanjskem prostoru, v katerem se mudijo otroci večji del dneva.

Nekaj ur pred začetkom svetega večera naj se mali otroci v tem prostoru ne zadržujejo, da bo oče ali kak drug odrasel družinski član do kraja izdelal že začete jaslice, pripravil luči in morda postavil tudi božično drevesce, pri čemer pa naj prav jaslice pritegnejo središčno pozornost otrok.

Medtem pomagajo otroci materi pripravljati in krasiti stanovanje, nato pa odidejo skupaj v cerkev po blagoslovljeno vodo. Mimogrede naj bi mati z otroki obiskala kakega bolnika, ostarelega ali reveža, mu vpričo otrok kaj podarila ali ga povabila, naj pride k njim obhajati sveti večer.

Domače obrede svetega večera je treba čimbolj izrabiti in čim lepše opraviti.

Obhod s kajenjem in škropljenjem z blagoslovljeno vodo po stanovanjskih prostorih naj oče ali mati začneta z besedami „Jezusa rojstni dan praznujemo“ ali podobno. Mali otroci naj imajo v rokah smrekove vejice ali svečke. Med obhodom je za majhne otroke najprimernejše petje pesmi „Poslušajte, vsi ljudje“, katere več kitic so se otroci naučili že v adventnih večerih.

Obhod se konča v prostoru, v katerem so jaslice. Prižgane naj bodo le jaslične luči in luči na božičnem drevescu. Jasli naj bodo še prazne. V nje naj položijo otroci slame, ki so jih s svojo pridnostjo zbrali, ali pa postavijo pred hlevček majhne zbrane kamne za pot.

Potem oče prebere evangelijsko poročilo o Jezusovem rojstvu (Lk

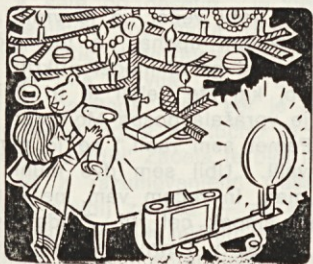
JASLICE

● *Jaslice bomo postavili na trikotno desko v kot nad mizo. Zgradili bomo hrib iz mahu, vanj vdrali votlino, v ozadju bo videti Betlehem, na sprednjem robu bo stala vrsta svečk, spodaj pa bo visel jaslični prtiček.*

● *Ni nujno, da je figur na jaslicah veliko. Poleg svete Družine so trije pastirji različne starosti že kar zadosti. Kasneje dodamo še svete tri kralje. V hlevu bosta vsekakor tudi vol in osel. Ovc pa lahko postavimo precej, a vselej naj bodo v tropih.*

● *Nad jaslice obesimo angela na najlonsko nit v obliki V, da se ne suče. Če dodamo proti ozadju še manjše anjele, je to posebno lepo.*

● *Ozadje za Betlehemom lahko izpolnimo s smrekovimi vejicami. Iz lepo razvejanih korenin naredimo drevje.*

2, 14), mati pa položi v jasli kipec Deteta Jezusa, ki ga je nosila že pri blagoslavljanju stanovanja.

Vsi skupaj naj bi sedaj zapeli „Sveta noč, blažena noč“. Nato naj bi še skupaj odmolili kratko zahvalno molitev. Potem naj bi šele prižgali sobne luči.

Starši naj z božičnimi darovi ne pretiravajo. Tudi naj ne pripovedujejo otrokom, da jim jih je prinesel „Jezušček“. Karkoli bi otroci dobili, naj del tistega podarijo revežem in osamljenim, npr. ostalim tetam ali stricem.

Če bi se svetonočni večerji v družinskem krogu pridružil še povabljen siromak, ki bi ga tudi obdarili, bi pripravili otroku veliko doživetje. Začutil bi, da je tudi on poslan osrečevat druge, kot je nas s svojim rojstvom osrečil Jezus.

Po božiču

V dnevih po božiču naj se otrok veliko mudi pri jaslicah. Starši naj ga pustijo, da bo prestavljal jaslične kipce, saj mu s tem lahko omogočijo obilo plemenite vzgoje. Če je npr. ovčka prevrnjena, ga spodbudijo, da jo pobere in ji pomaga. S tem si pridobiva čut usmiljenja do živali in prav tako do ljudi. Ko vidi v jaslicah podobo kruljavega pastirja, ga pomakne k hlevčku, „ker ne more sam hoditi“.

Jaslice pa morajo biti čimbolj evangelijske, naravne, brez navlake.

Ob jaslicah naj se otrok navadi skromnosti in odpovedi. Starši naj se ob njih pogovarjajo o dobroti, pa tudi o zlu trdosrčnosti.

Tudi v cerkev naj ga vodijo občudovat jaslice, prav tako v druga stanovanja. Pri vsakem obisku naj otrok izvrši dobro delo. V cerkvi naj npr. spusti denar v nabiralnik za lačne otroke, se pogovarja z Jezusom. Na obisk k sosedom nese priboljšek ali igračo.

Tudi na dan Nedolžnih otrok naj bi majhne otroke, tudi take, ki še ne hodijo, peljali v cerkev, kjer bodo pri njim namenjenem bogoslužju počastili božje Dete in mu za uboge otroke prinesli darila:

igrače, obleke, obutev, slikanice itd.

Drugi sveti večer (staro leto) in tretji sveti večer (večer pred praznikom sv. treh kraljev) naj obhajajo starši podobno kot prvi sveti večer skupaj z otroki in družinskem krogu, in ne po zabaviščih izven doma.

Kako lepa je navada, da oče in mama ob začetku novega leta blagoslovita otroke z znamenjem križa, medtem ko jim želita božje varstvo in pomoč! Tudi otroci naj napravijo staršem znamenje križa.

Prav tako naj oče po blagoslovu stanovanja na tretji sveti večer na stanovanjska vrata napiše začetnica imen sv. treh kraljev z ustrezno letnico. S primerno razlago bodo otroci doumeli, kako naj skozi vse leto kot Modri z vzhoda živijo v hrepenenju po Jezusu, Bogu.

Jože Bertoncelj
v knjigi „V dvoje“,
Ljubljana 1972

jack
london

kje si bova spletla гнездо?

roman o dveh
preprostih
in dobrih ljudeh

Dosedanja vsebina:

Saša Brown, delavka v likalnici, in Billy Roberts, vozač, sta se spoznala na neki prireditvi. Nekaj mesecev kasneje sta se poročila. Preselila sta se v najeto hišico.

Tudi Sašina in Billyjeva prijateljca Bert in Marija sta se poročila.

Skupno življenje Saše in Billyja pa so začeli kaj kmalu pretresati različni udarci: zmanjkalo je dela, delavci so stavkali, prijatelj Bert je bil v nekem spopadu s policijo ubit, Saša je pri tem izgubila še nerojeno deklico, Bertova vdova Marija se je odselila, izginila je tudi čudaška sosedka Mercedes, na katero se je bila Saša medtem zelo navezala.

Billyju je šla brezposelnost

tako na živce, da se je predal pijači. Zaradi nasilja v pijanosti je moral za en mesec v zapor. Ko se je vrnil, ga je Saša pregovorila, da zapustita mesto in se preselita kam na deželo.

Res sta odšla na pot. Tri leta sta iskala primeren kraj, kamor bi se naselila. Končno se jima je posrečilo najti štirideset milj od Tihega oceana Dolino meseca. To je bil kraj, o katerem sta ves čas sanjala.

S pomočjo sosedov Hallovih jima je uspelo najeti to zemljo in jo začeti izkoriščati.

Niša sta zvezo z gospo Mortimerjevo, ki ju je vpeljala v skrivnosti vodenja farme. Ko jima je dajala silno dragocene praktične nasvete, ji je Billy naredil z besedami lep poklon.

Gospa Mortimerjeva je v zahvalo za poklon nagnila glavo in hitela dalje pripovedovat:

„In od kod prihaja vsa zelenjava zanje? Z vozovi jo dobivajo po dvajset, petnajst milj daleč iz Sante Rose in zgoraj iz Sonome. To so najbližje zelenjavne farme in, če one ne morejo zadostiti naraščajoči potrebi, kar se pogosto zgodi, tedaj morajo ravnatelji hitro naročiti zelenjavo prav iz San Francisca. Predstavila sem jim Billyja. Obljubili so, da bodo podpirali domačo obrt. Poleg tega je to tudi zanje boljše. Vidva jim bosta dajala enako dobro zelenjavo po isti ceni. Prizadevala si bosta, da jim bosta dajala celo boljše, bolj svežo zelenjavo. In ne pozabita, da jo lahko dajeta tudi ceneje, ker bosta imela krajšo pot.

Jutri zjutraj vama pokažem, kako si napravita kurnike in kurje ograde. Poleg tega bi lahko redila kopune za trg v San Franciscu. Začela bosta seveda v majhnem. Od kraja bo to samo stranski zaslužek. Povedala vama bom, kar je treba, in vama poslala tudi knjig o tem. Delo prepuščajta drugim. Tega si morata biti popolnoma v svesti. Zaslužek tistih, ki nadzorujejo druge, je zmerom večji od delavskih plač. In pa knjige morata voditi. Vedeti morata, kako stojita. Vedeti morata, kaj se ob-

nese, kaj se ne obnese in kaj do naša največ dobička. Vajine knjige vama bodo to povedale. In jaz vama pokažem, kako in kaj.“

„Če pomislim — vse to na dveh oralih!“ je zamrmral Billy.

Gospa Mortimerjeva ga je ostro pogledala.

„Kako na dveh?“ je rekla s stroгим glasom. „Na petih oralih. Pa niti s tem ne bosta mogla popolnoma založiti trga. In vi, prijatelj, boste imeli s svojimi konji vred preko glave dela, da zorjete jarke po tem travniku, kakor hitro pride prvi dež.“

Vseh teh nekaj dni, dokler je trajal obisk gospe Mortimerjeve, je Billy dajal ženskama, da sta ukrepali in odločali po svoji glavi. V Oaklandu se je bila pričela doba razmaha in Westoaklandska konjarna ga je bila z nujnim pismom pozvala, naj pošlje še več konj. Zato je bil Billy ves božji dan z doma in stikal po okolici za mladimi delovnimi živalmi. Tako je že od kraja do dobra spoznal svojo dolino.

„Jelite, Billy, da imate s konjsko kupčijo boljši zaslužek, kakor ko bi bili navaden delavec?“ je vprašala gospa Mortimerjeva. „Izvrstno. Zato ni treba, da bi kopali jarke na travniku, orali ali karkoli že. Le kupujte konje, kakor ste jih doslej! A bodite tako dobri in plačajte iz tega, kar zaslužite, Saši delavca za njeno zelenjavo. Naložba bo dobra in denar se bo hitro vrnil k vam.“

„Seveda,“ je Billy pritrdil.

Drugi večer Billyja ni bilo doma in ob devetih je jezdni sel iz Glen Ellena prinesel brzojavko. Billy jo je bil poslal iz Jezerske krajine. Iskal je konj za Oakland.

Šele tretji večer se je vrnil, do iznemoglosti upehan, a tudi poln ponosa, ki ga ni mogel prikriti.

„No, kaj ste delali te tri dni?“ ga je vprašala gospa Mortimer.

„Pamet sem rabil,“ se je mirno pohvalil. „Ubil sem dve muhi na en mah. In rečem vam, ne samo dveh, ampak cel roj. Zvedel sem bil to reč v Lawndallu in povem vam, Hazel in Hattie sta bili pošteno upehani, ko sem ju v Cali-

stogi postavil v hlev in se s pošto odpeljal tja preko St. Helene. Prišel sem, kakor da bi me bili klicali, in sem jih res ujel — osem velikanov — vso vprego nekega hribovskega voznika. Sinoči sem jih vkrcal v Calistogi. In to še ni vse. Pred tem, že prvi dan, sem v Lawndallu govoril z možem, ki vozi za kamnolom, kjer delajo kocke za tlakovanje. Pristal je, da vzame od mene do šest delovnih konj in mi bo plačeval za vsakega po pol dolarja na dan. Nato sem brzojavil staremu, naj mi takoj pošlje šest kljus.“

Vstal je.

„Zdaj pojdem k Hazeli in Hat-tiji, da ju napojim in nakrmim, potem pa naj počivata. Ko se vrnem, bi rad kmalu večerjal.“

Ženi sta se svetlo pogledali in obe sta že hoteli spregovoriti, ko ko se je Billy vrnil k vratom in pomolil glavo v sobo.

„Nečesa morda nista dobro razumeli,“ je dejal. „Pobiral bom zanje po tri dolarje na dan. A vseh šest konj je mojih. Moji so, moja last. Ali zdaj razumeta?“

Billy je zgradil vodni zbiralnik in oskrbel hišo, kurnik in skedenj z vodo iz njega. Najel je dva vrtnarja, Kitajca Gav Jama in Čan Čija ter staro vdovo gospo Paulovo. Ker so ustavili delo v lawndalskem kamnolomu in Billovi konji tam niso imeli več dela, je sklenil pogodbo z novo opekarno. Kupil je vozove in najel delavce za to delo.

Nekega lepega junijskega jutra je Billy rekel Saši, naj se napravi v jahalno obleko, da poizkusi jezdnega konja.

„A šele po desetih,“ je dejala. „Zelenjavni voz mora drugič na pot.“ Vzlic obsežnosti kupčije, ki jo je bila razvila, ji je ostajalo veliko prostega časa, ker je znala vse svoje posle praktično in pregledno urediti. Začela je bila brati, in to z razumevanjem. Časa je imela dovolj za vse — za knjige, za šivanje svojih mičnih reči in za Billyja, ki ga je spremljala na mnogih njegovih odpravah.

Billy je imel še več posla kakor ona, zakaj njegovo delo je bilo bolj raztreseno in raznoliko. Obenem je pa tudi nadzoroval domači hlev in konja, ki ju je rabila Saša. Postal je pravi poslovni človek, dasi je gospa Mortimerjeva, ko je pregledala njegove račune s posebnim oziranjem na izdatke, našla več manjših vrzeli in ga šele s Sašino pomočjo pripravila do tega, da se je oprijel vestnega knjigovodstva. Vsak dan po večerji sta s Sašo urejala knjige.

„Billy,“ je rekla Saša nekega večera, „zdaj, ko si napeljal vodo na tisti oral, mi ga kar prepusti za mojo zelenjavo! V zakup ga vzajem od tebe. Povej mi, koliko ceniš deteljo, ki bi jo pridelal na njem, pa ti plačam polno tržno ceno, odštevši stroške za obdelovanje.“

„Prav, prav, le vzemi ga!“ Billy je utajil vzdih. „Saj imam že tako preveč opravkov, da bi se utegnil ukvarjati z njim.“

Ta izgovor je bil očitno bos, ker je bil pravkar postavil zajemalno kolo in razpeljal cevi.

„Tako bo najbolj pametno, Billy,“ ga je potolažila, vedoč, da so bile njegove sanje o širnih ozemljih bolj žive ko kdaj.

„Kaj bi se ukvarjal z enim sa-

mim oralom! Tik zraven jih je sto štirideset. Če stari Chavon danes ali jutri umre, jih bova kupila. Saj spadajo tako k Madronjevčemu ranču. Oboje skupaj je bilo prvotna četrtnina.“

„Smrti ne želim nikomur,“ je zagodrnjal Billy. „A on res nima dosti dobrega od zemlje, ki jo je zdavnaj prepasel s svojimi čredami zanikrne živine. Ogledal sem si jo, vso, do zadnjega koščka. Tista tri iztrebljena polja imajo vsaj štirideset oralov in v hribih z njimi je nič koliko vode. Sapa bi ti zastala, če bi videla konjsko krmo, ki bi jo jaz pridelal na njih. Potem je vsaj še petdeset oralov, ki bi lahko spuščal nanje plemenske kobile, pašnikov, pomešanih z drevjem, strminami in podobnim. Ostalih petdeset oralov je zaraščen gozd z lepimi prostori in divjačino. In tisti stari opečnati hlev je prav dober. Če bi dobil novo streho, bi bilo v njem ob slabem vremenu prostora za mnogo živali. In zdaj poglej mene, ki moram imeti ta garjavi pašnik za Pingovo farmo v zakupu, če hočem, da se mi konji spočijejo. Na stoštiridesetih oralih bi lahko dirjali po mili volji, če bi jih le imel. Radoveden sem, ali bi jih dal Chavon v zakup.“

kaj pravite?

MOŽ „MOJIH SANJ“

DASI POZNAM SVOJEGA FANTA ŽE ENO LETO, SEM VANJ ZALJUBLJENA KOT PRVI DAN. TUDI ON ME IMA ZELO RAD. MOJI STARŠI PA MI POROKO ZELO BRANIJO, KER MENIJO, DA IMAM NAPAČNE PREDSTAVE O ZAKONU IN DA SVOJEMU PARTNERJU NE BOM DOBRA ŽENA.

ON IMA 25 LET, JAZ 18. MOJA MAMA SI NA VSO MOČ PRIZADEVA, DA BI ME SEZNANILA Z VSEMI „DOLŽNOSTMI GOSPODINJE“. MNENJA JE NAMREČ, DA LAHKO OBSTAJA DOBER ZAKON SAMO NA DOBRI GOSPODINJSKI OSNOVI. ZAME PA JE TO VSE SKUPAJ STARA ŠARA. MI MLADEGA RODU SMO BOLJ OKRETNI. TRDIM, DA LJUBEZEN IN SREČA NE ZAVISITA OD LONCA.

Prav imate, ljubezen je osnova vsakega dobrega zakona, samo ne vem, ali ste v pojem „ljubezen“ vključili tudi vse, kar vanj spada. Deveta nebesa, v katerih se zdaj nahajate, pač ne bodo vedno rožnata. In nežnosti se bodo morda včasih umaknile grobim besedam. Po nekaj letih zakona morda tudi Vaš mož ne bo več voljan prezreti nerodnega gospodinjstva. S tem hočem reči, da bi bilo dobro,

Včasih je bil Billy tudi manj pohlepen. „Saša,“ je dejal na primer, „jutri moram v Petalumo. Na Atkinsovem ranču je dražba, nemara najdem kaj zase.“

„Še več konj?“

„Ali mi ne vozita kar dva para les za novi hotel? In Barney si je grdo izpahnil pleče. Dokaj časa bo moral počivati, če naj bo še kdaj za rabo, in Bridget ne bo nikoli več delala, to vidim kakor na dlani. Zdravil sem jo in zdravil, pa je vse zaman in tudi živino-zdravnik ji ne ve pomoči. In nekateri izmed ostalih konj so potrebni počitka. Sivcema je videti, da težko delata. In veliki rjavec nori; vsi so mislili, da so le zobje krivi, pa niso. Zdelan je, nič ne pomaga. Paziti na svoje živali je toliko kakor denar v žepu in konj je najboljčutiljivejša izmed vseh stvari, kar jih hodi po štirih. Pri priliki, kadar bo količkaj mogoče, si dobim vagon mezgov iz Coluškega kraja — tistih velikih, težkih, saj veš. Za méd bodo šli tu v dolini, če jih ne bom sam potreboval.“

Katerikrat pa je bil bolj šaljive volje: „Veš kaj, Saša, ko že govoriva o računih, kaj meniš, koliko sta vredni Hazel in Hattie? Pošteno tržno ceno mislim!“

„Zakaj?“

„Vprašam te.“

„No, reciva, kolikor si sam plačal za obe: tristo dolarjev.“

„Le počasi! Ako ti dam ovsa in sena iz svojih zalog, ali mi ne daš čeka zanj? To pa sama veš, kako gledaš na to, da so tvoji računi do beliča v redu,“ jo je podražil. „Če si količkaj poslovna ženska, moraš vpisati kobilii svojemu podjetju v breme. Jaz že sam ne vem, kdaj sem ju zadnjikrat rabil.“

„A žrebička bosta tvoja,“ je oporekla. „Poleg tega ne zmorem, da bi redila v svojem podjetju plemenske kobile. Hazel in Hattie bo treba vsak čas izpreči, saj sta tako predobri za zelenjavni voz. Ti mi pa najdi drug par, da bo stopil na njuno mesto! Za tisti par ti bom dala ček, a brez provizije.“

„Naj bo,“ je odnehal Billy. „Hazel in Hattie se vrneti k meni, ti

mi pa lahko plačaš najemnino za čas, ko si ju rabila.“

„Če me boš silil, ti zaračunam hrano,“ mu je zagrozila.

„In če mi zaračunaš hrano, ti jaz zaračunam obresti od denarja, ki sem ga vtaknil v to kolibo.“

„Ne moreš,“ se je zasmejala Saša. „Ta je skupna last.“

Billy je krčevito zastokal, kakor da mu je sapo zaprlo. „Ugnala si me. A veš kaj, ‚skupna last‘ je vendarle sladka beseda, mar ne? Skupna last,“ je ponovil, kakor da bi še z jezikom užival. „In ko sva se poročila, je bil višek najinih želja stalen zaslužek in nekaj plačanih, a tudi že na pol obrabljenih cap in kosov pohištva. Ko ne bi bilo tebe, ne bi bilo nič tega, kar zdaj imenujeva skupno last.“

„Kak nesmisel! Kaj bi bila mogla doseči na svojo pest? Sam dobro veš, da si ti zaslužil ves denar, ki sva tukaj začela z njim.“

Saša je stala pred očetom vseh madronjevcev in gledala za Hazel in Hattie, kako sta vlekli polni zelenjavni voz skozi lesu. A vtem je opazila Billyja, ki je prihajal na dvorišče. S seboj je vodil rdečkasto kobilu, na katere svilnati koži se je sonce zlato odbijalo.

„Štiri leta ima, ognjevita je in živahna, a hudobna ni,“ ji je zapel hvalo, ko se je ustavil zraven Saše. „Koža kakor baržun, usta kakor svila, a vendar bi upehala najmočnejšega konja, ki je kdaj dirjal po tem svetu. Le poglej te prsi in te nozdrvi! Ramona ji pravi, to je špansko ime. Njen oče je Morellito, mati pa prave Morganove reje.“

„In jo hočejo prodati?“ je zagigala Saša in v nemi zamaknenosti sklenila roke.

„Saj zato sem jo pripeljal, da ti jo pokažem.“

„A koliko neki zahtevajo zanjo?“ je bilo Sašino drugo vprašanje, tako nemogoče se ji je zdelo, da bi moglo to čudo konjske populnosti kdaj postati njena last.

„Tebi nič mar,“ je kratko odvrnil Billy. „Plača jo opekarna, ne zelenjavni ranč. Če ti je kaj do nje, je tvoja. Kaj meniš?“

„Tako ti povem.“

Saša jo je poizkusila zajahati, a lepa žival je živčno odskočila.

„Počakaj, da jo privežem,“ je rekel Billy. „Ženskih kril ni vajena, to je vsa nesreča.“

Saša je trdno zgrabila za vajeti in grivo, postavila čevljev z ostrogo na peti v Billyjevo dlan in Billy jo je zlahka vzdignil na sedlo.

„Ostrog je vajena,“ je Billy viknil za njo. „Špansko šolo ima, zato je nikar prehitro ne ustavljal! Mirno ravnaj z njo in ji prigovarjaj! Plemenita žival je.“

Saša je pokimala, šinila skozi lesu in po cesti nizzdol, mahnila Klari Hastingsovi z roko, ko je zletela mimo vhoda v „Zavetje Trillium“, in dirjala dalje po kanjonu ob Divji vodi navzgor.

Ko se je vrnila, je bila Ramona vsa penasta od nagle ježe. Saša je zajahala okoli hiše, mimo kurnikov in cvetočih jagodičjih vrst in se pridružila Billyju na robu police, kjer je v senci sedel na svojem konju in kadil cigareto.

Skozi presledek med drevjem sta skupaj gledala nizzdol po travniku, ki ni bil več travnik. Z matematično natančnostjo je bil razdeljen na kvadrate, štirikotnike in ozke grede, po katerih se je v ostro določenih odtenkih menjavala mnogoterna barva zelenjavnega vrta.

Gav Jam in Čan Či sta z močočnima slamnikoma na glavah sadila zeleno čebulo. Sari Hughie je z motiko v roki tekal ob glavni vodni žili in odpiral stranske jarke, medtem ko je druge zasipal. Iz delavnice za skednjem so udarci kladiva naznanjali Saši, da Carlisen povezuje zelenjavne zaboje z žico. Veseli sopran gospe Paulove se je oglašal v pobožni pesmi, ki se je ob spremljanju penjače razlegala med drevjem do njiju. Ostro lajanje je naznanjalo Possuma, ki je nekje še vedno vodil svojo histerično in brezupno vojno proti vevericam.

Billy je globoko potegnil iz cigarete, puhal dim in se spet zagledal na travnik. Saša je po njegovem vedenju uganila, da ima

skrbi. Iztegnila je prosto roko in jo mehko položila čez njegovo. Billy se je počasi ozrl na penasti gobec njene kobile, kakor da ga ne vidi. Nato je ustavil pogled na Sašinem obrazu.

„Ho!“ je dejal nekam ogibljivo, kakor da bi se dramil. „Tisti Portugalci v San Leandru nama ne bi mogli ničesar pokazati, kar se tiče intenzivnega obdelovanja zemlje. Poglej to vodo, ki se razteka naokoli! Veš, tako dobra se mi zdi včasih, da bi se najrajši sprivil na vse štiri in jo sam polokal.“

„Kako lepo je imeti v takem podnebnju na prebitek vode!“ je vzkliknila Saša.

„In nikar se ne boj, da bi ti je kdaj zmanjkalo! Tudi če bi te dež ukanil, imaš tik tu zraven Sonomski potok. Nič drugega ni treba, kakor da postaviš motorno sesaliko.“

„A tega ne bo nikoli, Billy. Ondan sem govorila s Thompsonom iz Redwooda, ki živi v tej dolini že od triinpetdesetega leta. Pravi, da ni bilo še nikoli slabe letine zaradi suše. Na dež se zmerom lahko zaneseva.“

„Dajva, pojahajva malo na sprehod,“ je rekel zdajci. „Saj menda utegneš?“

„Prav, če mi boš povedal, kaj te teži.“

Naglo se je ozrl nanjo.

„Nič,“ je zagodrnjal. „Pač, nekaj že. Saj je vseeno, prej ali slej bi tako zvedela. Starega Chavona bi morala videti. Njegov obraz je tako dolg, da ne more več hoditi, ne da bi se s kolena trkal v brado. Njegov zlati rudnik pojema.“

„Zlati rudnik!“

„I no, njegova ilovnica. Saj je isto. Opekarna mu plačuje vatel po dvanajst centov.“

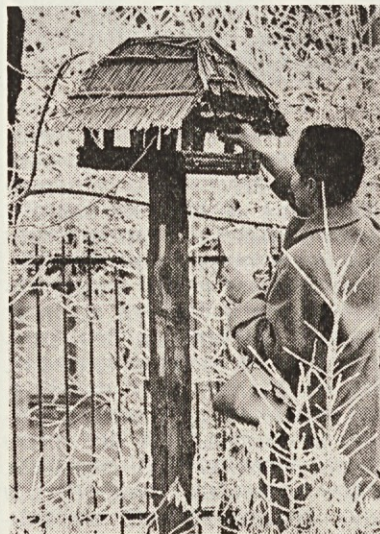
„To pomeni konec tvoje voziške pogodbe.“ Saša je zagledala nesrečo v vsej njeni ogromnosti. „In kaj bo z opekarnarji?“

„Strašno so prepadeni, čeprav nikomur nič ne povedo. Razposlali so ljudi, ki so teden dni povsod po hribih naokrog kopali jame in tisti japonski kemik je vse noči sedel in analiziral, kar so mu nanesli. Ilovica, ki jo potrebujejo,

da svojega „moža saji,“ enkrat mirno premotrite s treznimi očmi, da bi pozneje pri majhnih slabostih ne vrgli puške v koruzo. To je gotovo tudi prizadevanje Vaše mame, ki Vas hoče obvarovati pred razočaranji.

Imate prav, mladi rod je bolj okreten in v nekaterih rečeh bolj strpljiv. Toda zakonska žena potrebuje določenega hišnega ravnotežja, da se na dolgo roko obnese. Mamin lonec res ni najvažnejše, toda za moža, ki se vrne utrujen in lačen z dela, je vendar včasih oaza.

Ali ste svojega fanta že kdaj doživeli, ko je moral pogrešati samoumevne udobnosti? Nekateri možje šele pozneje pokažejo, kako važne so jim take malenkosti. S kolikor manj trenja torej je možno pripraviti to navidezno tako nebitveno „vsakodnevno šaro“, toliko bolj skladno in izenačeno se oblikuje skupno življenje.

ALI JE SKOP?

STARA SEM 29 LET. DOSLEJ NISEM RESNO MISLILA NA POROKO, ZDAJ SE OBČASNO UKVARJAM S TO MISLIJO. POUZNAM NEKOGA, KI JE 15 LET STAREJŠI OD MENE IN ME JE ZASNUBIL. JE VDOVEC. NEKAJ-

KRAT SVA SE ŽE SESTALA. MNOGO MI JE PRIPOVEDOVAL O SVOJI PRVI ŽENI, KAKO IZREDNO ŠTEDLJIVA JE BILA, NE SAMO V GOSPODINJSTVU, AMPAK TUDI V SVOJIH OSEBNIH POTREBAH.

NIČ NIMAM PROTI ŠTEDLJIVOSTI, JAZ SEM TUDI ZA TO, A IZ VSEGA NJEGOVEGA PRIPOVEDOVANJA MI GOVORI SKOPOST. TO MI ŽE NEKOLIKO PRESEDA. TA MOŽAKAR JE NA ZELO DOBREM POLOŽAJU, A ŠE NIKOLI MI NI PONUDIL NIČ DRUGEGA, KOT KOZARČEK VINA, ČETUDI SVA SEDELA PO VEČ UR SKUPAJ.

PROSIM, NE RAZUMITE ME NAKPAK! NE GRE MI ZA POJEDINE, GRE MI LE ZA PRAVO RAVNANJE.

Vse tako kaže, kot da se hočete poročiti samo iz razumskih razlogov. Najbrž občutite trenutno samoto kot breme. Če ni posredi ljubezni, bi morali ta korak dva-

je čisto posebne vrste in te ne najdeš povsod. Veščaki so se takrat vražje zmotili v svojem poročilu o Chavonovi ilovici. Morda so bili zanikrni pri vrtanju. Vsekakor jih je račun ukanil, zakaj ilovice ni toliko, kolikor so oni mislili. A to naj te nikar ne skrbi! Bo že kako. Saj ne moreš pomagati."

V skok sta zdirjala skozi leso, zagrmela čez mostič in prešla „Zavetje Trillium“, preden sta zavila navkreber v kanjon. Divje vode. Saša je bila odločila za cilj izleta „svoje“ polje na velikem odrastrku Sonomskih gora.

„Poslušaj, ko sem davi jahal po Ramono, mi je prišla velika reč na um,“ je rekel Billy, ki je bil za nekaj časa odgnal svoje skrbi za stran ilovice. „Saj veš — tistih sto štirideset oralov! Spotoma sem srečal mladega Chavona in — sam ne vem, zakaj, najbrž za šalo — vprašal sem ga, kako misli, ali bi mi dal stari teh sto štirideset v najem. In kaj meniš, kaj mi je odgovoril? Rekel je, da stari sploh ni lastnik. Sam je imel vso reč v najemu. Zato sva zmerom videla njegovo živino, kako se je pasla tam. To je samo klin v njegovem posestvu, zakaj na treh straneh je vsa zemlja njegova.

Nato srečam Pinga. On pravi, da je lastnik zemlje Hilyard in bi jo rad prodal, a da stari Chavon nima toliko denarja. Tedaj sem se na povratku zglasil pri Paynu. Pustil je kovaštvo — neki konj ga je brcnil v hrbet, pa se ne more in ne more popraviti — in zdaj začena mešetariti s posestvi. Seveda, je rekel, Hilyard bi prodal in mu je že tudi prijavil svoje zemljišče. Chavon je zemljo prepasal in Hilyard mu je ne da več v zakup."

Ko sta se vzpela iz kanjona Divje vode, sta obrnila konja in se ustavila na robu, od koder sta imela razgled na tiste tri gosto obraščene kope sredi tako zaželenih sto štirideset oralov.

„To bo še najino,“ je dejala Saša.

„Seveda bo,“ je z neskrbno gotovostjo pritrtil Billy. „Tisti veliki

opečnati hlev sem si še enkrat ogledal. Kakor ustvarjen je za čredo konj in tudi nova streha bo stala manj, nego sem mislil. A zdaj, ko ni z ilovico nič, ni niti za Chavona niti zame govora o takojšnji kupčiji."

Ko sta prihajala na Sašino polje, o katerem sta bila zvedela, da je last Thompsona iz Redwooda, sta privezala konja in peš krenila navkreber. Thompson, ki je grabil pravkar pokošeno seno, ju je pozdravil.

Bil je jasen, miren dan in sončna pripeka ju je nagnala iskat zavetjia v gozdu onkraj polja. Tam sta zagledala komaj vidno stezo.

„To je kravja steza,“ je rekel Billy. „Stavim, da se skriva nekje med tem drevjem majhen pašnik. Poiščiva ga!"

Čez četr ure se je pokazala nekaj sto čevljev višje na bregu odprta, travnata jasa. Večina tistih stoštirideset oralov je ležala pod njima, dve miljii daleč, a vrhovi treh kop so bili z njima v enaki višini. Billy je obstal, da bi se razgledal po zaželeni zemlji, in Saša je stopila k njemu.

„Kaj je to?“ je vprašala, kažoč proti kopam. „Tamle gori, na levi strani malega kanjona, na najbolj oddaljeni kopi, pod tisto jelko, ki visi naprej."

Billy je zagledal belo zarezo v steni kanjona.

„Tega ne razumem,“ je dejal, opazujoč zarezo. „Mislim sem, da poznam vsako ped te zemlje, a tegale nisem še nikoli videl. Še v začetku zime sem bil prav tam na vrhu kanjona. Strašno divje je. Stene kanjona so strme kakor zidovi in vse poraščene z gozdom."

„Kaj je to?“ je vprašala. „Usad?"

„Najbrž — zaradi hudega dežja. Če se ne motim..." Billy je obmolnil. Tako napeto je gledal, da je pozabil nadaljevati. „Hilyard zahteva trideset dolarjev za oral,“ je spet pričel, brez zveze s pravkaršnjim razgovorom. „Dobra zemlja, slaba zemlja, kakor nanese, trideset za oral. To je štirisočdvesto. Payne je v zemljiški stroki še novinec. Pregovoril ga bom, da mi pusti polovico provizije in

doseže kar moči ugodne pogoje. Gav Jam nama lahko spet posodi tistih štiristo in jaz dobim denar na svoje konje in vozove.“

„Ali misliš danes kupiti?“ ga je podražila Saša.

Njene misli so segle Billyjevi misli komaj do roba. Pogledal jo je, kakor da je slišal, kaj je rekla, a že v naslednjem trenutku je spet pozabil nanjo.

„Z glavo je treba delati,“ je mrmral. „Z glavo. Če ne napravim dobre kupčije...“

Krenil je po kravji stezi nazaj, se spomnil Saše in zaklical preko rame: „Stopi! Podvizaj se! Jahati moram tja, da vidim.“

Tako naglo je hitel po stezi nizdol in preko polja, da ga Saša ni utegnila spraševati. Kar sape ji je zmanjkovalo od navora, da ga je dohajala.

„Kaj pa je?“ je vznemirjeno vprašala, ko jo je vzdignil na konja.

„Morebiti je vse neumnost — pozneje ti povem,“ jo je odpravil.

Po ravninah sta jezdila v skok, po zložnejših bregovih sta dirjala in šele na strmini ob Divji vodi sta zadržala živali in zajezdila v korak.

„Najprej se ustaviva, da boš obedoval,“ je rekla Saša, ko sta se približala lesi Madronjevčevega ranča.

„Ustavi se!“ je odvrnil. „Zame ni treba obeda.“

„A jaz bi šla rada s teboj,“ je prosila. „Kaj je takega, povej?“

„Ne smem še. Le noter pojdi in obeduj!“

„Če je tako, ne pojdem,“ je odgovorila. „Nič mi zdaj ne ubrani, da ne bi šla s teboj.“

Pol milje od doma sta krenila s ceste, zajezdila skozi odprto leso, ki jo je bil Billy napravil, in prejahala polje po cesti, ki je bila debelo pokrita z apnenčastim prahom. Ta cesta je vodila k Chanovi ilovnici. Njunih zaželenih stoštirideset oralov je ležalo na zahodu. V dalji sta se pokazala dva voza, zavita v velik oblak prahu.

„To so tvoji konji, Billy,“ je vzkliknila Saša. „Oni ti služijo de-

nar, ti pa lahko jahaš z menoj samo zato, ker si rabil pamet.“

„Skoraj sram me je misliti na to, koliko gotovega denarja mi prisluži na dan vsaka izmed teh vpreg,“ je priznal.

Zavila sta s ceste proti lesi, skozi katero je vodila pot na stoštirideset oralov.

Billy je razjahal, snel drogove, ki so zapirali pot, zapeljal konja na ono stran in položil hlode nazaj.

„Kadar bo to posestvo moje, bo tukaj lésa,“ je napovedal. „Stroški se bodo hitro poplačali. Take so tiste neštete malenkosti, ki skupaj veliko naneso.“ Zadoljno je vzdihnil. „Prej nisem nikoli razmišljal o takih rečeh, a ko sva obrnila Oaklandu hrbet, se mi je začelo svitati.“

Objahala sta spodnjega izmed trojice travnikov, kjer je zrela krma še čakala kose. Billy je z zgovornim ogorčenjem pokazal na slabo zadelano vrzel v plotu in na zrelo žito onkraj nje, ki ga je živina grdo poteptala.

„Tako je pri teh ljudeh,“ se je zahudoval. „Stari načini! In poglej, kako redko je to žito in kako plitko so orali! Klavrna živina, klavrna setev, klavarno gospodarstvo! Chavon obdeluje to zemljo zdaj že osem let in ji še ni privoščil oddiha in ni niti trohice vtaknil vanjo za to, kar je dobil iz nje, razen da je pognal govedo na strnišče, kakor hitro je bila slama pospravljenja.“

Nekoliko dalje sta zagledala na jasi pasočo se čredo živine.

„Poglej tega bika, Saša! Še mrha je zanj prelepo ime. Država bi morala z zakonom prepovedati, da smejo take živali sploh živeti. Ni čudo, da je Chavon siromak in mora vtikati ves svoj zaslužek pri ilovici v davke in obresti. On ne zna tako ravnati z zemljo, da bi mu donašala hasek. Na primer teh stoštirideset oralov. Kdor ima kaj soli v glavi, bi srebrnjake kar grabil iz njih. Pokazal mu bom, kako je treba.“

Billy je dobro poznal ves ranč in je v gozdu ubiral bližnjice po kravjih stezah. Nekje je mahoma

krat premisliti. Toliko je stvari, ki ne odgovarjajo Vašemu načinu življenja. To razbiram iz Vaših vrstic.

Zakon ni za vsakega človeka. Pa tudi še niste tako stari, da bi ne mogli srečati drugega človeka, ki bi ga imeli resnično radi in bi bili z njim zares srečni.

TAKO SEM LJUBOSUMNA

VELIKE SKRBI IMAM. ENO LE TO SVA POROČENA IN SE V SPLOŠNEM DOBRO RAZUMEVA, LE MOJ MOŽ IMA TO GROZNO NAVADO, DA SE VEDNO OZIRA PO DRUGIH. BOLESTNO SEM LJUBOSUMNA IN SI STRAŠNO GRENIM ŽIVLJENJE. VEČKRAT SEM GA ŽE PROSILA, NAJ TO NAVADO OPUSTI, POSEBNO ČE SEM JAZ ZRAVEN. A NIČ NE POMAGA, VSAKI DVORI. SEVEDA MU ZATO NE ZAUPAM BOGVEKAJ, A NE MOREM DRUGAČE.

Malo ljubosumnosti spada k vsaki ljubezni. Če pa ta povzroča nemir, lahko zakon zelo obremenuje.

Vi ste — kot je razvidno s slike — tako čedni in mladi, da bi morali imeti pravzaprav nekaj več samozavesti. Vaš mož si je izmed vseh izbral ravno Vas. Ali ni to dokaz ljubezni? Če svojo ljubosumnost preveč pokažete, boste dosegli prav nasprotno od tega, kar želite. Mož si bo rekel: „Moja žena je itak ljubosumna, tudi če nima razloga. Zakaj ne bi enkrat poskrbel za majhen povod?“

Bodite modri! Ne glejte v vsakem nasmehu takoj prevaro! Prav tako kot žene, potrebujejo tudi možje malo občudovanja. In če jih lastna žena ne hvali dovolj, si poiščejo to včasih drugod.

KAKŠNEGA ZNAČAJA STE?

Danes poskusimo z vprašanji o vašem značaju! Odgovorite iskreno na stavljena vprašanja!

1. **PRIČAKUJETE OSEBO, KI JO IMATE RADI:**

- a) razburjeni ste; — 6 točk
- b) mirni ste; — 4 točke

- c) najdete si nekoga, ki vam dela za ta čas družbo. — 2 točki
2. OD NEKOGA, KI VAM JE PRIJETEN, STE DOBILI DARILO:
- a) vrnete mu ga, da ne bi bili vezani; — 2 točki
- b) pismeno se mu zahvalite; — 5 točk
- c) darilo daste naprej drugemu. — 3 točke
3. KADAR SE SKREGATE Z NAJBOLJŠIM PRIJATELJEM ALI PRIJATELJICO:
- a) poveste mu vse, kar mislite o njem; — 4 točke
- b) premišljujete o maščevanju; — 2 točki
- c) slabe volje ste zaradi prepira. — 2 točki
4. LJUBLJENA OSEBA VAS JE POVABILA NA DOPUST V GORSKI HOTEL:
- a) brez pomisleka pristanete; — 0 točk
- b) obljubite, a veste, da ne boste šli; — 2 točki
- c) pristanete, a s pogojem, da bosta v ločenih sobah. — 8 točk
5. SLIŠALI STE, DA SE BO VAŠ PRIJATELJ (PRIJATELJICA) LOČIL(A):
- a) opozorite ga, naj stvar dobro premisli; — 8 točk
- b) ne umešavate se v njegove zadeve; — 1 točka
- c) pomagajte mu, da bo lažje prebolel ločitev. — 4 točke
6. NEKDO SE HOČE NA VSAK NAČIN SEZNANITI Z VAMI:
- a) izogibate se mu; — 4 točke
- b) pristanete, vendar tako, da je zraven kak vaš znanec; — 7 točk
- c) naravnost mu poveste, da vam ni za nova poznanstva. — 1 točka

Seđaj preglejmo točke!

MANJ KOT 15 TOČK: Ni vam čisto jasno, kako se je treba vesti v

zadržal konja in oba sta se ustavila. Tik nasproti, komaj ducat korakov od njiju, je stal poldorasel lisjak. Divja stvarca ju je skoraj pol minute opazovala z okroglimi, iskrečimi se očmi in z občutljivo mrdajočimi nosnicami stregla vest, ki jo je prinašal zrak. Nato je odskočila z žametnimi šapicami in izginila med drevjem.

„Lopov mali, da bi ga vrag!“ je vzkliknil Billy.

Ko sta se bližala Divji vodi, sta prijahala na dolg, ozek travnik. Sredi travnika je bil ribnik.

„Naravni zbiralnik, kadar začne Glen Ellen kupovati vodo,“ je dejal Billy. „Ali vidiš, tam na spodnjem koncu? Skoraj nič me ne bo stalo, če bi tam napravil jez. In poleg tega lahko speljem semkaj vse, kar curlja s hribov. Preden mine tisoč let, bo v tej dolini voda toliko kakor denar. In vsi ti zabiti bedaki ne slišijo ničesar in ne vidijo, kaj prihaja — ko jim inženirji pred nosom merijo električno železnico iz Sausalita z odcepkom v Napsko dolino!“

Dospela sta na rob kanjona Divje vode. Naslanjajoč se na sedlih daleč nazaj sta spustila konja nizdol po strmem bregu in prijahala nazadnje skozi velike jelove gozdove na staro, skoraj že zabrisano stezo.

„To pot so napravili že v petdesetih letih,“ je pojasnil Billy.

Nizko sklonjena na vrat svojih konj sta se po strmi živinski stezi vzpela iz kanjona in jela po kamnitem, raztrganem svetu jahati proti gričem.

„Čakaj, Saša, ti, ki zmerom iščeš lepih reči. Pokažem ti nekaj takega, da se ti bodo lasje ježili, samo da se prirejeva skozi te menzanitovce.“

Na vseh njunih potovanjih ni bila Saša še nikoli videla tako ljubkega pogleda, kakor se je ponudil očem, ko sta prišla iz goščave. Zabrisana pot se je vijugala sem ter tja po mehkih gozdnatih tleh kakor rdeča senca, padajoča od velikih sekvoj in širokovejnih hrastov. Videti je bilo, kakor da so se vsa drevesa in divje trte, ki so rasle v tem kraju,

zarotile med seboj in spletle listnato streho: javori, veliki madro-njevci, lovori in visoki hrasti z rjavoskorjo, po katerih sta plezala divja trta in plameneč strupeni hrast ter jim ovijala debela in prepletala veje.

Saša je opozorila Billyja na mahovito leho petprstne praproti. Bilo je, kakor da bi se stekala vsa pobočja in oblikovala to velikanško gozdno hladnico. Tla pod nogami so bila od vlage mehka kakor goba. Neviden potoček je žuborel pod širokolisto praprotjo. Na vse strani so se odpirali majhni, čarobni pogledi, kjer so mlade sekvoje tiho in ponosno stale okoli padlih velikank, ki so segale konjema do pleč, skrite pod mahom in polagoma razpadajoče v prst.

Nazadnje, ko je minilo še četrte ure, sta privezala konja ob robu tesnega kanjona, ki se je zajedel v divjino med griči. Skozi odprtino med drevjem je Billy pokazal na vrh tiste nagnjene jelke.

„Prav tamle spodaj bo,“ je dejal. „Morala bova hoditi ob strugi potoka navzgor. Steze ni, a videla boš polno sledov jelenov, ki hodijo čez potok. Pripravi se na to, da si zmočiš noge!“

Saša se je veselo zasmejala in mu stala tik za petami. Bredla sta po mlakah, plezala po vseh štirih in po spolzkih bokih skal, obrušeni od vode, in se kakor dva črva plazila pod debli starih, podrtih dreves.

Plezanje je postalo še bolj težavno in nazadnje ju je ustavila v tesni soteski grmada naplavljenega lesa in dračja.

„Počakaj tu!“ je ukazal Billy in po trebuhu zlezel med lomečo se hosto naprej.

Saša je čakala, dokler ni utihnil sleherni šum. Čakala je še deset minut, nato je krenila po poti, ki jo je bil Billy utrl. Ko je postala vsaka hoja po dnu kanjona nemogoča, je prišla na jelenjo stezo, ki se je vlekla od strmim bregu in kakor rov predirala gosto zelenje. Ujela je pogled na nagnjeno jelko na oni strani, skoraj tik nad svojo glavo, in stopila iz go-

ščave ob čistem gozdnem jezercu v ilovnati kotanji. Ta kotanja je bila očitno šele nedavno nastala, ko je zemlja z drevjem vred zdrčala z brega.

Onkraj jezercu se je dvigala bela, skoraj navpična stena. Takoj je spoznala, kaj pomeni, in se je jela ozirati po Billyju. Začula je njegov žvižg in pogledala kvišku. Dvesto čevljev nad njo v vrtoglavni višini, prav na vrhu bele stene se je držal za deblo nekega drevesa. Nagnjena jelka je rasla nedaleč od njega.

„Od tod vidim tisti mali pašnik za tvojim poljem,“ je zaklical dol. „Ni čudo, da ni tega nihče zavohal. Edini kraj, s katerega bi mogli videti, je tisti košček pašnika. In ti si to prva opazila. Počakaj, da pridem dol in ti vse povem! Prej si nisem upal.“

Nikake posebne pretkanosti ni bilo treba, da je uganila resnico. Saša je vedela, da sta našla dragoceno ilovico, katero je potrebovala opekarna.

Sedela sta ob jezercu, se držala za roke in govorila o vseh podrobnostih.

„Veš kaj, Saša,“ je rekel Billy, ko sta za trenutek umolknila, „daj, zapoj, ko dnevi žetve minejo.“

In ko mu je ustregla, je dejal: „Prvikrat si mi zapela to pesem v vlaku, ko smo se vračali z veselice...“

„Že prvi dan, ko sva se spoznala,“ mu je segla v besedo. „Kaj si takrat mislil o meni?“

„Kaj neki? Tisto, kar mislim ves čas od tistih dob — da si ustvarjena zame. To sem začutil na prvi mah, že med prvim valčkom. In kaj si ti mislila o meni?“

„Ugibala sem že pred prvim valčkom, ko so naju bili komaj seznanili in sva si bila komaj segla v roke, ugibala sem, ali si moj mož. Prav te besede so mi šinile v glavo: ‚Ali je to tvoj mož?‘“

„Tedaj se ti nisem zdel ravno napačen?“ je vprašal.

„Seveda ne in moje oči so bile zmerom dobre.“

„Veš kaj,“ se je spomnil Billy, „prihodnjo zimo, ko bo že vse urejeno, kaj meniš, če bi šla pogledat v Carmel? Z zelenjavo takrat

ne boš imela skrbi, jaz bom pa že kako zmožeg za namestnika.“

V njegovo presenečenje ni bila videti Saša nič kaj navdušena.

„Kaj ti ni prav?“ je naglo vprašal.

Saša je sramežljivo pobesila oči in z obotavljajočim se glasom dejala: „Billy, včeraj sem nekaj napravila, ne da bi te bila vprašala za svet.“

Čakal je.

„Tomu sem pisala,“ je dodala boječe, kakor da bi se spovedovala. On je še vedno čakal.

„Naprosila sem ga, naj mi pošlje tisti stari materin predalnik, veš, ki sva ga spravila pri njem.“

„V tem ne vidim nič nenavadnega,“ se je oddahnil Billy.

„Ti si moj dragi bedaček, prav res, da si! Ali veš, kaj je v predalniku?“

Ko je zmajal z glavo, je dodala tako tiho, da je bilo skoraj šepet: „Oblekice za otroka.“

„Ni mogoče!“ je vzklilnil.

„O, je!“

„Prav zares?“

Pokimala je in rdečica ji je zalila obraz.

„Tega sem si želel, Saša, bolj ko vsega drugega na svetu. Zadnji čas sem veliko mislil na to, vse te mesece, odkar sva prišla v dolino,“ je nadaljeval s pretrganim glasom. Prvič, odkar ga je poznala, je nesporno opazila v njegovih očeh solze. „A po vsem, kar sem bil storil, po tistem polomu, ki sem ga bil napravil, in vsem, te nisem hotel mučiti, še govoriti si nisem upal o tem... A želel sem si, želel sem si tako, kakor si zdalje želim tebe.“

Njegove razprostrte roke so jo prestregle in nežen molk je zavladal ob jezercu v osrčju kanjona.

Saša je začutila, kako ji je Billy položil prst na ustnice, češ naj molči. Okrenila je glavo, kakor ji je kazala njegova roka, in tako sta se skupaj zagledala po griču navkreber, daleč tja gor, kjer je stala košuta s svojim progastim mladčim in z majhne jase med drevjem zrla na njiju.

tem ali onem položaju. Brž pa, ko se otesete strahu, začutite, da ste vseeno temperamentni.

15 DO 20 TOČK: Ustvarjeni ste za udobno družinsko življenje. Glavno vam je delo, o svojem temperamentu sploh ne premišljujete.

21 DO 25 TOČK: Pri vas prevladuje razum nad čustvi. Prepričani ste, da ste razumske narave. Toda pazite, da ne boste uporabljali pameti tudi tam, kjer je ni treba!
26 DO 30 TOČK: Svoja čustva vedno odkrivате. Sentimentalni ste, a ste čisto zadovoljni s tem. Kadar ljubite, ljubite z vsem srcem!

31 DO 34 TOČK: Vedno zahtevate, da pride vsaka stvar na pravo mesto in da ima pravi pomen. Svoj temperament znate ukrotiti samo tedaj, kadar gre za velike stvari.

VEČ KOT 35 TOČK: Temperamentni ste in se ne bojite tega tudi pokazati. Čustva pri vas zmagujejo. Ne ozirajte se na zapovedi razuma, kadar ste prepričani, da se mu ni treba ukloniti!

KONEC

slovinci

po evropi

anglija

Ves mesec oktober smo v glavnem posvetili *misijonom*. Tako je tombola v Londonu prinesla 6.40 funtov in v Bedfordu zadnjo soboto 14 funtov. Nekateri so pa poslali svoj dar kar na misijonski krožek, ki bo posebej objavil, koliko je bilo zbranega. Naslov krožka je: 132. George St., Bedford, Beds.

V mnogih krajih je sedaj veliko starih stavb podrtih in Slovenci so se preselili. Radi bi jim pa še nadalje pošiljali naš list. Zato prosimo, da sporočite nove naslove, tako zase kot za znance.

Vsem Slovincem na Angleškem iz srca želimo blagoslovljen Božič in srečno novo leto!

avstrija

DUNAJ — Poldrugo leto že deluje na Dunaju slovenski socialni urad, ki je imel svoj sedež v hiši „Caritas socialis“ v devetem okraju, Pramergasse 9. Do ustanovitve tega urada je prišlo zaradi

potreb delavcev, ki so prihajali iz Slovenije na delo na Dunaj in v njegovo okolico. Veliko zasluge pri tem ima ga. dr. Metka Klevišar, ki se je zavzemala za pravice naših rojakov. S prvim majem 1971 je dunajska nadškofija nastavila za to delo gdč. Emo Murko iz Slovenskih goric, ki se je z vso vnemo lotila dela in si s svojo pridnostjo ustvarila na dunajskem dušnopastirskem uradu velik ugled. Gospodični Emi se je posrečilo dobiti sedaj prostore v samem mestnem središču. *S 1. decembrom se bo sedež slovenskega socialnega urada preselil v Seitzgasse št. 5* v drugo nadstropje, to je poslopje, ki stoji ob cerkvi Am Hof. V isti hiši je tudi hrvatska katoliška misija. Urad bo imel na razpolago tri sobe.

Kakor je znano, je *sloveska služba božja* redno vsako nedeljo v kapeli akademskega doma „Korotan“ v Albertgasse 48 v osmem okraju. Sveto mašo opravlja že vsa leta rektor in ustanovitelj „Korotana“ g. pater Ivan Tomažič. V sili mu priskoči na pomoč jezuit p. Jožef Podgornik, ki je sicer nastavljen za dušnega pastirja med Rusi.

Od 9. do 11. novembra je bilo na Dunaju jesensko *zasedanje internacionalne katoliške komisije za izseljenska vprašanja*. Zasedanju je predsedoval ravnatelj pariške Karitas (séours catholiques) msgr. Rochko. Predmet razpravljanja so bila vprašanja, ki nastajajo ob obolenjih tujih delavcev v državah, ki tuje delavce sprejemajo. Zasedanja se je udeležil tudi slovenski delegat izseljenskih duhovnikov v Avstriji.

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Spomin naših umrlih smo počastili s peto mašo. Popoldne pa smo se zbrali na pokopališču v St. Martinu k bogoslužju božje besede. Berila in nagovor so poudarjali, da moramo v sebi obupati božjo krepost upanja, saj smo vsi božji otroci in Kristus je za nas umrl in za nas zadostil. Zato vsi polni upanja pričakujemo prihod našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Pevci so zapeli nekaj pesmi. S pesmijo „Kristus je vstal“ smo zaključili našo pobožnost.

Naši sezonski delavci se že vesele, da bodo sredi decembra šli lahko domov k svojim družinam. Med sezonci so skoraj sami družinski očetje, saj mladi gredo raje v Nemčijo za višjim zaslužkom, vprašanje pa je, če tam tudi več prihranijo. Naj bi se čez zimo doma vsi dobro počutili, pomladi jih bomo pa spet z veseljem sprejeli medse.

Na sveti večer bo maša v spomin rojstva Jezusovega kakor vsako leto že ob desetih zvečer; eno uro prej bo priložnost za spoved.

Kdaj nas bo obiskal sv. Miklavž in kdaj bo božičnica, o tem boste obveščeni pri cerkvenem oznanilu.

ŠTAJERSKA

GRADEC — V Gradcu se zbiramo pri očetih minoritih ne le popoldne pri maši, temveč se vsako drugo in tretjo nedeljo v mesecu zberemo tam tudi popoldne. Ob petju, skioptičnih slikah in ob glasbi nam prav hitro potečejo ure. Na prvo novembrsko nedeljo smo se po maši zapeljali proti Lipnici na Štajerskem. Ni nas bilo veliko, pa smo se zelo prijetno imeli. Ogledali smo si grad Seggau in obiskali Frauenberg. Škofijski grad je lepo zgrajen in preurejen, tako da služi verski in prosvetni vzgoji za odrasle. Del tega gradu je lepo urejen v dom za onemogle. V grajske zidove vzdani stari rimski spomeniki, dom za onemogle, avtomobili mladih tečajnikov, potem še naša vožnja skozi sanjavo se oddihajoče vinske gorice ob meji Slovenije — s temi vtisi smo se na večer veselo razšli pred našo cerkvijo v Gradcu.

belgija

LIEGE — LIMBURG

Naši bolniki: Ga. Kotnik iz Mechelena je bila žrtev lažje prometne nesreče. G. Tanjšek iz Mechelena se je podvrget lažji opera-

ciji. Teško bolna je ga. Bevc iz Eisdena. Žrtev prometne nesreče je postala tudi ga. Ana Kos iz Leuta. Ga. Korber je tudi teško bolna. Zdravi se na kliniki v Waterscheju. V Lanakenu se zdravijo g. Zupan iz Eisdena, g. Špec iz Eisdena, g. Udovč iz Vuchta in g. Novak Jože iz Waterscheja. Vsem našim bolnikom pošiljamo posebne pozdrave in voščila za Božič.

Naši pokojniki: Med slovenski mi rojaki in člani drugih narodnosti je močno odjeknila nepričakovana smrt 47-letnega Rudija Bevca iz Vuchta. Bil je poznan kot prijazen človek, dober prijatelj, skrben oče in ljubeč mož. Številna množica ga je spremljala na zadnji zemeljski poti. Pokojnikovi soprogi in hčerki izrekamo iskreno krščansko sožalje. Nekaj tednov pozneje je v pokojnikovi hiši dotrpel njegov tast g. Franc Planina, ki je v Eisdenu dolga leta imel gostilno. Tako je ga. Elizabeta Bevc-Planina v kratkem času izgubila moža in očeta. Dokler je g. Planina bil bolj pri zdravju, je bil reden gost naših prireditev. Tudi njega je številna množica spremljala pri pogrebnih slovesnostih. Zapušča soprogo in hčerko, katerima izrekamo toplo sožalje. Obeh pokojnikov se spominjamo v molitvah!

Slovenski dan: Drugo nedeljo v oktobru je društvo „Slomšek“ v Eisdenu priredilo 12. slovenski dan v Belgiji. Ob 4. uri popoldne je bila služba božja, pri kateri je ubrano prepeval „Zvon“ iz Holandije. V dvorani je naša šolska mladina nastopila z zborna deklamacijo: „Mladina materi Sloveniji“ z narodnimi pesmimi in plesom, ki ga je naučila učiteljica ga. Ana Kos-Warszakova. Lepo so se odrezali. Ge. Aniči dolgujemo toplo zahvalo. Mešani zbor iz Limburga je pod vodstvom g. Viliija Roglja doživeto podal nekaj pesmi. „Zvon“ iz Holandije je nastopil z moškimi in mešanim zborom. Tudi letos nas ni razočaral. Skupini se pozna, da ima že dolga leta redne pevske vaje. Prijetno presenečenje za nas vse je bil nastop ukrajinskega pevskega zbora in plesne skupine. Ukrajinski pesmi je na-

bito polna dvorana posebno pazljivo prisluhnila in jo nagradila z navdušenim ploskanjem. Enako odobravanje so želi tudi ukrajinski plesavci. Naj še omenimo, da je mladinski program spremljal orkester naših študentov, ki ga sestavljajo akademika g. Martin Novak in g. Polde Cvrle ter študenta g. Karel Cvrle in g. Francek Novak. Toplo čestitamo! Iskrena zahvala vsem, ki so sodelovali na katerikoli način! Večer je potekal v zelo prijetnem razpoloženju.

Vendar je bil s tem smisel prireditve še delno dosežen. Tu ne gre namreč samo za to, da bo lepo, prijetno in zabavno; ob „Slovenskem dnevju“ bi se kot skupnost morali globlje zavedati svoje narodne osebnosti in problemov, ki so s tem povezani. Krajevni duhovnik je zato naš vsakoletni „Slovenski dan“ primerjal z zbiranjem naših prednikov okrog vaške lipe, kjer se je odigravalo njihovo družabno in kulturno življenje in kjer so ob spoznavanju tekočih problemov zoreli v osebnosti, ki so bile sposobne reševati naloge svojega časa.

Tudi današnji čas postavlja pred nas Slovence vrsto nalog. Nujno potrebujemo zrelih osebnosti, ljudi, ki mislijo s svojo glavo in ne

z glavo drugih; torej ljudi, ki vedó, kaj so in kaj hočejo. Našemu narodu nič ne bo samo od sebe padlo z neba. Vse, kar spada k človeka vrednemu življenju, si bo moral narod sam priboriti. In od teh skupnih naporov ni oproščen noben rojak, naj živi kjerkoli.

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

V Bruslju je izseljenski duhovnik *krstil* Ireno Fele, hčerko Silve in Janeza Fele, in Olivierja, sina Katarine in Tome Žmegač. Obema družinama čestitamo!

V mesecu oktobru smo pa praznovali *zlato poroko* g. Franca Fabčiča in ge. Antonije, roj. Petrič, iz Jumet-les-Hamendes. V priljubljeni cerkvi Fatimske Marije v Pironchamps smo imeli v nedeljo, 22. oktobra, zahvalno službo božjo, med katero je ubrano pel cerkveni pevski zbor. V bližnji dvorani smo vsi prisrčno čestitali zlatoporočencema. V znak priznanja jima je naš pevovodja Ivan Kodeh izročil diplomu častnega članstva pevskega zbora „Jadran“ iz Charleroi in gdč. Romi Jerlah jima je v imenu slovenske skupnosti podarila šopek rdečih nageljnov. Sledil je kulturno-zabavni program, pri katerem so sodelovali pevci in pevke, naš „Fernandel“ (Jaka Gorjanec) in Marija Meh z dvema

*Zlata poroka
v zapadni
Belgiji.
Od leve na
desno sedé:
g. Anton Fabčič,
ga. Antonija,
roj. Petrič,
in njen brat
Lojze Petrič.*

Krst male Irene Fele v Bruslju.

prizoroma iz veseloigre „Dva para se ženita“ in seveda tudi naši „Veseli bratci“. Preživeli smo večer v res domačem razpoloženju. Naša zlatoporočenca sta se poročila 7. oktobra 1922 v Vipavi (Slovenija). Želimo jima še dolgo vrsto let življenja v zdravju in zadovoljstvu.

francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob *petih popoldne* v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro Vanneau.

V nedeljo, 24. decembra, ob *petih popoldne* ne bo maše, pač pa bo *polnočnica* ob desetih zvečer (spovedovanje od devetih dalje). Na Božič ter v nedeljo, 31. 12., in na Novo leto sveta maša ob *petih popoldne*.

Slovenska pisarna — 7 rue Gutenberg, pritličje-levo, Paris 15°, telefon 577-69-93, métro Charles-Michels — je odprta vsak torek in vsak četrtek *popoldne*.

Miklavževanje bomo imeli v nedeljo, 3. decembra, takoj po maši v dvorani poleg cerkve.

Po zakramentu svetega krsta je bila vključena v božje ljudstvo Anastazija Grande, hčerka Nade Ograjšek in Franceska Grande.

Obisk misijonarjev — V nedeljo,

10. septembra, smo imeli v svoji sredi dva misijonarja, ki sta odšla na Madagaskar: g. Janeza Slabeta, ki je bil doslej kaplan v ljubljanski škofiji, in Ivana Selaka, ki odhaja kot laični misijonar. Obema smo naročili lepe pozdrave za naše misijonarje na Madagaskarju, posebno še za Janeza Puhana, ki je dobro leto misijonaril med nami v Parizu.

V nedeljo, 1. 10., pa je bil pri nas (ob povratku v misijone v Togo) p. Hugo Delčnjak, ki nam je po maši pokazal nekaj filmov iz svojega misijona. Ko smo se poslovili od njega, smo mu naročili tudi tople pozdrave za patra Evgena, ki deluje v istem misijonu in se še vedno rad spominja mesecev, ki jih je preživel med nami v Parizu.

V Pariz je prišel bogoslovec Peter Opeka, ki je dve leti pomagal v misijonih na Madagaskarju, sedaj pa bo tukaj dokončal bogoslovne študije in se nato vrnil na Madagaskar. — Ob teh obiskih se nam postavlja vprašanje: Ali se zavedamo pomena in važnosti misijonske delavnosti in kaj mi storimo in žrtvujemo za misijone?

V nedeljo, 29. oktobra, nas je pa g. Ciril Turk iz Stuttgarta s svojim filmom popeljal v Nemčijo in nam pokazal življenje naših rojakov v Nemčiji.

Lepega nedeljskega popoldneva pri Pojetovih v Raveau (Nièvre), ko so se zbrali domači.

LA MACHINE (Nièvre)

Skupno mašo bomo imeli v nedeljo, 10. decembra, ob *treh popoldne*. Takoj po maši bodo v župnijski dvorani skioptične slike iz Slovenije. Vsi prijazno vabljeni!

PAS-DE-CALAIS

December je mesec družinskih praznikov. V naravi je mrzlo pusto, zato pa naj bi si toliko bolj znali utrditi družinske vezi.

4. decembra je god sv. Barbare, zavetnice naših rudarjev. V Bruayu bo maša 3. decembra ob 12.30, v Liévinu in Méricourtu pa 4. decembra po nedeljskem redu.

10. dec. bo Društvo sv. Barbare priredilo *miklavževanje* ob 16. uri popoldne v dvorani „Boksing kluba“ v Méricourt-s-Lens. Vabljeni ste k obilni udeležbi!

Priprava na Božič z mašo in priliko za božično spoved:

3. decembra ob 16. uri v cerkvi sv. Terezije v Armentieres.

16. decembra ob 17. uri Vendinle-Vieil, ob 19. uri v Wingles.

17. decembra ob 16. uri Lille v hiši ob stolnici. 22. decembra ob 19. uri St. Paul-sur-Ternoise.

23. decembra Ecaust-st-Mein ob 17. uri.

Polnočnice: 24. 12. Bruay: ob 19. uri (maša ob 12.30 odpadel)

Lievin: ob 21.30, Méricourt: ob 24. uri.

Božične maše so po nedeljskem redu. V Arras bo maša na Božič, 25. decembra, ob 17. uri v kapeli misijonark Sv. Duha.

Vsem dragim rojakom milosti poln Božič!

SEVERNA LOTARINGIJA

Red nedeljskih svetih maš:

Aumetz: vsako nedeljo ob 8. uri v farni cerkvi v kripti; kot vsako leto bo tudi letos polnočnica.

Algrange: vsako tretjo nedeljo v mesecu — razen maja in septembra — ob 5. uri popoldne v kape-
li sv. Antona.

Tucquegnieux - Marine: vsako drugo nedeljo v mesecu ob 6. uri popoldne v farni cerkvi.

Drugod ni rednih maš, slovenski izseljenski duhovnik pa je pripravljn priti maševat na željo vernikov in po ustnem ali pismenem dogovoru z njim.

VZHODNA LOTARINGIJA

Pisarna je v oktobru prejela prijave o 3 mrtvih, 1 krstu, 1 poroki, 8 rojakih v bolnicah, 16 na domu težko bolnih in 6 ponesrečenih. Mnogi se vesele lepe jeseni, starši pa so zaskrbljeni za svoje otroke, ki sredi ogromnega prometa hitijo v šolo in nazaj. Rojaki iz domovine se še vedno oglašajo v pisarni, z vlakom in avtom pa že hite nekateri domov, da jih zima ne prehit.

86 let stara mati Helena Erjavec je 19. 10. umrla v Falk in bila dva dni nato pokopana prav tam. Zvedeli smo, da je umrla blaga sestra Brigita Bregar v samostanu v Randfontein v Južni Afriki. Pokojna je bila sestra Jožefe Kuko-
vičič iz Belle Roche v naši župniji. Življenjepis, ki ga je napisala njena prijateljica Ksaverija Lesjak, nam slika živo vero, silno ljubezen do misijonskega dela in lepo smrt dobre Anice-Brigite Bregar, ki je dopolnila 67 let.

24. 10. je pa umrla dobra žena Amalija Kuzold iz Merlebacha in bila dva dni nato pokopana v Sarregu-
mines.

Irenica Šturm
s svojim
bratcem
Štefanom
(Poissy,
France).

Vsem rajnim želimo večni mir, sorodnikom pa izražamo globoko sožalje!

Mali Pascal Levec je bil 14. 10. krščen v Merlebachu; botri so prihтели prav iz Slovenije. Vsem želimo srečno pot!

Frančiška Rován iz Vrhpolja je stopila pred oltar z ženinom Rogerjem Ratajczak iz Behren Cité v isti koloniji 14. 10. ob navzočnosti svojih dragih iz Slovenije.

Vso srečo prijavljenim in neprijavljenim!

Zima se bliža, Božič se bliža. Zadnjega se veselimo, zime se malo bojimo: smrt vsako leto kar grabi med našimi vrstami, naši upokojeni rudarji kar piskajo, ko hodijo po cesti in jim kamen na pljučih ovira prosto dihanje. Treba tolažbe, treba pomoči kar vsem ljudem! Pridite, dokler morete: Naš dobri nazareški tesar Jozus Kristus Vas vabi, da Vas napolni z mirom in tolažbo. Zgodilo se bo to pri sv. spovedi in sv. daritvi:

V Merlebachu, Hospice Ste. Elisabeth: sv. maša vsako nedeljo in praznik ob 10. uri. Poleg tega:

3. 12.: v Behren Cité ob 15. uri;

5. 12. in 26. 12.: Creutzwald, Cité Neuland, prva ob 15. uri, druga ob 9. uri;

7. 12. in 21. 12.: Habsterdick ob 9. uri, pred Novim letom 28. 12. ob 9. uri;

10. 12.: Cité des Chenes ob 15. uri;

16. 12.: Farébersviller Cité ob 15. uri;

17. 12.: Cité la Chapelle ob 15. uri;

19. 12.: Cité Jeanne d'Arc ob 9. uri, Cité Maroc Creutzwald ob 14. uri;

24. 12. zvečer: polnočnica ob 22. uri Merlebach, Hospice Ste. Elisabeth.

Pridite vsi, ki ste trudni in obteženi, božje Dete Vas bo napolnilo z veseljem, tolažbo in z vero utrdilo Vašo moč.

To Vam želi vsem za prelepi Božič:

Grims Stanko, Vaš prijatelj.

TUQUEGNEUX-MARINE

Lep dan je bil — kakor malo-kdaj — na praznih Vseh svetih. Obe pokopališči sta bili lepo okrašeni in zelo obiskani. Slišali smo jih, naše rajne: „To, kar si ti zdaj, smo bili mi nekoč in to, kar smo mi zdaj, boš ti nekoč.“

Zresnili smo se. Ne bojimo se sicer smrti, saj vemo, da mora priti, toda — več je smrti kakor rojstev. Dokler smo se morali Slovenci boriti samo proti zunanjim sovražnikom, je še kar šlo; zdaj nas pa razjeda drugi črv. Porok ne bo zmanjkalo, toda vsak vsak zakon naj ima zdaj le enega otroka, dva sta že preveč. Ponosni smo, da imamo ravno v Tucquegnieux več družin s številnimi otroki, ena jih ima kar dvanajst. V naši lepi Sloveniji naj bi bil pa le

po eden? Ali bomo res dopustili, da se bodo pri nas turisti za stalno naselili? Upajmo, da ne, in delajmo na to, da nas bo prej pamet srečala!

NICA

Po odhodu dolgoletnega dušnega pastirja med nami, p. Jakoba, je prišel med nas g. Franjo Pavalec. Najprej nam je poiskal nove prostore, kjer bomo odslej Slovenci imeli službo božjo. In to je *najvažnejša novica*: od 1. adventne nedelje, to je od 3. decembra 1972, se bomo zbirali k slovenski maši v kapeli častnih sester „Hčere Marije Pomočnice“ v 6 Avenue don Bosco izza cerkve Marije Pomočnice. Za Božič bomo tam imeli polnočnico in pa dnevno mašo ob 10. uri.

Sestre so nam to kapelo veliko-dušno in zastoj odstopile, vesele, da bo lahko služila svojemu namenu. Kapela je nova, dovolj velika, urejena po najnovejših liturgičnih predpisih. Ta lepi bogoslužni prostor bo gotovo bolj kot prejšnji pripomogel, da bomo z večjo pobožnostjo izkazovali Bogu čast. Zraven kapele so veroučne učilnice, kjer bodo imeli otroci po maši verouk; na razpolago so prostori, kjer se bomo po maši lahko pogovorili; spodaj je gledališka dvorana, ki jo bomo dobili na razpolago, če bomo pripravili kakšen kulturno-prosvetni ali zabavni program. Zraven je lepo igrišče, ograjeno z visokim zidom, kjer so gugalnice in druge igrače, vabilo za vaše otroke. Nobena druga slovenska skupnost v Franciji nima za svoja srečanja na razpolago tako lepih in primernih prostorov.

Vsi ste lepo vabljeni, da prihajate vsako nedeljo k slovenski maši. Tako bomo ohranili svojo versko in narodno zavest. Gotovo pa bo ta sprememba prostorov dobra, saj je znano, da zelje ne naredi glave, če se ne presadi.

Drugače pa naše življenje poteka med tednom pri poklicnem delu, ob nedeljah popoldne pa se radi zberemo pri kaki slovenski družini; največkrat pri Škrljevih v Quartier des Presses. Skoraj vsa-

ko nedeljo boš tam našel veliko gručo naših Slovencev, vnetih za balinanje. Seveda boš včasih tudi priča, kako komu pri igri popustijo živci, če krogla ne teče tako, kot bi on želel. Ko možje balinajo, imajo žene svoje pogovore, ki jih nikoli ne zmanjka. Otroci pa imajo verouk in potem svoje igre.

Za tradicionalno vinsko trgatve smo se tudi zbrali pri Škrljevih, kjer je bilo grozdje na razpolago v trdem in tekočem stanju. — Večkrat pridemo skupaj tudi pri bratih Cankar, ki sta si nad Bd. de la Bourgade zgradila veliko in lepo hišo. Zadnjič smo tam proslavili Martinovo nedeljo. Vsem nam je žal, da bo po vsej verjetnosti ta hiša, ki nam tolikokrat nudi gostoljubje, postala žrtev nove avtomobilske ceste.

Seveda, ko pridemo skupaj, po slovenski navadi ne manjka poskočnih viž in dobre provansalske kapljice. Kako lepo in prijetno je, ko bratje in rojaki pridejo skupaj! Naše veselje pa moti le to, da nekaterih naših slovenskih družin nikoli ni zraven.

italija

MILAN

Po krajšem počitniškem presledku smo se Slovenci iz Milana in okolice ponovno začeli zbirati k slovenski službi božji v cerkvi sv.

Marka na via Broletto. Po sveti maši, ki je ob 5. uri popoldan vsako nedeljo v mesecu, se zberemo v prostorih „Casa del clero“ in tako preživimo nekaj časa v prijetni družbi. V našo družbo prihajajo tudi Hrvatje.

nemčija

ESSEN

Slovenska igralska skupina iz Berlina nas je obiskala z igro pisatelja Finžgarja „Razvalina življenja“. Odločitev, da povabimo slovensko dramsko skupino, je padla tako naglo, da nismo utegnili razposlati vabil ne v „Naši luči“ ne v prilogi „Med nami povedano“. To veselo novico smo razglasili le pri slovenskih sv. mašah, kljub temu pa je bila dvorana v Kolpingovem domu v Essnu nabito polna. Žal, mnogi, ki so sedeli čisto zadaj v dvorani, niso zadosti slišali. Med igro je vlada la napeta tišina, celo naši otroci, — bilo jih je zares veliko — so vzorno molčali in prisluškovali, še bolj pa opazovali igravce na odru.

Ob taki priliki se človeku nehote zastavi vprašanje: koliko truda, žrtev, neprespanih večerov tako za igravce kakor tudi za one, ki so vse pripravili v Essnu, je bilo žrtvovanih, preden smo vse dobili in skupaj znosili, kar je bilo potrebno za igro, in kaj vse je

*Hrvaški
novomašnik
Stjepan Pintarić
je pred
kratkim obiskal
skupino
Slovencev v
Milanu in jim
maševal.*

Zaposlitev mladoletnikov

Nekaj določil in povzetkov iz zaščitnega zakona

Najvažnejša določila v praksi

V naslednjih vrstah bomo govorili o najvažnejših določbah za podjetja obrtne dejavnosti. Nekateri posebni predpisi o zaposlovanju v privatnih gospodinjstvih, v poljedelstvu, gozdarstvu ali brodarstvu ne bodo obravnavani.

1. Obseg veljavnosti

Zakon velja za vajence, priučitvene vajence, delavce, nameščence, praktikante, prostovoljce, itd.

Zakon pa velja tudi za zaposlitev lastnih otrok v obrtnem podjetju. Vendar posamezne storitve, ki so priložnostnega značaja in so le občasna prostovoljna pomoč, storjena iz veselja ali dobre volje, ne spadajo v okvir zakona.

Mladoletniki so fantje in dekleta, ki so končali obvezno šolanje, a še niso stari 18 let.

Otroci pa so vsi dečki in deklice, ki so še šolo-obvezni.

2. Delo otrok

Zaposlitev otrok zakon prepoveduje, tudi če bi bili starši glede tega sporazumni!

Tujezemski mladoletniki ali otroci, ki niso končali obveznega šolanja, se smejo zaposliti izjemoma šele po dopolnjenem 14. letu tudi v primeru, ako pristojna šolska oblast pisмено potrdi, da so nadaljnjega šolanja oproščeni.

3. Delovni čas mladoletnikov

Dnevni delovni čas mladoletnikov ne sme prekoračiti osem ur! Tedenski delovni čas mladoletnikov do dopolnjenega 16. leta ne sme prekoračiti meje 40 ur, mladoletnikov po dopolnjenem 16. letu pa ne meje 44 ur.

Delovni čas mladoletnikov ne sme prekoračiti normalnega delovnega časa odraslih delavcev v podjetju (brez nadur). Ako je torej po tarifnem pravilniku določen 42-urni delovni čas, mladoletnik ne sme biti za-

poslen 44 ur (čeprav je 16 let že dopolnil), ampak le 42 ur v tednu.

V podjetjih, kjer je vpeljan petdnevni delavnik v tednu, kjer je torej za odrasle delavce sobota dela prost dan, tudi mladoletniki ne smejo biti ob sobotah zaposleni.

To velja tudi glede pouka v učnih delavnicah in ostalih ustanovah učitve poklica, kjer je sicer udeležba obvezna.

Ob sobotah smejo biti zaposleni le tisti mladoletniki (upoštevaje točko 7, ki sledi), ki so zaposleni v podjetjih, v katerih je vpeljan šestdnevni delovni teden, in v podjetjih, kjer razen vajencev ni zaposlen nihče drug.

Kršenje teh zakonskih določil je kaznivo, četudi bi bil mladoletnik obenem s svojim odgovornim vzgojiteljem ali varuhom glede prekoračenja dovoljenega delovnega časa soglasen. Prekoračenje dovoljenega delovnega časa pa je le v redkih, posebnih primerih dopustno:

a) Ako se zaradi povezave s praznikom (zato, da bi delavci imeli prosto več dni skupaj) ne dela (npr.: praznik je na torek in je zato tudi ponedeljek dela prost dan), se more delovni čas izpadlega, oziroma izjemoma dodatno prostega dne (v omenjenem primeru ponedeljka) razdeliti na pet delovnih dni v enem tednu tako, da pri mladoletnih delavcih, ki še niso dopolnili 16 let, tedenski delovni čas ne presega časa 40 ur, pri mladoletnih delavcih nad 16 let pa ne časa 44 ur. Pripomniti pa je treba, da dnevni delovni čas ne sme prekoračiti časa 8 in pol ure. Nadoknadenje izpadlega delovnega časa pa ni mogoče zahtevati posebej pozneje. Posebno dovoljenje delovne inspekcije v tem primeru ni potrebno, ker tu ne gre za posebno nadurno delo, ampak le za nadomestno, zaradi izpadlega delovnega dne.

b) Delovni čas sme biti z dovoljenjem delovne inspekcije podaljšan za mladoletnike do 16 let največ za eno uro na en dan, a skupno največ do treh ur v enem tednu, ako:

1) redno in v znatni meri pade delovna storilnost

(npr. zaradi čakanja na stranke) in je iz tega razloga delovni čas odraslih podaljšan,

- 2) iz razlogov skupne blaginje (npr.: preprečenje škode zaradi nevarnosti poplave) ali če bi grozila razmeroma velika škoda za podjetje, ki je na drug način ni mogoče preprečiti (npr. nujnost večjega in naglega transporta robe). V tem primeru je dovoljeno normalni delovni čas prekoračiti za največ 30 dni vse leto.
- c) V primeru neodložljivega dela v kritičnem položaju (npr. požar v obratu) smejo biti mladoletniki zaposleni preko meje predpisanega delovnega časa, ako za delo ni na razpolago drugih, odraslih delavcev. V tem primeru je o tehtnosti razloga potrebno kar najprej obvestiti delovno inspekcijo. To nadurno in nujno delo pa je treba v naslednjih treh tednih ali časovno izravnati ali pa v skladu z določbami o nagrajevanju nadurnega dela primerno denarno nagraditi. Vendar pride denarno nagrajevanje mladoletnikov v poštev le v primeru, ako iz tehtnih razlogov časovna izravnava v podjetju ni možna.

V primerih, ki so omenjeni zgoraj, določbe o odmorih, dnevnem prostem času, nočnem počitku, o zgodnjem koncu dela pred nedeljo ali praznikom in o nedeljskem počitku ne veljajo.

4. Delovni odmori

Mladoletnikom, ki so dnevno zaposleni več kot 4 ure in pol, pripadajo vnaprej določeni delovni dnevni odmori. Čas odmora pa je določen:

- a) za delo, ki traja 4 in pol ure do 6 ur na dan, pripada mladoletniku 30 minut odmora,
- b) za delovni čas nad 6 ur na dan pa 60 minut odmora.

Mladoletniki zdržema ne smejo biti zaposleni več kot 4 in pol ure; pri daljšem delovnem času pripada mladoletniku delovni odmor. Kot odmor pa veljajo le tiste prekinitve dela, ki trajajo več kot 15 minut.

Delovni odmori niso vračunani v delovni čas! (Primer: pričetek dela ob 7.30, od 9.30 — 9.45 čas za malico, 12.00 — 12.45 čas za kosilo, konec dela ob 16.30 = 8 ur dela in 1 ura počitka).

Priporočljivo je, da se delovni odmori določijo tako, da se začetek in konec dela mladoletnikov ujemata z začetkom in koncem dela odraslih delavcev.

5. Dnevni prosti čas

Po končanem dnevnem delu pripada mladostniku najmanj 12 ur neprekinjenega počitka (npr. konec dela ob 19.30 — začetek dela naslednji dan ne sme biti pred 7.30!). Dosedanje izjeme za zaposlene mladoletnike v gostinskih, prenočevalnih in pekarskih podjetjih ne veljajo več.

6. Nočni počitek

V času od 22. ure zvečer do 6. ure zjutraj mladoletniki ne smejo biti zaposleni.

V gostinskih in prenočevalnih ustanovah smejo biti do 22. ure zaposleni mladoletniki, ki so že dopolnili 16 let.

V pekovskih in slaščičarskih podjetjih pa smejo biti zaposleni nad 16 let stari mladoletniki od 4. ure zjutraj do 21. ure zvečer, ako to zahteva njihovo poklicno izobraževanje. Vse ostale, strogo omejene izjeme, pa more dovoliti le delovna inšpekcija.

7. Zgodnji zaključek dela pred nedeljo

Ob sobotah, kakor tudi na sveti večer (24. dec.) in na Silvestrovo (31. dec.) po 14. uri mladoletniki ne smejo biti več zaposleni. Ob sobotah smejo biti zaposleni mladoletniki po 14. uri le v prometnih ustanovah, v avtomobilskih popravilnicah, v gostinskih obratih, v kavarniško-slaščičarskih podjetjih (ne v pekarnah in mesarskih obratih!), v frizerskih podjetjih in v javnih prodajalnah, ako je v le-teh to ustaljena navada in so v skladu s prakso normalno zaposleni ostali delavci.

Ako so v omenjenih podjetjih zaposleni mladoletniki tudi ob sobotah popoldan, morajo iz tega razloga biti en dan tekočega ali en dan naslednjega tedna prosti od 13. ure dalje. Dodati pa je treba, da isti dan ne smejo imeti obveznega pouka v poklicni šoli, ker ne velja, da so imeli prosto, kakor jim to po zakonu gre, ako so morali dopoldan prisostvovati pouku v šoli.

V frizerskih podjetjih pa smejo biti mladoletniki zaposleni tudi ob sobotah popoldan, ako so v ponedeljek istega ali naslednjega tedna do 13. ure prosti in dopoldan nimajo obveznega pouka v šoli. Imajo pa poleg tega pravico, da so kak dan, ko nimajo pouka v šoli, popoldan od 13. ure dalje prosti.

8. Nedeljski počitek

Ob nedeljah in prazničnih dnevih, ki so določeni z zakonom, mladoletniki ne smejo biti zaposleni. Zelo redka izjema so gostinska podjetja (v nobenem primeru ne slaščičarski obrati!) in še nekatera določena podjetja v posebno nujnih primerih, a za sleherno izjemo je potrebno predhodno dovoljenje delovne inšpekcije.

9. Nagrajevanje nadurnega dela

Za nadurno delo mladoletnikom poleg redne plače (vajenci jo dobivajo kot pomoč za poklicno izobraževanje) pripada poseben dodatek, ki ne sme biti manjši od 25%.

Vajenci in priučenci pa so upravičeni na dodatek, ki ne sme biti manjši od enega procenta za vsako naduro od vsote mesečnega prejemka in najmanj 0,60 DM. Ako pa je nadurno delo obenem tudi nedeljsko delo, potem mora dodatek znašati najmanj 75%, vajencem in priučencem pa pripada najmanj 2% in ne manj kot 1,20 DM za vsako naduro dela.

13

13

13

13

13

13

13

13

JANUAR

- 1 P **Novo leto**
- 2 T Bazilij; Gregor
- 3 S Genovefa, dev.
- 4 Č Angela F. red.
- 5 P Simeon Stil., pušč.
- 6 S **SV. TRIJE KRALJI**
- 7 N **Gospodov krst**
- 8 P Severin, op.
- 9 T Julijam, muč.
- 10 S Viljem; Gregor
- 11 Č Pavlin Ogl., šk.
- 12 P Alfred; Tatjana
- 13 S Hilarij, c. uč.
- 14 N 2. **navadna**
- 15 P Pavel, pušč.
- 16 T Marcel, p., m.
- 17 S Anton, pušč.
- 18 Č Priska; Suzana
- 19 P Kanut, kr.
- 20 S Fabijan, Boštjan
- 21 N 3. **nav.; Neža**
- 22 P Vincenc; Viktor
- 23 T Ildefonz; Klemen
- 24 S Franc Sal., c. uč.
- 25 Č Spreobrn. Pavla
- 26 P Timotej; Pavla
- 27 S Angela Mer., d.
- 28 N 4. **nav.; Tomaž**
- 29 P Valerij; Julijan
- 30 T Martina, dev.
- 31 S Janez Bosko, red.

FEBRUAR

- 1 Č Brigita, dev.
- 2 P Svečnica
- 3 S Blaž; Oskar
- 4 N 5. **navadna nedelja**
- 5 P Agata; Albuin
- 6 T Pavel Mikl, m.
- 7 S Egidij; Rihard
- 8 Č Hieronim Em.
- 9 P Apolonija, d., muč.
- 10 S Sholastika, dev.
- 11 N 6. **nav.; Lur. M. b.**
- 12 P Evalija, dev.
- 13 T Katarina Ricci
- 14 S Ciril, Metod
- 15 Č Jordan; Sigfrid
- 16 P Julijana, muč.
- 17 S Aleš, r., Silvin
- 18 N 7. **nav.; Simeon**
- 19 P Konrad Pl., spok.
- 20 T Silvan; Leon
- 21 S Peter Dam., c. uč.
- 22 Č Sedež ap. Petra
- 23 P Polikarp; Romana
- 24 S Sergij; Lucij
- 25 N 8. **navadna ned.**
- 26 P Aleksander, šk.
- 27 T Gabrijel Zal. M. b.
- 28 S Roman; Hilarij

MAREC

- 1 Č Albin, škof
- 2 P Neža Pr.; Henrik
- 3 S Kunigunda
- 4 N 9. **nav.; Kazimir**
- 5 P Janez J. od Kr.
- 6 T Fridolin; (Pust)
- 7 S tt Pepelnica
- 8 Č Janez od Boga
- 9 P Frančiška Rimska
- 10 S Makarij, škof
- 11 N 1. **postna**
- 12 P Doroteja, muč.
- 13 T Kristina; Teodora
- 14 S Matilda, kr.
- 15 Č Klemen Dvoržak
- 16 P Herbert; Hilarij
- 17 S Patrik; Jedrt
- 18 N 2. **postna; Ciril J.**
- 19 P Jožef D. Mar.
- 20 T Klavdija, muč.
- 21 S Nikolaj de Flüe
- 22 Č Lea; Bazilij
- 23 P Turibij; Liberát
- 24 S Dionizij; Aleksander
- 25 N 3. **post.; Gosp. oz.**
- 26 P Ludgar; Evgenija
- 27 T Rupert; Lidija
- 28 S Sikst III.; Bojan
- 29 Č Bertold; Ciril
- 30 P Amadej; Janez Kl.
- 31 S Modest; Gvido

APRIL

- 1 N 4. **post.; Hugo**
- 2 P Francišek Páol.
- 3 T Rihard; Irena
- 4 S Izidor Sev., škof
- 5 Č Vincenc Fer., duh.
- 6 P Viljem; Irenaj
- 7 S Janez Sal., red.
- 8 N 5. **postna (tiha)**
- 9 P Marija Kleop.
- 10 T Ezekijel, pr.
- 11 S Stanislav, šk.
- 12 Č Lazar Tržaški, m.
- 13 P Martin; Ida, d.
- 14 S Valerijan, muč.
- 15 N 6. **postna (cvetna)**
- 16 P Bernardka Lurška
- 17 T Inocenc; Rudolf
- 18 S Apolonij, muč.
- 19 Č Vel. četrtek; Leon
- 20 P tt Veliki petek
- 21 S Velika sobota
- 22 N **VELIKA NOČ**
- 23 P Velikon. poned.
- 24 T Fidelis Sigm.
- 25 S Marko; Kalist
- 26 Č Pashazij; Antonin
- 27 P Hozana; Cita
- 28 S Peter Ch.; Vital
- 29 N 2. **velik. (bela)**
- 30 P Pij V.; Jožef Cot.

MAJ

- 1 T Jožef, delavec
- 2 S Atanzij, c. uč.
- 3 Č Filip, Jakob, ap.
- 4 P Florijan (Cvetko)
- 5 S Angeli; Jutta
- 6 N 3. **vel.; Dominik**
- 7 P Gizela; Flavij
- 8 T Viktor; Bonifacij
- 9 S Pahomij, op.
- 10 Č Antonin, škof
- 11 P Sigismund, kr.
- 12 S Pankracij, muč.
- 13 N 4. **vel.; Servacij**
- 14 P Matija; Justina
- 15 T Izidor; Zofija
- 16 S Janez Nepomuk, m.
- 17 Č Paskal, red.
- 18 P Janez I.; Erik
- 19 S Celestin; Ivo
- 20 N 5. **velikonočna**
- 21 P Valens, škof
- 22 T Renata; Julija
- 23 S Deziderij (Željko)
- 24 Č Marija Pomoč. kr.
- 25 P Beda Častit.
- 26 S Filip Neri, duh.
- 27 N 6. **velik.; Julij**
- 28 P Bernhard Menth.
- 29 T Maksim Emon.
- 30 S Ivana Orleanska
- 31 Č **Vnebohod Gosp.**

JUNIJ

- 1 P Justin, muč.
- 2 S Marcelin, Peter
- 3 N 7. **velik.; Karel**
- 4 P Kvirin, muč.
- 5 T Bonifacij, muč.
- 6 S Norbert, red.
- 7 Č Robert, opat
- 8 P Medard; Viljem
- 9 S Eifrem; Primož
- 10 N **BINKOŠTI**
- 11 P Bink. p.; Barnaba
- 12 T Janez Fak., red.
- 13 S Anton Padov., c. uč.
- 14 Č Elizej; Valerij
- 15 P Vid, muč.
- 16 S Beno; Gvido
- 17 N **Presv. Trojica**
- 18 P Marcelljan, m.
- 19 T Romuald; Julijana
- 20 S Mihelina, spok.
- 21 Č **Presv. Reš. Telo**
- 22 P Tomaž M.; Ahacij
- 23 S Agripina, d., m.
- 24 N **Janez Krstnik**
- 25 P Eleonora; Viljem
- 26 T Vigilij; Pelagij
- 27 S Hema; Ladislav
- 28 Č Irenaj; Marcela
- 29 P **Peter in Pavel**
- 30 S Prvi rim. muč.

JULIJ

AVGUST

- 1 **N Srce Jezusovo**
 2 P Oton; Vital
 3 T Tomaž, apostol
 4 S Urh; Berta
 5 Č Anton M.; Cirila
 6 P Marija Goretti, m.
 7 S Izajja, prer. ☞
 8 **N 4. pob. (14. navadna)**
 9 P Veronika Giuli, op.
 10 T Amalija, dev.
 11 S Benedikt; Olga
 12 Č Mohor, Fortunat
 13 P Henrik; Evgen
 14 S Kamil; Bogdan
 15 **N 5. pob.; Vlado** ☞
 16 P Karmel, Mati b.
 17 T Aleš; Marcelina
 18 S Friderik; Marina
 19 Č Avrea (Zlata)
 20 P Marijeta; Avrelij
 21 S Danijel, pr.
 22 **N 6. pob.; Magdalena** ☞
 23 P Brigita, red.
 24 T Kristina; Boris
 25 S Jakob; Krištof
 26 Č Ana in Joahim
 27 P Klemen Ohrid.
 28 S Nazarij, muč. ☞
 29 **N 7. pob.; Marta** ☞
 30 P Peter Kriz., šk.
 31 T Ignacij; Helena

SEPTEMBER

- 1 S Egidij; Verena
 2 **N 12. pob.; Antonin**
 3 P Gregor Vel., c. uč. ☞
 4 T Rozalija; Ida ☞
 5 S Lovrenc Just.
 6 Č Petronij, škof
 7 P Regina; Bronislava
 8 S M a r . o j s t v o
 9 **N 13. pob.; Gorgonij**
 10 P Nikolaj Tol.
 11 T Hijacint; Erna
 12 S Gvido; Tacijan ☞
 13 Č Janez Zlatousti
 14 P Poviš. sv. Križa
 15 S Žal. Mati božja
 16 **N 14. pob.; Ljudmila**
 17 P Robert; Lambert
 18 T Zofija; Irena ☞
 19 S Januarij, muč. ☞
 20 Č Suzana; Vincenc
 21 P Matej, apostol
 22 S Tomaž Vill., škof
 23 **N 15. pob. (25. navad.)**
 24 P Marija rešit. jetn.
 25 T Avrelija; Sergij
 26 S Kozma, Damijan ☞
 27 Č Vincenc Pav.
 28 P Venceslav (Vaclav)
 29 S Mihael, Gabr., Raf.
 30 **N 16. pob.; Hieronim**

OKTOBER

- 1 P Terezija D. Jez.
 2 T Angeli varuhi
 3 S Ewald; Gerard
 4 Č Francšek As. ☞
 5 P Marcelin, škof
 6 S Bruno; Fides
 7 **N 17. pob. (rožnov.)**
 8 P Pelagija, spok.
 9 T Dioniz, muč.
 10 S Francšek Borgia
 11 Č Emilijan, škof
 12 P Maksimilijan ☞
 13 S Edward; Koloman
 14 **N 18. pob.; Kalist**
 15 P Terezija Vel.
 16 T Hedvika; Marjeta
 17 S Ignacij Antioh.
 18 Č Luika; Julijan ☞
 19 P Izak Jogues
 20 S Irena; Vendelin
 21 **N 19. pob.; Uršula**
 22 P Bertila; Marija S.
 23 T Janez Kapist.
 24 S Anton Claret
 25 Č Darinka; Krišpin
 26 P Lucijan, m.
 27 S Sabina; Vincenc
 28 **N 20. pob.; Simon**
 29 P Narcis, škof
 30 T Alfonz Rodr.
 31 S Volbenk, škof

NOVEMBER

- 1 **Č Vsi sveti**
 2 P Verne duše
 3 S Just; Hubert
 4 **N 21. pob.; Karel**
 5 P Zaharija, Elizab.
 6 T Lenart; Demetrij
 7 S Ernest; Engelbert
 8 Č Bogdan; Bogomir
 9 P Božidar, muč.
 10 S Leon Vel., p.
 11 **N 22. pob.; Martin**
 12 P Jozafat K., m.
 13 T Stanišlav Kostka
 14 S Lovrenc O'Toole
 15 Č Albert V.; Leopold
 16 P Marijeta Š.; Jedrt
 17 S Elizabeta; Hugo ☞
 18 **N 23. pob.; Roman**
 19 P Narsej, šk., muč.
 20 T Feliks Valoaški
 21 S Mar. dar.; Albert
 22 Č Cecilija; Maver
 23 P Klemen; Kolumban
 24 S Flora (Cvetka) ☞
 25 **N KRISTUS KRALJ**
 26 P Silvester; Lenart
 27 T Virgil; Valerijan
 28 S Katarina Labouré
 29 Č Saturnin; Demetrij
 30 P Andrej; Justina

DECEMBER

- 1 S Natalija
 2 **N 1. advent.; Herta**
 3 P Francšek Ksav.
 4 T Janez D.; Barbara
 5 S Nikolaj Tavelič
 6 Č Miklavž, škof
 7 P Ambrož, šk., c. uč.
 8 **S Mar. brez. spoc.**
 9 **N 2. adv.; Valerija**
 10 P Melkijad, p., m.
 11 T Damaz; Sabin
 12 S Ivana F. Santal.
 13 Č Lucija; Otilija
 14 P Janez od Križa
 15 S Kristina, dev.
 16 **N 3. adv.; Adela** ☞
 17 P Lazar; Vivina
 18 T Teotim; Gracijan
 19 S Urban; Tea
 20 Č Evgen; Dominik
 21 P Peter Kanizij
 22 S Demetrij (Mitja)
 23 **N 4. adv.; Janez K.**
 24 P Sveti večer
 25 **T BOŽIČ, Anastazija**
 26 S Štefan, prvi muč.
 27 Č Janez Evangelist
 28 P Nedoizni otroci
 29 S Tomaž B.; David
 30 **N Sv. Družina; Evgen**
 31 P Silvester. papež

1973 BOGU OTROCI
 NARODU SINNOVI
 NIKOMUR HLAPCI!

10. Poklicna šola

Vsak delodajavec je dolžan, da zaposlenemu mladoletniku nudi časovno možnost obiskovanja rednega pouka v poklicni šoli, kakor to zahteva zakon o obveznem šolanju.

Ako se pouk na določeni poklicni šoli začne (kar je navadno na vseh šolah) na določeni dan pred 9. uro dopoldan, potem ta dan mladoletnik pred začetkom pouka, ki se ga mora udeležiti, ne sme biti že zaposlen v podjetju, kjer se sicer poklicno izobražuje.

Tiste dni, ko mora mladoletnik v poklicni šoli obvezno prisostvovati pouku, ki traja vključno z odmori 6 ur, je dela v podjetju v celoti prost. Čas pouka pa se v tem primeru vključno z odmori prišteva k delovnemu času. Kadar se pouk v poklicni šoli, ki mu mora mladoletnik obvezno prisostvovati, vrši v popoldanskih urah, mladoletnik pa je dopoldan zaposlen v podjetju, skupni čas dela in prisostvovanja pouku ne sme prekoračiti 8 ur. Trajanje dela ta dan se mora torej prilagoditi tako, kot to zahteva trajanje pouka. Ako pouk namreč (čeprav popoldan) traja skupno z odmori 6 ur, potem mladoletnik ne sme biti isti dan zaposlen predhodno v podjetju, ker se čas v šoli računa kot 8 ur delovnega časa, torej, kakor da bi ne bil v šoli, ampak bi tisti dan redno opravljal svoje delo 8 ur v podjetju (npr.: začetek pouka ob 12.30 in konec ob 18.30, to je 8 ur delovnega časa).

Čeprav na dan obveznega pouka, ki skupno z odmori traja polnih 6 ur, mladoletnik sploh ni opravljal svojega dela v podjetju, mu za ta dan pripada plača, kakor da je svoje delo redno opravljal polnih 8 ur. Ako pa pouk (kar je v praksi poznan primer) v šoli traja več kot 6 ur, mladoletnik nima pravice zahtevati višjo plačo, ker pouk, ki traja preko 6 ur, ne velja za nadurno delo.

V delovni čas se ne vračuna tisti čas, ki je potreben za pot v šolo. Prav tako za ta čas mladoletniku ne pripada nobena posebna denarna nagrada.

Te določbe veljajo tudi za tiste delavce, ki se obvezno poklicno izobražujejo v šoli in so že dopolnili 18 let.

11. Letni dopust

Mladoletniki imajo vsako leto pravico do 24 delovnih dni plačanega dopusta. Sobote veljajo v tem primeru kot delovni dnevi, čeprav so sicer dela prosti dnevi. Zato morejo biti sobote pri dnevih dopusta vračunane kot dnevi izkoriščenega dopusta. Pravica do dopusta je vključena s točnim številom delovnih dni v tarifni pravilnik in se torej določanje števila dopustnih dni ravna po vnaprej določenih normah tarifnega pravilnika.

Prvič nastopi pravica do dopusta po 3 mesecih neprekinjene zaposlitve, prvi trije meseci pa so tako imenovani čas čakanja.

Delodajavec more mladoletniku za čas dopusta dodeliti isto plačo, kakor bi jo mladoletnik dobil, ako bi ne imel dopusta, ampak bi v tem času opravljal svoje delo v podjetju.

Namesto materialnih prejemkov (npr. hrana in stanovanje) pa je treba dati mladoletniku denarno nadomestilo (ako po pogodbi to mladoletniku pripada) za čas dopusta in to najmanj toliko, kolikor predvideva določba o vrednosti materialnih prejemkov deželnega ministrstva (socialno zavarovanje).

Pravico do 24 dni plačanega dopusta imajo tudi tisti mladoletniki, ki bodo tisto leto dopolnili 18 let (npr.: 2. januarja bo star 18 let, zato mu že za tekoče leto pripada 24 dni plačanega dopusta).

Leto dopusta (v katerem se uveljavi pravica dopusta) je enako s koledarskim letom, ako to tarifni pravilnik ne določa drugače.

Ako je bil mladoletnik v določenem podjetju zaposlen manj kot 6 mesecev v letu dopusta, potem mu pripada za vsak polni mesec zaposlitve dvanajsti delovnih dni pripadajočega polnega dopusta. (Npr.: nekdo je bil zaposlen polne štiri mesece, zato ima pravico do 8 dni dopusta, nekdo drug pa 3 mesece in 20 dni, temu pripada dopust le za 3 mesece zaposlitve, torej le 6 dni).

Ako pa je bil mladoletnik zaposlen polnih 6 mesecev ali dalj, ima pravico do polnega dopusta. To seveda ne velja v primeru, ako je neki mladoletnik po polnih 6 mesecih zaposlitve svojevoljno predčasno prekinil delovno razmerje ali pa je bil po svoji krivdi odpuščen iz podjetja. V primeru svojevoljne prekinitve delovnega razmerja po preteku 6-mesečne zaposlitve stopi spet v veljavo pravilo „dvanajstkanja“, to se pravi, za vsak polni mesec pripada dvanajsti delovnih dni dopusta (npr.: nekdo je bil zaposlen polnih 8 mesecev, po tem času pa je dal svojevoljno odpoved, zdaj nima pravice do polnega dopusta, ampak le do 16 dni).

Ako je mladoletnik imel več dni dopusta, kakor pa mu v dejanskem primeru pripada (npr. zaradi predčasnega nehanja učne dobe ali svojevoljne prekinitve delovnega razmerja po že izkoriščenem dopustu), denarja, ki ga je dobil kot dopustni dodatek (ta se mora izplačati vedno pred nastopom dopusta!) ni dolžan vračati.

Ako pa zaradi prenehanja učenja poklica ali prekinitve delovnega razmerja nekemu dopusta ne bi bilo več možno dodeliti, se mu mora dopust denarno nadomestiti, kakor in kolikor mu pač pripada po številu dopustnih dni.

Tega denarnega povračila za neizkoriščeni dopust pa ne more dobiti mladoletnik, ki bi bil po lastni krivdi odpuščen brez odpovednega roka, oziroma če bi mladoletnik delovno razmerje prekinil svojevoljno in se s tem pregrešil zoper zvestobo podjetju, ki jo učna ali delovna pogodba predpostavlja.

Čas dopusta naj bi se pri vajencih, ki obiskujejo redni pouk v poklicni šoli, kril s časom šolskih počitnic. Ako pa bi vajenec imel dopust izven šolskih počitnic, mu je treba za vsak dan, ko je imel polnih 6 ur pouka v šoli, dopust podaljšati za en dan. Potrebno pa je, da je vajenec med dopustom tudi dejansko prisostvoval pouku v šoli. Med dopustom mladoletnik ne sme opravljati del, za katere bi bil posebej plačan.

12. Nevarna dela

Mladoletnikov ni dovoljeno zaposlovati pri delih, ki bi presegala njihove telesne zmogljivosti ali pri opravljanju katerih bi bil mladoletnik izpostavljen moralnim nevarnostim. Delovna inšpekcija mora v omenjenem primeru izreči prepovedi ali omejitve.

13. Delo na akord in delo na tekočem traku

Zaposlitev mladoletnikov pri

- 1) delih na akord in posebnih delih, pri katerih se zaradi pospešenega delovnega tempa stremi za večjim zaslužkom, kakor tudi pri
- 2) delih na tekočem traku s predpisanim delovnim tempom je prepovedana.

Za mladoletnike, ki so že dopolnili 16 let pa mora redke izjeme predhodno dovoliti delovna inšpekcija.

14. Prepovedi zaposlovanja

Osebe, katerim so odvzete državljsanske pravice, mladoletnikov ne smejo niti zaposlovati niti jih v delovnem razmerju nadzorovati ali usmerjati.

Isto velja tudi za osebe, ki so poleg drugega bile polnomočno obsojene zaradi nečistosti, posiljevanja, zvodništva ali pa zaradi zlorabe varovancev ali zaupanih jim otrok. Prepoved velja za čas petih let od dneva polnomočne obsodbe.

15. Vzdrževanje zdravja in delovnih moči

Mladoletnike je treba o posebnih nevarnostih delovnih mest poučiti, jih pred temi nevarnostmi ščititi, poleg tega pa opozoriti na možnost določenih delovnih nesreč in na nevarnosti glede zdravja. Ta pouk in opozorila je treba v določenem času ponavljati.

Kdor se je pogodbeno zavezal mladoletniku nuditi hrano in stanovanje, mora mladoletniku nuditi stanovanje, kjer ni npravnstvenih ali zdravstvenih nevarnosti, in zadostno in zdravo prehrano.

Sleherno telesno npravnstveno izrabljanje mladoletnikov je brez izjeme strogo prepovedano.

Kdor je zaposlil mladoletnika, ga mora varovati pred npravnstvenimi nevarnostmi in zlorabami s strani odrašlih delavcev, zaposlenih v njegovem podjetju. Enako tudi pred takimi zlorabami in nevarnostmi s strani svojih družinskih članov.

Mladoletnikom pod 16 leti ni dovoljeno dajati nikačršnih alkoholnih pijač in nikotin vsebujočih proizvodov, mladoletnikom nad 16 let pa nobenih žganih ali premočnih alkoholnih pijač.

16. Zdravstvena oskrba

Pred zaposlitvijo mora biti mladoletnik v zadnjih dvanajstih mesecih zdravniško pregledan (izbira zdravnika je prostal) in mora delodajavec predložiti potrdilo zdravnika, ki ga je pregledal. Dalje pa je delodajavec dolžan, da še pred pretekom prvega leta mladoletnikove zaposlitve pri zdravniku izposluje n o v zdravniški pregled.

To potrdilo o ponovnem zdravniškem pregledu mora biti podpisano od oseb, ki imajo nad mladoletnikom skrbstveno dolžnost (po odloku BGB sta to oba starša ali varuha).

Ako mladoletnik tega podpisanega potrdila ne predloži pravočasno, mora delodajavec v roku enega meseca o tem obvestiti starše ali varuhe. Zaradi razlogov dokaznosti pa mora biti sporočilo pismeno. Mladoletnik ne sme biti dalje zaposlen, če v dveh mesecih po preteku prvega leta zaposlitve ni predložil potrebnega potrdila.

Ako zdravnik pri pregledu ugotovi, da je mladoletnik v primernem razvoju (ki je v skladu z njegovo starostjo) zaostal ali pa so nastali znaki zdravstvene oslabelosti zaradi poklicnega dela, katerih končnih posledic ni mogoče točno predvideti, mora zdravnik določiti ponoven temeljit pregled.

Prav posebno pomembno pa je, da mladoletnik ne sme opravljati tistih del, za katere je zdravnik izjavil, da so za mladoletnikovo zdravje nevarna, in to vse dotlej, dokler delovna inšpekcija v soglasju z zdravnikom, ki je dal tako izjavo, in v skladu s potrebnimi ukrepi tega spet ne dovoli.

Delodajavec je dolžan ob predplačilu pripadajočega denarnega prejema mladoletniku dati tudi prosti čas, ki je potreben za zdravniški pregled. Stroški zdravniškega pregleda gredo na račun deželne zdravstvene ustanove, v kolikor so za mladoletnikovo vzgojo odgovorne osebe pred pregledom izpolnile obrazec o upravičenosti zdravniškega pregleda, ki ga mladoletnik dobi pri zdravniku, ki bo pozneje opravil pregled.

Delodajavec mora zdravniška potrdila, ki jih je mladoletnik predložil, skrbno shraniti.

17. Kazni in druga pravna določila

a) Zakon vsebuje široko zasnovane kazenske določbe z zapornimi kaznimi do enega leta in istočasnimi denarnimi kaznimi, nadalje predvideva za različna nasprotovanja z zakonom določenemu ređu globe (denarno kazen) do 5000 DM. Del kazenskih pretenj zadeva tudi člane podjetja in sodelavce.

b) Poleg pravno-kazenskih posledic pa delodajavca, ki bi kršil zakon o zaščiti mladoletnikov pri delu, zadenejo še druge civilno-pravne obveznosti, ki povzročijo neverjetno hude in visoke denarne stroške.

c) V primeru, da bi se mladoletnik v nasprotju z določbami § 37 obremenjeval z nevarnimi deli, more delovna inšpekcija v grobih primerih izsiliti odpust mladoletnika iz podjetja. Isto more delovna inšpekcija ukreniti tudi v primeru, ako nadzoruje mladoletnika pri delu oseba, kateri so bile odvzete državljsanske pravice, ali pa oseba, ki je bila kaznovana zaradi drugih prestopkov zakona s posebnimi kaznimi.

bilo treba pripraviti za gledavce, da ne bi čutili prehude žeje in „lakote“! Predolga bi bila vrsta z imeni vseh onih, ki so pri organiziranju pridno pomagali in sodelovali. Vsem in vsakemu posebej velja priznanje, ne nazadnje naši najmlajši, dvanajstletni sodelavki Metki, ki je našim dragim, požrtvovalnim gostom in igravcem iz Berlina ponudila v zahvalo in priznanje šopek svežih rdečih nageljnov, ki niso povedali nič manj kot kratek nagovor slovenskega izseljenskega duhovnika iz Essna.

Po igri je nastal majhen spor med našimi gosti: eni so hoteli takoj odriniti na dolgo pot nazaj v Berlin, kajti drugi dan, v ponedeljek, bo treba zopet težko in trdo delati, drugi pa bi radi še ostali in se z nami veselili uspeha in slovenske muzike. Malo po osmi uri zvečer se je dvorana skoraj izpraznila, z muzikanti na čelu je vse hitelo k izhodu, vsi so se hoteli posloviti od gostov igravcev.

Zunaj je bilo temno kot v rogu, narahlo je pršilo, ljudje so odpirali okna, dva avtobusa in polno iztegujočih, poslavljajočih se rok in stotine klicev je donelo v nič kaj prijazno, jesensko, pusto noč. V prvem avtobusu je sedel za krmilom oče „Urh“ in „njegova hčerka Lenčka“, mi pa smo se na tihem bali, kaj če sta ga oba med igro le preveč popila, žganja namreč iz domače očetove „žganjarne“. Toda kdo izmed nas bi jima to zamermil, saj je oba do tega pripeljala „Razvalina življenja“!

Slovenci iz Essna in okolice upamo, da so naši gostje srečno in varno prispeli nazaj v Berlin. Mi, ki smo ostali, smo še dolgo mislili ob polnih kozarcih vina in piva, ob veselih zvokih slovenske muzike na naše rojake Slovence iz Berlina. Vsem skupaj za lepo nedeljo, ki smo jo v ljubezni in miru preživeli, iskren „Bog plačaj“! Takih nedelj, takih kulturnih srečanj in veselih večerov si še želimo!

Prva taka nedeljo bo zopet 3. decembra, z *miklavževanjem* in prijetno zabavo. Naslednja priridev v novem letu pa bo 6. janu-

arja, v soboto popoldan ob 17. uri — kot vedno v Kolpingovem domu v Essnu-Altenessnu.

OBERHAUSEN-STERKRADE

Z oktobrom smo začeli slovensko šolo za otroke in doraščajočo mladino. Vsako soboto popoldne se zbirajo v slovenskem centru v Sterkrade v treh skupinah. Obisk je vedno bolj zadovoljiv. Z župnijskimi sodelavci smo se domenili, naj bi se „šola“ imenovala *Slovenski mladinski klub*. Ime samo je privlačnejše in obljublja širši program. V klubu našo mladino vpeljujemo v slovensko versko in kulturno dediščino. Ob narodni pesmi, ki jo prepevamo, razlagamo pomen besedila, njega zgodovinsko in zemljepisno pogojenost, preberemo ustrezni odlomek iz slovenske proze, poleg tega še ustrezen odlomek iz evangelijev, na koncu je še kaka zanimiva igra in ure je prehitro konec. Besedila izdajemo za vsako uro posebej na lističih, ki so na štirih straneh bogato ilustrirani in razmnoženi kot fotokopije. Mladina šolo rada obiskuje in dobri starši nas požrtvovalno podpirajo.

Prvega novembra smo obiskali *grobove Slovencev* na treh najbližjih pokopališčih. Zadnje dneve pred praznikom smo grobove uredili in olepšali. Pokopani so večinoma fantje, stari manj kot trideset let. „Imeli smo ljudi, v poljani cvet...“, poje Župančič. Na pokopališču v Königshardtu smo zmolili rožni venec kar zunaj, kajti letos so podrli cerkev sv. Barbare, nova pa še ni zgrajena. Tudi na pokopališčih v Klosterhardtu in ob WitterkindstraÙe smo se ob vsakem grobu pomudili z očenašem in spominom na rajnega. Kako nas živeče plemenito povezuje med seboj misel na drage rajne!

KÖLN

Gotovo smo vsi najbolj veseli prihoda novega slovenskega izseljenskega duhovnika — *Jožeta Bucika* med nas. Na vsak način smo veseli in hvaležni, ko čutimo, da se le bolj notranje srečujemo,

Veseli starši Cafuta iz Wipperfürtha s svojo Andrejko.

povezujemo: v Kölnu, Hildenu, Krefeldu, Bergneustadtu, Wipperfürthu, Neussu, Eschweilerju, Leverkusenu. Duhovniki smo vam še posebej hvaležni in veseli, ko zasledimo med vami toliko občutka medsebojne odgovornosti in pripravljenosti za pomoč.

V Hildenu nameravamo kmalu začeti s slovensko šolo. Posebno priporočanje bi bilo gotovo odveč. Z otroki se bomo predvsem po slovensko učili biti dobri prijatelji med seboj. Posredovali jim bomo tisočletno dediščino naših dedov — slovenski jezik. Saj — „slovenska mati me je rodila... slovenske pesmi pevala“.

Skupno smo se razveselili več *novokrščencev*. To so: iz Eschweilerja: Janez Bobnar, sin Janeza in Kristine; iz Kölna: Ana Manuela Hrastnik, hčerka Karla in Anice, Lilijana Rutar, hčerka Rozalije Rutar; iz Krefelda: Darko Tivadar, sin Alojza in Zdenke; iz Wipperfürtha: Stanka Vidovič, hčerka Stanislava in Antonije, Andrejka Cafuta, hčerka Mihaela in Terezije, Klavdija Cizelj, hčerka Marjana in Miroslave; iz Hildena: Aleksandra Paušner, hčerka Karla in Ljudmile, Robert Žnidarič, sin Janeza in Amalije, Klavdija Riemele, hčerka Jožeta in Kristine, Anja Bračič,

Irenki Šuštar želimo: Ohrani luč božje ljubezni, ki si jo sprejela!

hčerka Jožeta in Ane, Irena Šuštar, hčerka Leopolda in Marije. Svojcem vse najboljše želje!

Novoporočencem tudi iskrene želje: Jožefu Kropf iz Zimice in Jerici Klauzner iz Ploderšnice; Janezu Pernaverju iz Dola pri Litiji in Ceciliji Medved iz Weisweilerja.

Novomašnikov skoraj ni videti med toliko ljudmi, ki so se zbrali k slovesnosti v Frankfurtu.

HESSEN

V Frankfurtu smo imeli v nedeljo, 22. oktobra, kar *tri nove maše*. Na tukajšnji jezuitski teološki fakulteti študira sedem slovenskih bogoslovcev tega reda. Trije od teh so bili meseca junija v ljubljanski stolnici posvečeni v duhovnike. Vsi trije novomašniki, Franc Baraga, France Cukjati in Marjan Krajnc, so se odzvali našemu povabilu in so za frankfurtske slovenske župljane ponovili nove maše, za kar smo jim iz srca hvaležni. Verniki so se zbrali v zelo velikem številu. Pa niso prihiteli le iz Frankfurta, temveč tudi iz daljne

Po krstu Marjana Šupek se spodobi proslaviti.

okolice in celo iz Wiesbadna, da je bila velika cerkev polna. Lepo ljudsko petje je spremljalo veličastno bogoslužje. Med pridigo je eden izmed novomašnikov med drugim poudaril misel, kako je vedno vplivala verna slovenska mati na duhovniški poklic. Po končanicah smo šli vsi v veliko župnijsko dvorano, kjer smo se slikali in novomašnike pozdravili ob lepo obloženih mizah. Novomašnikom želimo čim več božjega žegna!

Krščeni so bili: v Darmstadtu Severin Mella, sin Maria in Irene, roj. Govedič. V Mainzu Patricia Poštrak, hčerka Aheja Franca in Ivanke Poštrak. V Lichu Lidija Lovrin, hčerka Mirka in Kristine, roj. Tepež. Da bi se starši zavedali odgovornosti, ki so jo pri krstu otrok nase vzeli!

BADEN

V župnijski cerkvi Gaggenau—Ottenau sta septembra letos sklenila *zakonsko zvezo* Ivan Klavžar, doma v župniji Hotedršica, in Elizabeta Duh iz župnije Sv. Marjeta ob Pesnici. V družbi svojih prijateljev in sorodnikov sta obhajala poročno gostijo. V Mainzheimu

sta si obljubila zvestobo do groba Viktor Dežman iz Ljubljane in Vera Koman, ki je bila rojena v Beogradu. Njeni starši pa sedaj živijo v Kamniku.

Obema paroma želimo k skupnemu začetku božji blagoslov, za naprej pa mnogo medsebojnega razumevanja in srečnih let!

Oktober so bili kršчени naslednji otroci: Irena, drugi otrok zakoncev Franca Ravnikarja iz Izlak in Marte, roj. Medvešek, iz župnije Dobovec; že nekaj let živi družina v Mannheimu. Branka-Katarina, drugi otrok staršev Franja Kralj iz Bojan in Antonije, roj. Novak, iz Šmarjete pri Šmarjeških Toplicah; družina živi v Jestettenu ob gornjem Renu. Danijel, četrti sin

*Klavžar-Duhovi
svatje pred
cerkvijo
v Ottonau.*

*Starši in botri male Irene Ravnikar
v Mannheimu*

staršev Cirila Vrabl iz Krušinec in Anice, roj. Kmetec, iz Kičarja; družina — starši in štirje dečki — živijo sedaj blizu Offenburga.

Novokrščencem želimo božjega varstva ter skrbne in dobre starše in botre. Staršem pa najprej čestitamo, da so imeli pogum tudi v tujini povečati svoje družine! Želimo jim mnogo optimizma in požrtvovalnosti pri skrbi za svoje otroke.

STUTTGART-OKOLICA

Letošnjo jesen smo imeli Slovenci na področju Stuttgarta pestro življenje v vsakem oziru. Pogledajmo, kaj vse je bilo novega:

V nedeljo, 15. oktobra, smo sodelovali pri srečanju šestih naro-

dov v Stuttgartu z verskim in kulturno-družabnim sporedom. Srečanje je organizirala delovna skupnost katoliških in evangeličanskih župnij v Stuttgart-Ost v povezavi s Katoliškim delavskim gibanjem (Katholisches Werkvolk) tega dela mesta. Pri slovesni maši v St. Nikolauskirche je prišla med petimi drugimi jeziki (nemški, hrvaški, italijanski, španski, portugalski) do veljave tudi slovenska beseda v evangeliju in pesmi moškega zboru „Domači zvon“.

Kot pri verskem delu je bila tudi pri kulturno-družabnem srečanju v Raichberghalle slovenska skupina najštevilnejše zastopana. V dvorani je goste pozdravila gđč. Majda Nosan. Zbor „Domači zvon“ je prikazal mednarodnemu občinstvu lepoto slovenske pesmi in zborček slovenskih šolarj iz Esslingena nas je presenetil z venčkom narodnih. Za veselo vzdušje pa so prav tako poskrbeli naši fantje „Planinskega kvinteta“. Vsaka slovenska točka je žela močno ploskanje navzočih.

Po vzorcu zadnjih let smo tudi to jesen praznovali v Plochingenu „slovensko farno žegnanje“ z vinsko trgatvijo. To je bilo v nedeljo, 22. oktobra. Številna udeležba (700 ljudi) je znova potrdila, kako rojaki cenijo prireditve slovenske katoliške skupnosti na tem področju Nemčije.

Slovesnost v cerkvi smo povežali z mislijo na misijonsko dejavnost Cerkve in nabirko pri maši darovali za slovenske misijonarje.

Družabni del je bil v lepo okrašeni mestni dvorani (Stadthalle). Od vsega začetka si tu našel pravo slovensko vzdušje in razigranost. Da gre za vinsko trgatve, je kazal napis na odru: „Majol'ka, bod' pozdravljena“, izpod katerega je izrekla dobrodoščico gostom ga. Katrica Podjavoršek v narodni noši in predstavila tudi zborček slovenskih deklic, prav tako vse v narodnih nošah. Ni bilo treba dolgo čakati, da se gostje ogrejejo. Že prvi zvoki kvinteta Stanka Ptičarja so zvalili več parov na plesišče. Dobre in poceni pijače so hitro razvezale jezike in slovenska pesem je zakrožila od omizja do omizja ter tu in tam zajela vso dvorano. Zabavno tekmovanje z nagradami so zvalila fante in dekleta kakor tudi zakonske pare na oder. Tudi tombola je prinesla napeto živahnost v dvorano, saj je šlo za televizijski aparat, šivalni stroj in harmoniko. Po vsem tem smemo reči, da je ta jesenski praznik grozdja prav lepo uspel. Prireditelji so se celo zedinili, da bodo poklonili tretjino dohodkov za misijone.

Zahvalno romanje smo imeli na praznik Vseh svetnikov k Ave Ma-

Slovenska skupina pred St. Nikolauskirche ob priliki „mednarodnega dneva“ 15. oktobra 1972 v Stuttgartu.

„Navzgor se širi rožmarin“ — s to pesmijo so pozdravile deklice slovenske šole v Esslingenu mednarodno občinstvo v Stuttgartu, Raichberghalle.

riji v Deggingen. Okrog 200 ro-marjev je napolnilo prelepo baročno cerkveno pod Švabskimi Alpami, da se zahvalijo Bogu za vse dobro v preteklem letu. Več udeležencev je prejelo ob tej priliki tudi sveto obhajilo, kar je posebnega pomena na romanju. Pridigal pa je gospod Janez Demšar.

Krsti: Stuttgart: David Kucler, sinko Alojza in Mihelce; Andrej Baumkircher, sinko Emila in Zvonke; Robert Ivanek, sinko Franca in Angele; Esslingen: Monika Remih, hčerka Alojza in Ivanke; Ess-

lingen: Mirjana Lešnjek, hčerka Franca in Darinke; Martina Tadina, hčerka Franca in Danijele; Ludwigsburg: Gregor Virt, sinko Jože in Jožice. — Tople čestitke!

Poroke: V Baltmannsweilerju sta šla pred oltar Štefan Horvat iz lendavske fare in Dragica Marič, rojena v Bodoncih v Prekmurju; v Schorndorfu pa Janez Kikec, rojen v Rogaševcih, in Margareta Šandor, doma v Serdici. — Obema paroma mnogo sreče na skupni življenjski poti!

WÜRTEMBERG-OBERLAND

V Konstanzu smo imeli v nedeljo, 8. oktobra, po sv. maši v Marienhaus *krst* Terezike Pozderez, hčerke Jožeta in Luce, roj. Mišič, stanujočih v Radolfzelli; v Ravensburgu pa sta 21. oktobra zakonca Marijan Šmid in Marinka, roj. Postrah, prinesla h krstu hčerkico Eriko. Obema družinama naše čestitke.

Na misijonsko nedeljo je v enem samem kraju, kjer je bila takrat slovenska maša, *nabirka* za *misijske* znašala lepih 45 DM. Dolžni smo tem vernikom izraziti vse naše priznanje. Njihova velikodušnost v tako važni zadevi gotovo ne bo ostala brez božjega plačila.

V nedeljo, 5. novembra, smo imeli v Liebfrauenkirche v Ravensburgu skupno mašo za vse inozemske skupine: Slovence, Hrva-

Katera stran bo zmagala? Za to gre in pa za zaboj španskega grozdja.

R. Skorjanc, D. Truntič in J. Zajc so zadeli glavne dobitke: šivalni stroj, televizijski aparat, harmonika.

Pevski zbor poje na münchenski vinski trgatvi.

Glavni dobitek je „pristal“ na tejle mizi.

te, Italijane, Špance in seveda je bilo tudi nekaj Nemcev. Duhovniki smo somaševali z mestnim dekanom. Na vsakega duhovnika in njegove vernike je pripadel v njihovem jeziku kratek pozdrav v začetku, berilo in kratek nagovor po evangeliju, ena izmed prošenj za vse potrebe, del mašnih molitev in ena pesem. Tudi g. dekan je nazadnje v splošni zahvali spregovoril nekaj besed, kolikor je pač mogel, še v drugih jezikih. Začutili smo, da smo kljub vsem jezi-

Kvintet g. Jožeta Krofliča

kovnim in narodnostnim razlikam res vsi ena sama družina našega skupnega nebeškega Očeta.

MÜNCHEN

V našem župnijskem uradu je zlasti vsako soboto polno življenja: zvrstijo se štirje dveurni tečajji (dva nemška za odrasle, tečaj za narodne vezenine, slovenski pouk za otroke), po tečajjih je pa skoraj vsako soboto še kaj (pevska vaja, debatna ura ali posvet s sodelavci).

Letošnja vinska trgatvev je bila ena naših najlepših družbenih prireditvev, če ne mogoče sploh najlepša. Privabila je tisoč rojakov. Kvintet g. Jožeta Krofliča je bil tako vigran in razigran kot menda še nikoli. Vsi udeleženci so mu vedeli hvalo. Novost na prireditvi

je bil nastop našega novega pevskega zbora v obeh zasedbah, mešani in moški. Ubrano in doživeto petje pod vodstvom g. Friderika Smoleta je dalo prireditvi čisto poseben okvir in višjo raven. Vesele tekme so spet privabile smeh v dvorano, srečolov je muhasto kakor vedno porazdelil nagrade (vse tri so šle to pot na Dolenjsko!), klepeta in dobre volje je bilo na pretek. Z eno besedo: eno popolne poštenega domačega veselja,

Vokalno-instrumentalni ansambel Meglič-Fric (JAMIBOSTAGE) iz Garchinga pri Münchnu

za kar smo vsem sodelujočim iz srca hvaležni.

Nemška katoliška dobrotelna organizacija *Caritas* je slavila 12. novembra v Münchnu svojo petdesetletnico. Ob tej priložnosti je maševal v stolnici kardinal Döpfner. V Herkulovi dvorani Nemškega muzeja so ob tej priložnosti govorili bavarski minister za delo, kardinal in predsednik münchenške Caritas. Potem pa je Caritas povabila k agapam v Schwabinger Bräuhaus približno tisoč ljudi, med njimi tudi bavarskega ministrskega predsednika. Od tujih skupin so nastopili Hrvatje s plesi in godbo, slovenski pevski zbor iz Münchna pa dvakrat s petjem. Tako posamezni odlični gostje kot tudi vsi navzoči so izrazili veliko pohvalo našemu zboru. Tudi mi mu iskreno čestitamo!

12. novembra je prišel k nam maševat g. Vinko Zaletel, župnik v Vogrčah na Koroškem. Pri temperamentni pridigi nas je spomnil na dolžnosti do naroda in Boga, potem nam pa v prelepih skioptičnih slikah in ob glasbeni kulisi domačih melodij prikazal Koroško v njenih običajih in letnih časih. Gospodu smo za domače popoldne iz srca hvaležni.

Poročila sta se Andrej Jaušovec iz Logarevcev in Marija Makoter iz Cezanjcev. Čestitamo!

Krščena sta bila: Martin Forjan, sin Štefana in Katarine, roj. Ferencak, in Klavdija Brigita Lampič, hčerka Franca in Rezike, roj. Nemec. Staršem čestitamo, malčko pa želimo vse dobro!

INGOLSTADT

Slovenska župnija v Ingolstadtu sporoča *seznam slovenskih maš* in srečanj na novem dušnopastirskem področju:

Ingolstadt — vsako nedeljo ob petih popoldne v Kloster Gnaden-thal na Harderstraße v središču mesta;

Nürnberg — vsako nedeljo ob pol enajstih v cerkvi St. Konrad na Schnieglingerstraße 292;

Regensburg-Neutraubling — vsako tretjo soboto v mesecu za ro-

jake v Regensburgu, Neutraublingu, Irlmauthu, Rodingu v župnijski cerkvi sv. Mihaela v Neutraublingu ob sedmi uri zvečer;

Amberg — vsako četrto soboto v mesecu v kapelici v domu Caritas pri sestrah na Dreifaltigkeitsstraße ob štirih popoldne;

Weiden — vsako četrto soboto v mesecu ob sedmi uri zvečer v župnijski cerkvi Herz-Jesu-Kirche;

Weißenburg — vsako drugo soboto v mesecu v novem Altersheimu na Augsburgstraße 9a pri sestrah ob šesti uri popoldne;

Erlangen — vsako prvo soboto v mesecu ob šesti uri popoldne v župnijski cerkvi v Büchenbachu.

Na vseh krajih je pol ure pred mašo prilika za spoved in kratko pevsko vajo. Po maši pa je v krajih, kjer je maša enkrat mesečno, srečanje Slovencev v bližnji gostilni s prepevanjem domačih pesmi, obujanjem spominov na dom in medsebojnim pogovorom. Rokjaki, obvestite se med seboj!

Uradne ure na župnijskem uradu so v ponedeljek in petek dopoldne. V važnih stvareh se javite prej po telefonu 0841/7722. V kratkem bo pri župnijskem uradu na Hohe Schulstraße 3 1/2 odprt tudi socialni urad. Sporedi prireditev v Ingolstadtu bodo objavljani kot doslej pravočasno. Vse slovenske starše vabimo, da prijavijo otroke za *slovensko dopolnilno šolo* do prvega decembra tega leta. Vabilo velja za otroke, ki stanujejo v Ingolstadtu in okolici.

nizozemska

Ga. Žohar iz Hoensbroeka je težko bolna v bolniški oskrbi v Heerlenu. Pošiljamo ji tople pozdrave z božičnimi voščili.

Tudi letos vljudno vabimo na *polnočnico*. Glede podrobnosti pazite na oznanila.

Tistim, ki jih za Božič ne bomo videli, že sedaj voščimo obilje notranje in zunanje sreče ob spominu na rojstvo našega Gospoda.

švedska

V oktobru sta bila na obisku na Švedskem dva slovenska duhovnika. Obiskala sta nekaj naših družin in župnike na župnijah, katere prav sedaj obiskuje p. Janez Sodja iz Münchna. Njemu smo za njegovo delo in žrtev iz vsega srca hvaležni.

Vsi Slovenci so izrazili zaskrbljenost, ker so ostali brez *stalnega duhovnika*. Obenem pa prosijo, da se vsi, ki imajo pri stvari kaj besede, potrudijo, da čimprej najdejo koga za Švedsko.

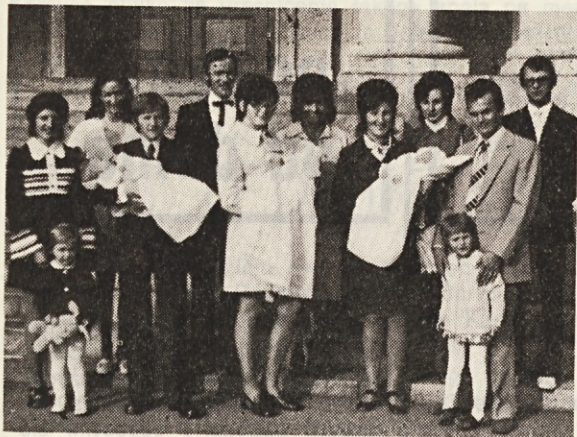
Tudi župniki in na škofiji v Stockholmu so spraševali, kdaj pride nov slovenski duhovnik. Vsi so mu pripravljeni v vsem pomagati, da bo lahko svojo službo čim uspešneje izvrševal.

Prosimo torej, naj se kdo čimprej opogumi in pride med nas! Naj se ne straši težav in žrtev! Saj je temelj za njegovo delo že postavljen in led prebit. Imel bo mnogo lažji položaj, kot ga je imel prvi slovenski duhovnik, ko je prišel.

Na uredništvo „Naše luči“ sta prišli pismi iz Stockholma in Västerasa s prisrčno *zahvalo g. Fliisu* za njegovo apostolsko delo med Slovenci na Švedskem v preteklih letih.

24. oktobra nas je obiskal v Stockholmu *Slovenski oktet*. Čudovito nam je zapel v delavsko-prosvetnem domu v predmestju Fittja, ki leži nekako tako kot Vič v Ljubljani.

Kulturni ataše našega predstavništva je pozabil na prireditev. Pismo s programom je obležalo v njegovi miznici. Tri dni pred koncertom ga je odkril in o tem obvestil tajnika snujočega se Slovenskega društva v Stockholmu. Fantje so se znašli in se odrezali, kot se spodobi. Po mestu so polovili nekaj Slovencev za sprejem okteta na postaji. Ker za pismeno obvestilo ni bilo več časa, so sedli k telefonu in lovili ljudi, katere so pač na ta način dosegli v soboto in nedeljo doma. Uspeh je bil presenetljiv. Dvorana je bila dobro zasedena, navdušenje pa tako, da

V Zürichu so postali božji otroci Marko Vidic (Aarau), Klavdija Ratej (Glattbrugg) in Lucijan Zorž (Thalwil).

V Winterthuru v Švici je bil krščen Marjan Faletič.

se ne da popisati. Vsa hvala Slovenskemu oktetu in vsa čast slovenskim fantom, ki so se znašli v brezizhodnem položaju!

Spored koncerta je bil pripravljen za javne nastope v inozemstvu; namenjen je bil predvsem tujim poslušavcem, v Stockholmu pa se je oktet znašel pred našimi ljudmi. Ali bi ne mogel programa drugič posloveniti?

Švica

„Dolgo ne bodem več sam!“ lahko zapoje naš dušni pastir p. Fidelis. Provincialno predstojništvo slovenske kapucinske provincije je na seji dne 10. okt. t. l. v Ljubljani mu je ugodilo prošnjo

in določilo p. Angela Kralja za pomočnika v dušnem pastirstvu med Slovenci v Švici. Škof Lenič je poslal dekret, s katerim je p. Angel imenovan za dušnega pastirja naših izseljencev v Švici. Upamo, da bodo švicarske oblasti kmalu izdale potrebno dovoljenje, da bo novi dušni pastir lahko čimprej nastopil svoje službeno mesto med našimi rojaki v Švici. P. Angelu kličemo: „Na veselo snide nje in dobrodošel!“

Po krstu so postali člani božjega ljudstva v Zürichu: Oliver Edward Rupar, sin Jožefa in Jožefa, roj. Hočevar, Rothenthurm; Aleksander Krivec, sin Teodorja in Sabine, roj. Frančeškin, Rümlang; Andrejka Jan, hči Jožefa in Alojzije, roj. Kern, Birsfelden; Robert

Mramor, sin Marije Mramor, Zürich; Matevž Žgavc, sin Lovrenca in Elizabete, roj. Vinko, Hochfelden; Simona Leonida Planko, hči Stanislava in Nade, roj. Rezan, Rafz. V Rapperswilu je bil krščen Simon Mali, sin Viljema in Jožice, roj. Ločičnik. V Bernu Marko Pirc, sin Ivana in Sente, roj. Banlan, Schwarzenburg. Srečnim staršem naše čestitke!

V Zürichu sta se v cerkvi Guthirt (Dobri pastir) 28. okt. poročila Vincenc Tecer in Amalija Ljuba Kastelic in si obljubila zvestobo. Želimo jima vso srečo na življenjski poti!

Slovenci po svetu

ARGENTINA — Slomškov dom je s kulturno prireditvijo praznoval 11. obletnico svojega obstoja. Po maši se je razvil kulturni spored. Nastopili so med drugimi učenci šolskega tečaja, mladinska godba, mladinski in cerkveni zbor. — 9. kulturni večer SKA je bil posvečen Vladimiru Kosu. Režiser Jeločnik je združil študijo o pesniku, pesem, recitacijo, melodijo, foto in slike v ubrano celoto. — Zvezna odbora SFZ IN SDO sta pripravila skupni sestanek z iz-

redno veliko udeležbo. Predaval je dr. Hanželič o virih veselja.

AVSTRALIJA — Dramski odsek Slovenskega društva je uprizoril Linhartovo igro „Ta veseli dan ali Matiček se ženi“. Kljub težavnim prizorom za amaterske igravce je prireditev odlično uspela. Nekaj posebnega so bili glasbeni vložki skomponirani nalašč za to priliko. — Letos so praznovali že dvanajsto obletnico Baragovega doma. Narodne „viže“ je preskrbel orkester „Bled“, nekaj bolj moderne pa „Nevihtarji“.

KANADA — Na „Triglav-farmi“, blizu Windsorja, so pripravili dru-

žinsko nedeljo. Čisti dobiček je bil namenjen novi slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu. — Z vinsko trgatvijo so zaključili letošnjo sezono na Slovenskem letovišču. Župan in županja sta v narodnih nošah po starem običaju otvorila trgatve.

ZDA — Tudi letos se bodo vršili tečaji slovenščine za odrasle v Meyfieldu. Organizirane so tri stopnje: za začetnike, za one, ki že nekaj znajo, in za take z boljšim znanjem slovenščine. Lani se je tečaja udeležilo okoli sto ljudi. — V New Yorku so obnovili slovensko nedeljsko šolo. Pouk je vsako drugo nedeljo.

kaj pravijo doma in po svetu

Z izvlečki iz slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bravci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe! — Op. ured.

Katoliški GLAS

POHOD NA CELOVEC

Preteklo nedeljo (15. oktobra, op. NL) je glavno mesto Koroške Celovec doživelo protislovensko manifestacijo, ki je v vsem spominjala na čase, ko je nacizem preganjal vse, kar ni bilo nemško.

Že precej pred deseto uro, za katero so bile napovedane demonstracije, ki jih je koroška nacionalistična organizacija Heimatdienst (Domovinska služba) organizirala proti zakonu o dvojezičnih napisih, so se na cestah-vpadnicah v Celovec pojavile dolge kolone avtomobilov iz najrazličnejših krajev Koroške, vmes pa so bila tudi vozila štajerske, graške in nemške registracije. Avtomobili so bili na veliko preplepljeni z gesli iz časov koroškega plebiscita, kot npr. „Koroška je nemška in nedeljiva“, „Koroška ne sme postati slovenska“, „Slovenske Koroške ni“, „Mi se ne prodamo“, „Mi nismo zoper manjšino, smo zoper Kreiskyjev diktat“.

Ljudje, oblečeni v rjave uniforme Heimatdiensta, so zariplih obrazov, polnih sovraštva, vpili zoper „čuše“ (psovka za Slovence) in jih obkladali s „svinjami“. Vse je izzvenelo v zavrnitev vsega, kar se na Koroškem ne imenuje nemško. Le Nemci so gosposko ljudstvo, vsi drugi, to se pravi Slovenci, pa naj bi izginili, saj s svojo prisotnostjo kalijo mir na Koroškem. Ves nastop je izražal in razodeval provincialno zaprtost in omejenost, ki je je žal Koroška prepolna.

K zvočniku je stopil novi predsednik Heimatdiensta dr. Feldner. Pod krilatico „Pravice manjšine ne smejo biti na škodo večine“ je zahteval, da je treba zakon o dvojezičnih krajevnih napisih razveljaviti. S hripavim glasom je ob divjem ploskanju množice dejal, da „bo mir nastopil šele takrat, ko slovenska narodnostna skupnost na Koroškem ne bo več obstajala“.

Medtem pa so koroški nastrpneži ponovno odstranili nekaj dvojezičnih napisov, ki so jih oblasti znova postavile. Oblasti so tudi okrepile varnostno službo, ki naj bi čula nad ohranitvijo dvojezičnih napisov. V ta namen je prišlo s Štajerskega 150 orožnikov, ki naj bi podprli svoje koroške tovariše.

Koroški Slovenci so v resoluciji, ki so jo poslali 11. oktobra avstrijski vladi, odločno zahtevali prepoved Heimatdiensta in drugih podobnih organizacij na Koroškem, saj so bile pobudnik in nositelj protislovenskih izgrediv.

Nasilje in vzdušje sta silno podobna razmeram v letih 1934 do 1938, ki so potem privedle do nacističnega prevrata, do vključitve Avstrije v nemški rajh in do poskusa fizične iztrebitve koroških Slovencev.

„Ob takem položaju,“ pravi že omenjena resolucija, „smo koroški Slovenci prisiljeni, da se za dosego svojih pravic poslužimo, kakor svoj čas avstrijska manjšina na Južnem Tirolskem, možnosti apela na mednarodno javnost in na pristojne mednarodne ustanove. Zbrani odborniki zato pozivajo in pooblaščajo izvršna odbora Narodnega sveta koroških Sloven-

novice od doma

SLOVENSKA HIMNA

V Sloveniji se te dni začena razprava o slovenski himni. Osnovna merila naj bi izražala zgodovinsko povezanost pesmi s prelopnimi obdobji v zgodovini slovenskega naroda. V ožji izbor pridejo te pesmi: „Naprej, zastava slave“ (prva in druga kitica, glasba Davorin Jenko, besedilo Simon Jenko), „Zdravljica“ (predzadnja kitica, besedilo F. Prešeren, glasba Stanko Premrl) in „Naša zemlja“ (besedilo Mile Klopčič, glasba Marjan Kozina). Po radiu in televiziji bodo ljudi seznanili z melodijami, da bi se tako lažje odločili za najboljši izbor.

ZAVAROVANJE KMETOV

V Sloveniji je težnja, da bi bili kmetje kakor vsi ostali delavci zdravstveno in pokojninsko zavarovani. S tem bi se njihov položaj, ki je sedaj slabši kot položaj delavcev, izenačil. Iščejo najbolj primerne rešitve financiranja in nove sklade, s katerimi bi podprli kmečko reformo.

POVEČANE POKOJNINE

Zaradi novih podražitev je sklenila skupščina zavarovanja povečati z decembrom pokojnino za 60 din. V poštev pridejo upokojenci, ki imajo najnižje pokojnine — do 1.100 din.

SEJEM OBRTI

Na razstavišču v Savskem logu pri Kranju so odprli tradicionalni sejem obrti in opreme. Na njem je sodelovalo okoli 90 razstavljalcev, med njimi prvič tudi tuji. Kakih deset tujih firm je bilo iz Italije, Švedske, Avstrije, Indije in Zapadne Nemčije. Tako bo za poletnim Gorenjskim sejmom tudi obrtni sejem dobil mednarodni značaj.

cev in Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, da čimprej najdeta pravno obliko za uresničenje takega apela na mednarodni forum in da zadevno zaprosita za podporo in pomoč državo matičnega naroda, SFRJ Jugoslavijo.“

Katoliški glas, Gorica—Trst, 19. oktobra 1972, str. 1.

NAŠ TEDNIK

ARETIRALI SO SLOVENCA,
NEMCEV NISO ARETIRALI

Pred tednom fizični napad na slovenskega občinskega odbornika v Pliberku dr. Marka Dumpelnika, nekaj dni pozneje pa sta dva fanta pretepla srednješolca Slovenske gimnazije Karla Sitterja. Oba primera sta bila tudi prijavljena varnostnim organom.

Ali so varnostne oblasti krivca prvega primera zaprle (grozil je med drugim, da bo Dumpelnika zabodel na plot) in ali so izsledile nahujšana pobalina, ki sta pretepla slovenskega dijaka? Ah, kaj, nič takega se ni zgodilo!

Mirne duše je izdalo notranje ministrstvo poročilo za tisk v primeru Dumpelnika, da gre za navaden pretep, preden so sploh zaslišali dr. Dumpelnika, ki leži težko ranjen v bolnici. V drugem primeru pa je eden izmed policistov, ki so zasliševali Karla Sitterja, „svetoval“ dijakom, naj med potjo v šolo rajši govorijo nemško, potem se jim pa ne bo nič zgodilo.

Ali pa vzemimo primer Marjana Srienca v Velikovcu, ki je snel z deske plakat Heimatdiensta — že zdavnaj po prireditvi — da bi ga imel za arhiv. In kaj je napravila žandarmerija v tem primeru? Aretirala je njega in pa spremljevalca iz Jugoslavije!

Točno si še enkrat oglejmo primer in primerjajmo: aretirali so Slovenca, ki je snel z oglasne deske preživeli plakat, niso pa aretirali nobenega Nemca, ki je mazal, trgal table, hujskal proti Slovencem, grozil itd., itd.

Naš tednik, Celovec, 26. oktobra 1972, str. 1 in 4.

NOVI LIST

Prejemna lista: št. — Br.
N. št. — št. — št. — št. — št.
Prejemni št. — št. — št. — št. — št.
Prejemni št. — št. — št. — št. — št.
Prejemni št. — št. — št. — št. — št.
Prejemni št. — št. — št. — št. — št.

GROZLJIVA NESPAMET
NA KOROŠKEM

Povsod, kjer se kaže izbruh fanatizma in se politična, ideološka, nacionalistična, verska ali protiverska strastnost uveljavlja z nasiljem in krivicami, so vzrok temu še bolj kot navadna človeška zloba duhovna zaostalost, miselna zatohlost, nesposobnost takih ljudi ali skupin, da bi se prilagodile stvarnosti, in predvsem grozljiva nespamet. To velja tudi za sedanje dogajanje na Koroškem.

Sodrga, ki te dni razgraja po Koroškem in razbija ter odnaša dvojezične table, je psihopatološki primer, ki ga kot množični pojav ne obravnavajo psihiatri, ampak politiki. To je idejno zatohlo okolje, ki se zbira po vaških in predmestnih gostilnah.

Sestavljajo ga vaški brezdelneži, postopači in pretepači ter bivši nacisti, ljudje brez kulture in brez narodnostne podobe, potomci koroških Slovencev, ki nočejo biti več Slovenci, a ne morejo biti Nemci in bi si radi priborili svoje „nemštvo“, ga dokazali drugim, predvsem pa sami sebi, z nasiljem nad Slovenci in s sovraštvom do vsega, kar je slovenskega.

Toda v resnici jih muči strahoten kompleks manjvrednosti, tako nasproti „pravim“ Nemcem, kot nasproti „pravim“ Slovencem, ker ne morejo biti ne eno ne drugo. Doma niso niti v nemško-avstrijski niti v slovenski kulturi in niso dejansko zakoreninjeni v nobeni narodnosti. Če so kot renegati rana na slovenskem narodnem telesu, so ostudni tvor, tujek v nemško-avstrijskem narodnem telesu.

ČRNI CESTNI KOLEDAR

V letošnjih devetih mesecih se je na slovenskih cestah zgodilo že 6025 prometnih nesreč. Med ponesrečenci jih je 419 umrlo. Nesrečam je botrovalo predvsem izsiljevanje prednosti, vinjenost, neprimerna hitrost. Strokovnjaki ugotavljajo, da bi bilo število mrtvih in težko ranjenih občutno manjše, če bi bili vozniki in potniki med vožnjo privezani in če bi bili avtomobilski sedeži opremljeni z naslonjaki za glavo.

MOKA, OLJE, SLADKOR — DRAŽJI

Osnovna prehrabena sredstva so se v oktobru ponovno podražila. Moka se je podražila za 0,36 din, olje za 0,84 din in sladkor za 0,32 din.

NEODGOVORNOST NA CESTAH

Letos je cestna milica v Sloveniji do konca septembra izvedla 137 poskusov, kjer so ugotavljali vinjenost za volanom. Dobri dve tretjini pregledanih voznikov je bilo vinjenih — skupno 1736. V zadnjem času vozijo po cestah tudi taki, ki jemljejo mamila. Njihova vožnja vzbuja vtis vinjenosti. Predvsem so to vozniki, ki so pod vplivom raznih pomirjevalnih tablet (Apaurin itd.). Še hujše je, če taka oseba popije še kakšen kozarček alkoholnih pijač.

NEKAJ STATISTIKE

Septembra letos je bila industrijska proizvodnja v Sloveniji za 8,5 odstotkov večja kot septembra lani. Najbolj se je povečala proizvodnja v elektroindustriji, slede kemična, gumarska, tekstilna, pisana metalurgija, lesna, papirna in črna metalurgija. Septembra je bilo v slovenski industriji zaposlenih skoraj 300.000 delavcev, kar je za 3,3 odstotka več kot septembra lani. Avgusta je bilo v Sloveniji 11.515 nezaposlenih, to je za 15,9 odstotkov manj kot avgusta lani. Povprečni osebni dohodki so znašali septembra v Sloveniji 1973 dinarjev. To je za 1 odstotek več od lanskega septembra.

SLOVENSKI IZDELKI NA SEJMU PIJAČ

Na mednarodnem sejmu slivovke ter žganih in brezalkoholnih pijač piva in mineralne vode je do-

Iz take vmesne, ne nemške in ne slovenske plasti so se skotili razni Globotschniki, Novaki, Lerchi in drugi nacistični rablji. Ni bil slučaj, da je bil ravno koroški nacizem eden najbolj divjih in fanatičnih, še preden se je Hitler polastil Avstrije. Rekrutiral se je iz zatohlega, duhovno in narodnostno brezobličnega okolja, iz katerega prihaja danes sodrga, ki se znaša nad dvojezičnimi napisi.

In ta sodrga bi bila prva, ki bi se priključila kakšnemu novemu nacizmu, da bi lahko izživiljala svoje nizkotne strasti in nagone nad drugimi, ne samo nad koroškimi Slovenci, ampak tudi nad nemško-avstrijskimi demokrati, ki mislijo drugače.

In v tem se motita obe veliki avstrijski stranki: nočeta si odtujiti možnih glasov, ki jih predstavlja ta drhal, za katero stoji plast nekaj deset tisoč ljudi. S tako oportunistično politiko obe stranki blatita čast avstrijske demokracije in razodevata njeno grozotno slabost. Taka demokracija bi ne prenesla novega spopada s kakim totalitarizmom hitlerjanskega ali drugega kova, ker ni dovolj poštena, ni dovolj pogumna, pa tudi ne dovolj bistra.

Nespamet na slovenski strani pa se kaže v tem, da smo premalo analizirali zgodovino slovenstva na Koroškem in današnji položaj. Postavljamo se neprestano v vlogo žrtve, v vlogo zatiranega, preveč se vdajamo in omejujemo na proteste.

Slovenci smo ustanovili koroško deželo, tam je bilo središče karantanske slovenske države in še v 16. in 17. stoletju so se koroški deželni stanovci naproti drugim deželam in cesarju na Dunaju sklicevali na to, da so slovenskega izvora in da le zato uživa dežela razne posebne pravice nasproti drugim avstrijskim deželam, kot npr. ustoličenje, ki je bilo simbol posebne avtonomije. S tem slovenskim pokolenjem so se ponašali.

Šele v preteklem in v tem stoletju je načrtno ponemčevanje spačilo pravi obraz Koroške, ki pa ostaja po krvi bistveno slovenska.

Spričo tega je razumljiv manjvrednostni kompleks renegatov in tudi mnogih koroških Nemcev samih nasproti koroški slovenski zgodovini, ki jo skušajo naknadno z lažmi in nepoštenimi metodami zgodovinopisja in narodopisja ponemčiti, kljub jasnim dokumentom zgodovine.

Slovenci bi morali biti mnogo bolj ponosni na svojo zgodovino na Koroškem, morali bi jo bolj poudarjati, prepojiti s ponosom nanjo svojo mlado generacijo, vzgajati v njej svobodnega, ponosnega, poštenega koseškega duha, ki je hotel in znal braniti svoje pravice tudi navzgor, in ne le svoje, ampak tudi pravice zatiranih, vdov in sirot.

In morali bi preiti v protiofenzivo, predvsem duhovno, da bi prerodili koroško slovenstvo v znamenju kvalitete. Nasproti duhovni zatohlosti naj bi postavili odprt boj idej in mnenj. Ne smeli bi se živjeti v „manjšinjsko“, getovsko vlogo. Ne smeli bi pozabiti, da so bili oni gospodarji Koroške in da so še vedno v svoji hiši, gosteči, čeprav so oni drugi naduti.

Novi list, Trst, 12. oktobra 1972, str. 1—2.

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

SPOR OB SLOVENSKI
ZASTAVI

V začetku oktobra se je v Clevelandu pojavil glasbeni ansambel iz domovine in je nastopil v tamkajšnjem Narodnem domu. Spremljevalec ansambla je pred nastopom dosegel odstranitev slovenske zastave iz dvorane, ker ni imela rdeče zvezde.

Ko so prišli Slovenci-staronaseljenci, so opazili, da ni slovenske zastave. Ko so zvedeli, zakaj je bila odstranjena, so odločno zahtevali da mora zastava nazaj na svoje mesto, ali pa zapustijo dvorano. Uspeli so. Slovenska zastava brez rdeče zvezde je bila pred začetkom sporeda

bil „Fructal-Alko“ iz Ajdovščine zlato medaljo za embalažo likerja „Florijan“, zlato medaljo pa za „Vinjak“. Pri brezalkoholnih pijačah so bili Ajdovci popolni zmagovalci z mareličnim sokom. Dobro se je odrezala tudi „Petovia“ iz Ptuja. Dobila je zlati medalji za „Sherry Brandy“ in grenčico „Klok“.

*

BLLED — V septembru so zabeležili na Bledu kar 6000 nočitev več kot lani. Tako je bilo letos v septembru čez 52.000 nočitev. Od teh je bilo 14.400 domačih in 37.700 tujih gostov.

BOHINJ — Zaključujejo zadnja dela na cesti Bohinjska Bistrica—Bitenjska planina na Jelovici. Preurejena in asfaltirana cesta ima velik pomen ne le za gozdno gospodarstvo, pač pa tudi za turizem. Prometna zveza s Sorico in Primorsko je sedaj mnogo boljša, kar bo gotovo povečalo avtomobilski promet preko Petrovega brda in Sorske planine v Bohinj in obratno. Cesta je pomembna tudi za prebivavce Nemškega rovta, ki leži ob njej.

BOVEC — Nekaj časa jih ni bilo videti, zdaj pa so se v trgovinah z elektrotehničnim materialom spet pojavili za drobno dlan veliki električni kuhalniki z regulatorjem po 58,5 din. Te kuhalnike izdeluje kovinsko podjetje v Bovcu. Imajo šest mesecev jamstva. Kuhalniki so zelo praktični — za hitro pripravo skodelice kave ali čaja.

CELJE — Mladi Celjani so nadvse veseli novega umetnega drsališča, ki jim odpira nove možnosti rekreacij, športa in lepih doživetij.

CELJE — Letos je bil v Celju peti sejem obrti in turizma, ki si ga je ogledalo 80.000 obiskovavcev. Prednjačila je zlatarska umetnost domačih mojstrov. Turizem se je pokazal le v zametkih. Privatnih obrtnikov pa je bilo bolj malo, čeprav je bil glavni namen razstave podpreti prav njihovo delo. Verjetno gredo zasebnikom izdelki še vroči v prodajo, zato ne potrebujejo reklame, ali je pa sploh ni.

zopet postavljena tja, kjer je domovala, odkar stoji Narodni dom v Clevelandu.

To dakazuje, da je pri staronaseljencih slovenska narodna zavest tako živa, da so odločno odbili napad na simbol slovenske narodne svobode.

Svobodna Slovenija, Buenos Aires, 2. novembra 1972, str. 1.

iz tujih časopisov

Z izrezki iz nepristranskih tujih časopisov osvetljujemo življenje v domovini. Izbor komentarjev skuša biti čim tehtnejši. Seveda pa odgovarjajo za točnost pisanja časopisi oziroma njih poročevalci. — Op. ured.

JUGOSLAVIJA IN NJENE ČISTKE

Sedaj je kriza tukaj. Gospodarski položaj se slabša in nujno prinaša s seboj vsak čas bolj kritično razpoloženje zlasti delavcev.

Ali je prišlo do točke, pri kateri partija več ne zastopa delavcev? Nekateri direktorji so „milijarderji“ (v starih dinarjih), medtem ko morajo rudarji v Srbiji, kot je te dni očital neki govornik, po tridesetih letih težkega dela pod zemljo iti v pokoj s 500 dinarji (100 mark) pokojnine in brez poslanskega stanovanja. Partija mora tu nekaj storiti in obenem dokazovati, da so te sicer za socializem značilne okoliščine vendarle bistveno nad tistimi v kapitalizmu.

S političnega monopolnega stališča partije sledi, kot pri brezštevilnih zgodovinskih zgledih v državah z eno samo stranko, da se ona sama ne more motiti, temveč da morajo biti krivi posamezniki. Partija se mora zdravo skrčiti, to je, kaznovati grešne kozle za napake, ki so jih storili v njenem imenu in v smislu še včeraj veljavne „linije“, in pri tem žrtvovati velik del svojih najbolj sposobnih, najbolj domiselnih glav.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, 27. oktobra 1972.

ČISTKE — DAVEK MOSKVI?

Mogoče je dala Moskva Titu vedeti, da je v Jugoslaviji dovolj sil, ki bi jih bilo v nujni mogoče uporabiti kot vzvod za olajšanje in opravičenje vojaškega posega proti „imperialističnemu napadu“ (to poznamo od Prage leta 1968). In mogoče obstaja neformalna zagotovitev Sovjetov, da se ne bo „nič zgodilo“, dokler Jugoslavija sama ve, kako se morajo komunisti obnašati.

Če grozi torej Jugoslaviji kakšna nevarnost, bi mogel Tito misliti, da le od Vzhoda. In sedanji vedno bolj ozki tečaj bi bil davek za bodoče lepo vedenje Vzhoda.

Die Presse, 3. novembra 1972.

„SOCIALISTIČNO GOSPODARSTVO“ JE VIR ČISTK

Zahodni svet je na tem, da razbije — tako sanja sivi državni in partijski šef Tito — Jugoslavijo.

V krogu bosanskih partizanskih veteranov je maršal izrazil svojo skrb: šlo naj bi za „profesorje, ki potujejo v Zahodno Evropo in Ameriko, tam predavajo, za to spravijo v žep nagrade, potem pa prinašajo v našo deželo kapitalističnega duha. Ti učitelji hranijo našo mladino s protikomunističnimi in protisocialističnimi kačjimi strupi“.

Tito o sestavljalcih nove jugoslovanske ustave: „Gre za neko vrsto zmagoslavja, ki je merilo na to, da bi vse stvari demokratiziralo do take mere, da bi bila partija od vseh važnih vprašanj družbenega življenja odrezana.“

Čeprav so sumničena v posameznostih tako pustolovska in nesmi-

CELJE — Samopostrežna restavracija v Gaberju je bila pred kratkim obnovljena. Dobila je svežo podobo, lepo urejene prostore, novo kuhinjo, ki lahko postreže s 6000 obroki na dan, in velik parkirni prostor za svoje goste.

ČATEŠKE TOPLICE — 1. oktobra so odprli nov, zelo velik zunanji bazen. Zavarovali so ga s trimestrsko ograjo, ki bo zadrževala topel zrak nad vodno gladino. S tem se je pričela zimska kopalna sezona.

DRAVOGRAD — Odborniki dravogradske občine so glasovali za združitev osnovnih šol v dravogrski občini. Tako bi se izenačile učne razmere za vse učence. Učenci višjih razredov iz Št. Janža, Libelič, Trbojn in Ojstrice bodo obiskovali šolo v Dravogradu, ki jim s svojim pedagoškim kadrom in opremljenostjo zagotavlja ustrezen pouk.

HOČE—LEVEC — Gradbeno podjetje „Primorje“ iz Ajdovščine je že začelo z zemeljskimi deli na bodoči hitri cesti Hoče—Levec. Z dobro mehanizacijo dela hitro napredujejo. Upajo, da jim vreme ne bo preveč nagajalo. Veliko se je govorilo, debatiralo in ugibalo o novi cesti. Videti je, da gre sedaj zares.

IDRIJA — Prirodoslovno društvo, mestni muzej in zavod za spomeniško varstvo so sredi oktobra predali javnosti muzej v naravi ob Divjem jezeru pri Idriji. Ta slovesnost se ujema z dvestoletnico izida Scopolijeve knjige „Flora carniolica“.

ILIRSKA BISTRICA — Dokaj solidna gospodarska rast v občini Ilirska Bistrica, ugotovljena v preteklih letih, se nadaljuje. Najugodnejše denarne rezultate dosegajo letos podjetje „Plama“, „Lesonit“ in „Topol“. Tovarna organskih kislin še ni prebrodila težav, ki jih ima v tehnološkem procesu proizvodnje. Presenečajo pa dokaj skromni denarni dosežki pri „Transportu“.

JARENINSKI DOL — 5. januarja 1966 se je v Jareninskem dolu 57

selna, je Titovo protizahodno zarotovanje duhov postalo sistem. In ni prvič, da je sedaj osemdesetletni maršal sredobežne sile svoje večinacionalne države skupaj obdržal le še s strahom pred zunanjimi nevarnostmi.

Razlogi leže danes seveda izključno doma: jugoslovansko „socialistično gospodarstvo“ se ne more izviti iz trajne krize in je pripeljalo državo na rob razpada.

Po večletnem oklevanju, se zdi, je stari komunist Tito sedaj dokončno odločen svoje nedokončano življenjsko delo, socialistično samoupravljanje, vzeti nazaj. Le tako je mogoče razumeti Titovo sekanje glav modernih jugoslovanskih političnih menežerjev zadnje tedne: oni so nedogmatični sestav titoizma očitno resneje vzeli in bolje razumeli kot Tito.

Z vsako novo izključitvijo se skrči tudi krog Titovih prijateljev. Maršalu je ostal poleg njegovega svetovavca o varnosti generala Miškovića le Stane Dolanc, novi tajnik izvršnega sveta. Obilni Slovenec, ki se je iz somraka vojaške obrambe povzpел do „prestonaslednika zaradi pomanjkanja izbire“, velja manj za politično glavo kot za zanesljivega nadzornika množic.

Odstreljeni partijski in provincialni šefi so bili pripravljeni, kot se zdi, braniti jugoslovansko neodvisnost tudi pred tistimi prijatelji, od katerih edinih si še obeta Tito na svoj življenjski večer rešitev: pred socialističnimi blokovnimi tovariši. Moskva je bila pred kratkim pripravljena Jugoslaviji, ki je že na Zahodu zadolžena za 2,7 milijarde dolarjev, pomagati z blagovnim posojilom v vrednosti 1,3 milijarde rubljev (okrog 5 milijard mark).

Seveda so politične čistke ustvarile ozračje popolne negotovosti. Sovjetska posojila prihajajo najbrž prepozno. Kajti po novih zakonih o donosnosti podjetij bo moralo okrog 800.000 delavcev in nameščencev računati od 1. januarja z zmanjšanjem plač. Cene naraščajo — kljub njih ustalitvi — letno za 20 odstotkov.

Spiegel, 6. novembra 1972.

SEDAJ „ČISTKE“ TUDI V SLOVENIJI

Sedaj je zajel val čistk predvsem partijsko članstvo Slovenije, kjer so zadnje dni odstopili predsednik vlade Stane Kavčič, predsednik sindikatov Tone Kropušek in predsednik Gospodarske zbornice Leopold Krese.

Na seji CK KPS je tajnik partije Andrej Marinc omenjal imena teh bivših vrhunskih funkcionarjev v direktni zvezi s težnjami k odcepitvi. Medtem premagani politični tok pri vodstvu partije, je rekel Marinc, se je prizadeval za posebno neodvisen položaj Slovenije v Jugoslaviji in Evropi. Prihajalo naj bi do „ljubimkanja s srednjeevropsko demokracijo in z meščanskimi življenjskimi navadami“.

Proti podobnim težnjam je že sredi septembra odločno nastopil Edward Kardelj na neki partijski seji v Ljubljani.

Süddeutsche Zeitung, 6. novembra 1972.

STANE KAVČIČ JE MORAL ITI

V Sloveniji se je ministrski predsednik Stane Kavčič, mogoče najjasnejša glava med vsemi reformističnimi politikami, še vedno držal. Konservativni komunisti so že dolgo gledali v njem nevarnost in Tito ga je večkrat hotel spraviti v beograjsko centralo, da bi Kavčič tam, obdan od ljudi, ki neprestano govore o reformi, pa nanjo nikdar ne mislijo, izgubil vpliv in zagon. A ta je to vselej odklonil. Leta 1969 je imel zato hud spopad s Titom.

Vedno je odbijal poskuse centrale in nerazvitih republik, da bi gospodarsko visoko razvito Slovenijo še bolj načeli. Posodobil je upravo, odpravil je v republiški vladi dolgo, prazno govorenje (enega od komunističnih podedovanih grehov), spodbudil je slovenska industrijska podjetja in banke, naj izrabijo tržne možnosti.

A Kavčič je hotel tako v Sloveniji kot v vsej državi tudi več politične svobode, več demokracije v partiji in v državi. Jasno kot malokdo je videl,

zgodil hud zločin. Ubiti so bili trije starejši moški in dve ženski. Zaradi snega in dobro zamaskiranih odtisov je zločin ostal nepojasnjen. Pred nedavnim pa se je kriminalnim organom iz Maribora posrečilo razvozlati problem, ko so ujeli mladega Draga Božičnika. Zločin je priznal. Ko je Božičnik storil ta zločin, je imel 18 let.

KOČEVJE — Lani so lovske družine in gojitvena lovišča v občini Kočevje našela 74 rjavih kosmatincev. Na podlagi tega štetja so določili tudi letošnji odstrel medvedov. Lovske družine Draga, Struga, Kočevje, Mala gora, Banja loka in Predgrad si lahko letos privoščijo po eno največjo zver. V gojitvenem lovišču Žitna gora lahko v letošnji sezoni upihnejo kar deset medvedov.

KOPER — Tudi v mesecu septembru je promet preko mejnih prehodov na Koprskem in Sežanskem v primerjavi z lanskim letom občutno upadel. Tako so letos septembra našeli 5.600.000 prehodov. Lani jih je bilo v tem času za cel milijon več. Mejo so po številu največkrat prekorčili Italijani, zatem Jugoslovani. Slede Nemci, Avstrijci, Francozi in drugi. Med posameznimi mejnimi prehodi zdaleč prednjačijo Škofije in Ferneči.

KOPRIVNICA — V tovarni „Podravka“ so ob 25-letnici tovarne odprli več novih obratov. Obratovati so začele nova pivovarna, ki jo je tovarna zgradila v sodelovanju z znanim danskim proizvajalcem „Tuborg“, nova linija za proizvodnjo sadnih krpic, v Ludbregu pa nova tovarna farmacevtskih izdelkov in dietne hrane.

KOSTANJEVICA ob KRKI — Akademski kipar Tone Kralj je na vrtu kostanjeviškega samostana izklesal kip vodje slovensko-hrvaškega kmečkega upora Matije Gubca. S tem delom se je umetnik poklonil spomenu pomembne osebnosti v naši zgodovini.

KRANJ — Gorenja Sava pod Šmarjetno goro pri Kranju je dobila v začetku oktobra nove stalne obiskovavce. Kranjski smučarski

da potrebuje večnacionalna Jugoslavija državno zvezno ureditev, ki bo ščitila vsak narod in s tem tudi vsako delno republiko pred preglasovanjem v življenjsko važnih vprašanjih. Jugoslavijo si je želel čimbolj daleč od sovjetskega tabora.

Tito in njegov ideolog Kardelj sta gledala vse to z nevoljo. Leta 1969 je spodletel njun prvi poskus, da bi Kavčiča vrgla. Od tedaj se je moral paziti, v javnosti je mogel komaj še nastopati.

Njegov padec bo prizadel Sloveniji veliko škodo.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, 1. novembra 1972.

ALI SE JUGOSLAVIJA BLIŽA SOVJETSKI ZVEZI?

V ofenzivi diktatorskega komunizma v Jugoslaviji vidijo opazovalci predvsem ritenski razvoj tamkajšnjega socializma. Brez dvoma ima doslej ta boj svoje težišče predvsem na notranjepolitičnem področju. Na to kažejo njegove najbolj očitne pojavne oblike: napad na „liberalizem“ in „demokratizem“, počiščenje več republiških partijskih vodstev, ki so obtožena teh odklonov, in njim doslej dodeljenih časopisnih podjetij, boj proti „menežerjem“, „tehnokratom“ in vsem, ki baje bogatijo na račun delavskega razreda, udarci proti zasebni mali obrti in borba proti prekoračenju zakonito potegnjenih mej delovanja Cerkvá, nov vznik marksistično-leninističnega prisilnega poučevanja mladih ljudi, mnogo političnih kazenskih postopkov.

Vendar obstaja komaj kakšen dvom, da ima ritenska orientacija, ki jo ženejo Tito in njegovi zaupniki, tudi zunanjepolitično plat. Možje, v katerih rokah se danes nahaja vsa oblast, hočejo po vsem, kar vemo, ohraniti deželi njeno neodvisnost. A to ne pomeni, da bi oni radi še naprej vodili nespremenjeno zunanjo politiko, kot jo je Beograd od srede šestdesetih let zastopal. Pojem „neodvisnost“ dopušča širok prostor: vanj sodi neodvisnost od Moskve, kot jo je bilo mogoče opaziti leta 1967 in potem v zvezi s čehoslovaškimi dogodki leta 1968, kot tudi spetno zблиžanje s Sovjetsko zvezo, katerega markacijske točke so bile Brežnjejev obisk Beograda v jeseni 1971, Titov moskovski obisk in daljši ogled Jugoslavije s strani sovjetskega obrambnega ministra Grečka pol leta zatem, kot tudi visoko sovjetsko posojilo v preteklem septembru.

Z neodvisnostjo je možno vskladiti celó zunanjo politiko, ki vodi Jugoslavijo še bližje k Sovjetski zvezi in istočasno slabi njene zveze z Zahodom. So dokazi za to, da imajo vplivnejši v Beogradu pred očmi táko politiko. Tako je Tito sam v začetku oktobra izrekel v očitno dobro pripravljenem razgovoru stavke, ki bi mogli pomeniti val pretirane strogosti v odnosih do Zahoda.

Titov šef-ideolog Kardelj je v nekem govoru dejal, da ne bi bilo prav, pustiti se zapeljati od očitkov iz tujine, češ da se Jugoslavija vrača k stalinizmu. „Če smo močni, nas bodo vsi spoštovali.“ Kdor pozna skrbno natančnost, s katero Jugoslavija že desetletja z dejanji in besedami vedno znova do milimetra določa svoj položaj med Vzhodom in Zahodom, ta bo ob takih pogumnih razglasih prej mislil na premik proti Vzhodu.

V isto smer kaže trditev Dolanca, ki ga je postavil Tito za funkcionarja na najbolj važno ključno mesto v centralnem partijskem aparatu, češ da se je „hrvatsko gibanje“, ki je postalo zaradi zgrešenega „nacionalizma“ in „protirevolucije“ v preteklem decembru prva žrtev konservativno komunistične ofenzive, opiralo na sile v tujini. Pod tem je mogla biti mišljena le tujina na zahodu.

Nedavno je silno konservativno usmerjeni partijski šef v Sloveniji Popit očital reformističnemu slovenskemu ministrskemu predsedniku Kavčiču, ki je padel pod njegovo režijo, in ljudem okrog njega, da so Slovenijo in njeno gospodarstvo usmerjali preveč proti Zahodu, pri čemer je izrecno omenil Bavarsko.

V komunistični Jugoslaviji je notranja politika vedno kazala smer zunanji politiki. Najnovejši razvoj, se zdi, potrjuje to zvezo.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, 9. novembra 1972.

skakavci se zdaj zbirajo v tem kotu. Po dolgih letih načrtov in želja so le dobili skalalnico, prekrito z umetno snovjo. Ljubljanski „Mostec“ je tako dobil prvo „sestro“.

KRANJ — V tovarni „Iskra“ so konec septembra na stežaj odprli vrata obiskovavcem. Poleg tovarne v Kranju so si ljudje lahko ogledali tudi obrata v Lípnici in na Blejski Dobravi. V tej največji kranjski tovarni je zaposlen skoraj vsak četrti občan. V „Elektromehaniki“ je sedaj zaposlenih 5900 ljudi. V naslednjih dveh letih naj bi se število povečalo na 7000.

LAŠKO — Gradbeno podjetje „Gradiš“ je že začelo pripravljati dela za gradnjo novega objekta zdravilišča Laško. „Jugobanka“ je v ta namen odobrila 24 milijonov din. V naslednjih dveh letih naj bi torej zrasel ob sedanji zdraviliški hiši nov objekt za medicinsko rehabilitacijo. S tem so seveda odprta vrata tudi zdraviliškemu turizmu.

LIPICA — Sredi oktobra se je vršil v Lipici šesti kongres jamarjev-speleologov iz vse Jugoslavije. Udeležilo se ga je več kot 100 zastopnikov jamarskih društev poleg gostov iz tujine. Kongres so povezali s proslavo 150-letnice znanih Škocjanskih jam.

LJUBLJANA — Slovenska filharmonija je z oktobrom začela svojo 25. sezono. Njena tradicija je povezana z imeni uglednih skladateljev, dirigentov in solistov. V razvoju naše glasbene kulture je odigrala silno pomembno vlogo.

LJUBLJANA — Ob prenehanju kompenzacij za živila so se v Sloveniji podražila moka, olje in sladkor. Izvršni svet si prizadeva, da podražitev ne bi prizadela občanov z nizkimi dohodki. Kljub raznim poskusom ni dovolj zagotovil, da se cene ne bi dvigale.

LJUBLJANA — Zveza sindikatov Slovenije je ugotovila, da je stanovanjska stiska v Sloveniji čedalje bolj pereča. Gradnja družbenih stanovanj je v stalnem upadanju. Podjetja nimajo dovolj skladov, iz

V Planici pod Triglavom

katerih bi gradila nova stanovanja. Najemnine jim nudijo le majhen delež potrebnih sredstev. Amortizacija vloženih sredstev je precej dolgoročna, kar pa ob nestabilnosti valute prinaša veliko problemov. Privatne gradnje pa so v težavah zaradi dobav gradbenega materiala in zaradi dodeljevanja kreditov.

MARIBOR — Cicibani varstvene ustanove Jožice Flander so ob tednu otroka pripravili za mlade bolnike v Vinarski ulici urico prijetnega programa. Malčki so se spomnili svojih vrstnikov, ki zaradi bolezni niso mogli na izlete, prireditve in lutkovne predstave. Obiskali so jih v bolnišnici, kjer so jim zapeli, igrali, plesali, recitirali in izvedli lutkovno igrico o zajčku, ki se je izgubil. S tem so jih razveselili in pokazali, da jih imajo radi.

MARIBOR — Ob 100-letnici kmetijskega šolstva se je zbralo na osrednji proslavi 2000 absolventov mariborske kmetijske šole. Podana so bila poročila o delu in uspehih šole. Poudarjeno je bilo, da ima danes, ko je kmetijstvo v razmahu, šola še poseben pomen. Šola se lahko ponaša s celo vrsto novih sort sadja, ki so bile vzgojene ob prizadevanju mnogih kmetijskih strokovnjakov.

MARIBOR — Mariborska občinska skupščina je potrdila zazidalni načrt za območje Pobrežja. To področje je gradbeno že načeto. Tam stoji predvsem privatne hiše. Po tem zazidalnem načrtu je predvidena graditev 56 individualnih stanovanjskih hiš, več trgovin, obrtnih servisov ter stanovanjskega bloka s 120 stanovanj in primernimi garažami.

MARIBOR — Slovenska lovška razstava v Mariboru je bila močno obiskana. Lovci so tokrat pričarali pravo naravno okolje s številnimi živalmi, krmišča, solnice in visoko prežo. Razstavljeno je bilo veliko trofej, strelnega orožja in strelskega športa. Prikazali so tudi mnogo strokovne literature o znanstvenih osnovah gojitve divjadi. Pokazalo se je, da so lovci tudi dobri fotoamaterji, da se v njihove vrste vpletajo stvaritve iz literature, slikarstva in kiparstva, da so glasbeniki, pevci in predvsem ljubitelji narave.

MARIBOR — „Agrokombinat“ iz Maribora je odprl sodobno predelovalnico grozdja v Košakah. Nadomestila bo najmanj 35 dosedanjih zastarelih lesenih stiskalnic. S tem bodo doseženi boljši rezultati, stroški pa se bodo znižali. Kmetje so morali prodajati svoje pridelke pod ceno, ker so bili vsi ostali stroški predelovanja veliki. Klet, ki lahko sprejme 60 vagonov vinskega mošta, odpira nove perspektive podjetju in kmetom.

MURSKA SOBOTA — Terezijin sejem, ki ga vsako leto pripravijo okrog 15. oktobra, postaja vsako leto bolj zanimiv. Prodajavcev s številnimi kičem, z volnenimi izdelki, konfekcijo, suho robo itd. se je kar trlo. Tudi kupci so prihiteli skoraj iz vseh krajev Pomurja. Posel je dobro cvetel, čeprav so bile cene precej visoke. Vsak obiskovalec si je že iz tradicije kaj kupil, če drugega ne pa vsaj igračko. Sejmsko vzdušje je popestril Ribničan s suho robo, ki je pel in igral na harmoniko: „Naj bo stara ali mlada, vsaka ima suho robo rada.“

NOVA GORICA — Primorsko dramsko gledališče je 12. oktobra odprlo sezono s prvo premiero „Deseti brat“ Josipa Jurčiča. Po njegovem romanu jo je priredil Ivan Inkret. V predstavi sodeluje ves igralski ansambel, pa tudi zunanji sodelavci.

NOVO MESTO — Vinogradniki v osrednji Dolenjski se kesajo, da so predčasno potrgali grozdje zaradi slabega vremena. Grozdje so spravili domov hitro konec septembra. Z oktobrom pa je nastopilo izredno lepo sončno vreme. Mnogo sladkorja je šlo po zlu. Letošnji pridelek ne po kakovosti ne po količini ne dosega povprečnega pridelka minulih let.

ORMOŽ — Na tradicionalni ocenitvi hmelja, ki ga slovenski hmeljarji komisijsko ocenjujejo vsako leto, je dobil najboljšo priznanje vzorec hmelja z delovišča obrata „Slovenija vino Ormož“. Da je komisija pri ocenjevanju čimbolj nepristranska, pošiljajo hmeljarji v oceno vzorce pod šifro. Kdo je pridelal najvišje ocenjeni hmelj, ugotovijo šele po ocenitvi. Letos so priznanja podelili v Mariboru ob praznovanju 100-letnice kmetijskega šolstva. Hmeljarji so poslali 160 vzorcev.

POMURJE — V Pomurju so leta 1960 posadili krompir na 7400 ha, koruze pa malo manj. V naslednjih desetih letih so pridelovanje krompirja omejili na 1500 ha, koruze pa povečali za 2900 ha in z njo zasejali že 10.000 ha. V prihodnjih letih jo bodo posejali še

več, ne le na račun krompirja, ampak tudi krušnih žit. Te spreembe so tesno povezane z živinorejo. V vsem Pomurju redijo okrog 78.000 govedi. V Pomurju ni veliko travnikov, zato kmetje pridelujejo veliko krme za živino na njivah.

PIRAN — Nekje na polovici poti med Portorožem in Piranom naj bi do leta 1975 zraslo „hotelsko mesto Bernardin“. Kredite za največji strnjeni hotelski kompleks v Sloveniji sta že odobrili Mednarodna banka za obnovo in razvoj v Washingtonu in Ljubljanska banka. Ambiciozni projekt Bernardin predstavlja dosedaj največjo naložbo v slovenski turizem. Svetovna banka v Washingtonu je odobrila za to turistično mesto 10 milijonov dolarjev.

PORTOROŽ — V Portorožu so odprli nov avditorij. Poleg amfiteatra, ki ima okoli 2000 sedežev, ter velikega odra obsega še podobno opremljeno prireditveno poslopje z dvorano, ki ima 400 sedežev, ter z več manjšimi dvoranami. Zgraditev avditorija je investiral Piranski zavod za pospeševanje turizma. Vsa dela so veljala okoli 23 milijonov din.

POSTOJNA — Letošnja epidemija črnih koz se močno pozna na zmanjšanem obisku tudi v Postojni. Zlasti med velikonočnimi prazniki, ko tujci kar oblegajo našo najbolj slavno kraško jamo, je bil obisk zelo slab. Strokovnjaki sodijo, da bodo imeli letos v Postojni ob koncu leta približno 20.000 obiskovavcev manj kot lani, ko so jih naštelil nekaj več kot 760.000.

PTUJ — Ptujčan Stojan Kerbler je bil proglašen za letošnjega najboljšega jugoslovanskega fotoamaterja. Prejel je zlato plaketo.

RADLJE — 166 kmečkih otrok v tej občini bo prvič prejelo otroški dodatek. Pomoč je sicer majhna — 50 din na mesec — vendar bodo vseeno mnogi do sedaj prizadeti otroci imeli vsaj nekoliko olajšanja. Ob razumevanju delovnih organizacij in drugih skladov se bo ta pomoč lahko povečala.

SLOVENJ GRADEC — Repači ob Mislinji že 200 let poganjajo kolesa tovarniških strojev, kjer so kovali kose in drugo kmečko orodje. Sedaj nosi tovarna ime FERCO in se specializira tudi za druge proizvode v kmetijstvu. Pred kratkim so postavili novo halo, ki bo omogočila širšo proizvodnjo in odpira 50 novih delovnih mest.

SREDNJA BISTRICA — Čeprav si lendavska in ljutomerska občina že dlje časa prizadevata, da bi povezali prebivace na obeh bregovih Mure z novim mostom med Srednjo Bistrico in Razkrižjem, je doslej ostalo samo pri načrtih. Tako služi za prevoze ljudi in tovorov še danes stari murski brod. Zaradi prenizke ali previsoke vode pa še ta včasih odpove.

SVETI TOMAŽ v SLOVENSKIH GORICAH — Odprli so nov „hram učenosti“. Šola je sodobno urejena in nudi učencem vse možnosti vsestranskega pouka. Ob otvoritvi je bil kulturni program in komemoracija za šestimi učenci, ki so pred leti izgubili življenje pri železniški nesreči pri Dornavi.

SV. PETER v SAVINJSKI DOLINI — Turistično društvo iz Sv. Petra v Savinjski dolini je odprlo znano podzemeljsko jamo Pekel, ki je izredno zanimiva in privlačna za vsakega obiskovavca. V jami je napeljana električna razsvetljava.

Do jame se da priti po asfaltirani cesti in je oddaljena le kake tri kilometre od Sv. Petra.

VELENJE — Za letošnji občinski praznik 8. oktobra so v Šaleški dolini dobili dva giganta. V Šoštanju so odprli novo termocentralo „Šoštanj 3“, v Pesjem pa nov izvozni jašek in napravo, ki bo omogočila izkop do 5 milijonov ton premoga na leto.

VIDEM ob ŠČAVNICI — Sredi oktobra so v Vidmu odprli nov odsek asfaltirane ceste. Narejen je prvi korak k uresničitvi pomembne cestne povezave Sv. Lenart—Cerkvenjak—Videm in naprej proti Ljutomeru. Ta povezava kakor tudi cesta Radgona—Videm—Ptuj bosta pomenili važno mednarodno turistično prometnico iz srednje Evrope proti Jadraniu. Videmskemu cestnemu križišču bodo posvetili veliko pozornost ob podpori republiškega cestnega sklada.

VIPAVSKO — Vipavska vinska klet se je skoraj povsem napolnila. V prvi polovici oktobra se je končala letošnja trgatve na Vipavskem. V glavno vipavsko klet so sprejeli skoraj 500 vagonov grozdja. Grozdje ima letos zaradi slabega vremena nižjo stopnjo sladkorja. Na hektar vinorodne površine so pridelali več kot vagon grozdja.

Sv. Višarje pod novo snežno odejo

De cem ber

JASLICE

V tistem času je ukazal cesar Avgust, naj se ljudje popišejo. Vsak je moral iti v občino, od koder je izhajala njegova družina.

Jožef je bil daljni potomec Davidove družine. David, nekoč kralj v deželi, je bil iz Betlehema. Zato se je moral iti Jožef predstaviti v Betlehem državnim uradnikom in rimskim častnikom. Zapustil je torej Nazaret in se odpravil tja. Marija ga je spremljala. Tik pred porodom je bila.

Ko sta prišla v Betlehem, nista našla več prostora v prenočišču. Končno je našel Jožef zavetje v nekem hlevu oziroma votlini na polju v betlehemski okolici. Tam je Marija sredi noči rodila svojega otroka. Položila ga je v jasli, to je, v korito iz lesa ali iz steptane zemlje ali izdolbeno v skalo, kamor so metali živalim hrano.

E. KÄSTNER:

Pikica in Tonček

Gospodična Roženkrančeva je naglo pokrila kos papirja, v desnici je držala svinčnik. „Res?“ je rekla. To je bilo vse.

„Kaj je z vami?“ je vprašala Pikica. „Že nekaj dni ste strašansko čudni, kaj sami ne opazite tega? Kaj se je zgodilo?“

Stopila je k vzgojiteljici, poškilila naskrivaj na papir in rekla, kakor da je sama svoj stari oče: „No, zdaj mi pa zaupaj: svoje težave!“

Gospodični Roženkrančevi pa ni bilo nič do tega, da bi se spovedovala. „Kdaj ima Berta pravzaprav prosto?“ je vprašala.

„Jutri,“ je pojasnila Pikica. „Čemu sprašujete?“

„Kar tako,“ je rekla gospodična.

„Kar tako!“ je vzkliknila Pikica razdraženo. „Take odgovore imam rada.“

A iz gospodične ni bilo mogoče danes izvleči ničesar. Za vsako besedico je bilo treba precejšnjega napora.

Tedaj je storila Pikica, kakor da se je spotaknila. Z vso silo je zadelala gospodično v roko, ki se je umaknila s papirja. Pikica je zagledala, da so na papirju pravokotniki, izrisani s svinčnikom. „Sprejemnica“ je bilo napisano v enem pravokotniku, „delovna soba“ v drugem. Potem pa so že spet ležale na papirju velike suhe roke gospodične Roženkrančeve.

Pikica ni vedela, kaj naj bi vse to pomenilo, in si je mislila: To moram povedati drevi Tončku, ta bo nemara vedel.

Ptički pozimi

Nekatere ptice odlete pred zimo na jug, druge pa ostanejo pri nas. Seveda bodo te reve, če bo zima huda in dolga. Zato je prav, da jim natrosimo drobtin, bodisi na okensko polico, bodisi v posebne hišice, ki jih obesimo na vrt. Kako bodo tega vesele!

Poldrugo uro kasneje je ležala Pikica v postelji. Roženkrančeva je sedela poleg in brala naglas pravljico o ježu in njegovi ženi.

„No, vidite,“ je rekla Pikica, „oba ježa sta videti kakor dvojčka. Čisto prav sem imela opoldne. Če bi bila jaz dvojčica in bi bilo drugi dvojčici ime Dragica, bi pri telovadbi lahko zmagali v vsakem tekmovanju.“

Potem so stopili starši v otroško sobo. Mati je nosila lepo svileno večerno obleko in zlate čevlje, oče je bil v smokingu. Poljubila sta hčerko za lahko noč in gospa Kramarjeva je rekla: „Dobro spi, dušica!“

„Bom,“ je rekla Pikica.

Oče je sédel na rob postelje, toda njegova žena je priganjala: „Pojdi, greva, generalni konzul ljubi točnost!“

Dekletce je pokimalo očetu in reklo: „Direktor, ne zbijaj neumnosti!“

Kakor hitro so starši odšli, je planila Pikica iz postelje in zaklicala: „Zdaj pa na delo!“ Gospodična Roženkrančeva je pohitela v svojo sobo in vzela iz predalnika staro razcefrano oblekico. Prinesla jo je Pikici. Ona sama je oblekla s krpami pokrito krilo in strahotno obledel zelen žemper. „Si napravljena?“ je vprašala.

„Sem, sem!“ je zaklicala Pikica zadovoljno, a bila je v svoji raztrgani obleki taka, da bi se vsem zasmilila. „Rute si še niste zavezali,“ je rekla.

„Kam sem jo le položila predvčerajšnjim?“ je vprašala gospodična Roženkrančeva. Nato jo je le našla, si jo zavezala, si nataknila modre naočnike, potegnila izpod zofo torbo in tako preoblečeni sta se po prstih splazili iz hiše.

Deset minut kasneje se je priplazila Berta tiho po stopnicah, ki so vodile k njeni sobi zgoraj, priplazila tako tiho, kakor je debela Berta pač mogla. Potrkala je narahlo na Pikičina vrata, a nihče se ni oglasil.

„Da že spi naša mala žaba?“ se je vprašala. „Mogoče se je samo potuhnila. Rada bi ji dala kos danes pečene potice. A odkar je Roženkrančeva, ta mrha neumna, v hiši, si človek ničesar več ne upa. Zadnjič sem samo vrata odprla, pa me je takoj zatožila pri gospe, češ da je spanec pred polnočjo najboljši in da ga človek ne sme motiti. Čvekanje trapasto, spanec pred polnočjo! Pikica je zdaj pogosto taka, kakor da ponoči sploh ne spi več. Za zmerom tisto šušljanje in skrivanje. Ne vem, a zadnje čase se mi zdi vse skupaj zelo čudno. Če ne bi bilo direktorja in Pikice, bi jo že zdavnaj popihala.“

„Boš!“ je požugala Pufiju, ki se je vzravnal v košari pred Pikičini-mi vrati in skočil za potico. „Lezi nazaj, mrcina pasja, in tiho! Ná kos potice, pa mir! Ti si še edini v hiši, ki nima skrivnosti pred človekom.“ (Dalje prihodnjič)

Na sosednjem polju so čuvali pastirji svoje črede. Angel jih je presenetil z novico, da se je ne daleč od tam pravkar rodil otrok in ta otrok je pričakovani Odrešenik. Spoznali ga bodo po znamenju, ki ga more razumeti vsak pastir: otrok je položen v jasli.

Pastirji so pustili črede in začeli iskati novorojenčka. Res so našli Marijo in Jožeta in otroka, ležečega v koritu.

Nekega dne je prišla v Jeruzalem karavana in iskala Odrešenika, ki se je pravkar rodil. Ti modri so bili najbrž Judje, ki so živeli v tujini in so opazovali gibanje zvezd.

Komisija učenjakov, ki jih je zbral kraj Herod, je izjavila, da so preroki govorili o Betlehemu kot o rojstnem kraju pričakovanega Odrešenika.

Modri so odkrili Jezusa in njegovo mater v Betlehemu.

Sneženi mož

Naredili smo sneženega moža. Majhno kepo smo valili toliko časa po snegu, da je iz nje nastala velika krogla: to je trup. Še eno kepo za glavo, dve pa namesto nog. Na glavo star lonec, v roke metlo, namesto nosu koren, namesto oči oglje. Ali ni postaven naš sneženi mož?

Zelo obilna dama stopi v supermodernem hotelu na supermoderno tehcnico. Natančna tehcnica zazvoni in slišati je iz nje glas: „Prosim, le ena oseba istočasno!“

Pri izpitu iz prava vpraša profesor kandidata: „Kakšna kazen je predvidena za dvoženstvo?“

Kandidat: „Dve tašči, gospod profesor!“

Ko počitničar prvič zajtrkuje, dobi pri zajtrku tudi neznatno malo medu.

„Tako,“ se dobrohotno nasmehne, „da imate pri hiši tudi čebelo?“

„Slaba novica!“

„Kaj se je zgodilo?“

„Podražilo se je vino.“

„No, bomo pa manj jedli.“

V času kubizma.

„Eno tono premoga, prosim,“ reče kupec, ko pride v trgovino.

„Ali imate steklenico s seboj?“ ga vpraša trgovec.

„Ne, bom kar tukaj pojedel,“ odvrne kupec.

Učitelj: „Krt pospravi toliko hrane na dan, kolikor je sam težak.“

Učenec: „Kako pa krt ve, koliko je težak?“

Uradniček je pisal z dopusta svojemu šetu razglednico. Na kon-

cu je pripisal: „Oprostite, da vam pišem kar v kopalkah! Tu je namreč vroče.“

„Strezni se že, Janez, in nehaj vzdihovati, da te tvoja žena ne razume! Tvoja žena sem jaz!“

„Nehaj že ropotati s tem svojim bobnom!“ je mati prijela svojega otroka.

„Ti pa res nimaš nobenega smisla za glasbo,“ ji je ta užaljeno odvrnil. „Sosedovemu stricu je pa moje bobnanje tako všeč, da mi je rekel, naj boben z nožem prerežem in pogledam, kaj je v njem, da tako lepo poje.“

„Sedaj sem pa ženo izučil. Povedal sem ji, da kratko malo ne zna kuhati.“

„In zdaj?“

„Kuham jaz.“

„Svojo hčerko bom dal v zakon samo v kakšno boljšo družino.“

„Prav imaš. Sprememba je vedno dobra.“

Profesor: „Stari Germani so se ukvarjali z lovom in ribolovom.“

Dijak: „Pa mladi?“

„Tri jurje mi daj, pa ne bom nikomur povedal.“

„Česa ne boš povedal?“
„Da sem jih dobil od tebe.“

„Deset vprašanj sem dobil pri izpitu. Samo na prvega sem odgovoril.“

„Kaj pa te je v začetku profesor vprašal?“

„Kako se pišem.“

„Kako si upadel, Tone! Kaj ti pa je?“

„Težka služba.“

„Kdaj si jo pa nastopil?“

„Jutri jo bom.“

Škot potoži Škotu, da se mu je odlomil zob pri glavniku in da bo moral zato kupiti novega.

„Nov glavnik zaradi enega zoba?“ se je zgrozil drugi Škot.

„Ja, ker je bil ta zob predzadnji.“

Neka ženska je pisala časopisu: „Moj mož je prinesel na srajci rdeče madeže. Trdi, da je to paradiznikov sok. Kaj naj storim?“

Uredništvo je odgovorilo: „Skušajte ugotoviti, kako je temu paradizniku ime!“

„Dobil sem vlogo, v kateri bom igral poročenega moža.“

„Za začetek je kar dobra. Boš že počasi dobil kakšno vlogo, v kateri boš smel govoriti.“

1. DEJANJE

2. DEJANJE

3. DEJANJE

„KAJ PA BOSTE OBJAVILI V NA-SLEDNJI TRIBUNII?“

„VSE, SAJ ITAK NE IZIDE.“

„Kaj si bova naročila ob trideset-letnici poroke, možek?“

„Na vsak način nekaj razkošnega. Dve juhi, natakari!“

ODPRAVILI SMO SOCIALNE RAZ-LIKE IN POVEČALI MATERIALNE.

Narod si bo pisal sodbo sam — če bo pismen.

NA SVETU SO TAKI, KI VABIJO, IN TAKI, KI SO JIH ZVABILI NA LED.

Neki delavec razlaga svojim tova-rišem: „Čakamo na mojstra, ki je šel na pivo, da počaka inženirja, ki je šel na kavo.“

NAŠI ODGOVORNI LJUDJE VED-NO VEDO, KAJ JE TREBA NARE-DITI. ZAKAJ TEGA NE NAREDI-JO?

Odkar so strokovnjaki iz elektro-gospodarstva napovedali, da bo letos spričo nenehnega dežja do-voľj elektrike, kupujejo naši ljudje petrolejke kot neumni. Izkušnje, izkušnje...

ŽIVLJENJE JE POLNO UGANK. ZAKAJ, RECIMO, CENIMO NAJ-BOLJ DELO TISTI, KI NAJMANJ DELAJO?

Ni res, da bi nekateri imeli vse! Mnogi od njih še osnovne šole nimajo!

KAJ POMAGA, ČE PAMETNEJŠI POPUŠČA — KO PA TO BEDA-KOM KORISTI!

Krivi bodo tisti, ki niso našli kriv-cev.

OBIČAJNO SE DUHOVI POMIRIJO ŠELE TAKRAT, KO ZMAGA MOČ-NEJŠI.

Jejte hitreje — cene živil še vedno naraščajo!

LAČNA VRANA SITI VSE PREVEČ VERJAME.

Delavec: „Kako naj shajamo z 80 jurji na mesec, ko pa porabi po-prečna slovenska tričlanska dru-žina mesečno samo za hrano 110 jurjev?“

Direktor: „Kdo pa pravi, da mo-rate živeti kot poprečna družina?“

PRI JUGOSLOVANSKI BIKOBORBI OSTANEJO BIKI VEDNO CELI.

Med delom je spal, da ne bi delal napak.

SAMOUPRAVLJANJE JE EDINO OPRAVILO, OD KATEREGA ME NADREJENI ODRIVAJO Z NAME-NOM, DA BI ČIM VEČ NAREDILI SAMI.

Milijonarji so se oddahnili; sedaj bomo iskali samo še milijarderje.

BOLJE JE IMETI MAJHEN ŽELO-DEC IN VELIK KOMOLEC KOT PA OBRATNO.

Pravzaprav je v poprečju s social-no diferenciacijo vse v redu: eni so zelo revni, so pa zato drugi zelo bogati.

DELAVSKI RAZRED JE SLEDNJIČ LE PRIŠEL NA ZELENO VEJO. ŽAL JE ŽE OBRANA.

Na napakah se učimo delati na-pake.

NEKATERI SI TOLIKO DOVOLIJO, DA SI DRUGI NE MOREJO DO-VOLITI NIČESAR.

Tudi smetana družbe se včasih skisa.

OBČANI SMO DALI SVOJE PRI-POMBE K ZAZIDALNEMU NAČR-TU, NA OBČINI PA SO DODALI, DA NISO UMEŠTNE. ZAKAJ OB-ČANE SPLOH SPRAŠUJEJO?

● Če nas ne bi vprašali, bi se pa reklo, da ni demokracije!

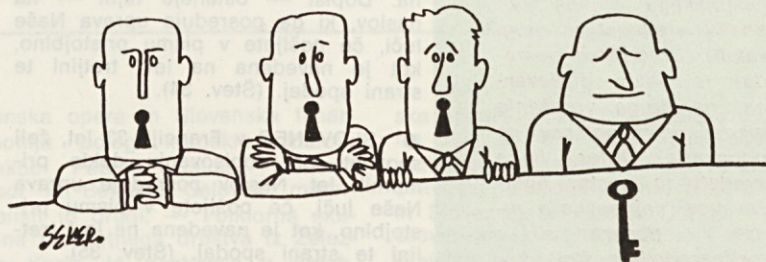
● Vprašali so vas zato, ker so mislili, da vi že veste, kaj oni mi-slijo.

NAŠA MOČ

Z OZIROM NA REPERTOAR V GLEDALIŠČU BI POTREBOVALI VEČ ZASILNIH IZHODOV.

Včasih več slišiš, če poslušáš z očmi namesto z ušesi.

Po Pavlihi

mali oglasi

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 40 avstrijskih šillingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1.50 avstrijskega šilinga (ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševavca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševavca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisem v tujino.

● JANKOVIČ, 17 rue de Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, posreduje uradne prevode in prošnje. Pišite mu!

● Sodnijsko pooblaščen prevajavec za slovenski in srbskohrvatski jezik MILAN ZAGORC prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstr. 27, telefon 28 31 43.

● PREVAJAM slovenske, srbohrvaške in madžarske dokumente v nemščino, jih overjam, pišem prošnje in dajem informacije. Dipl.-Ing. VIKTOR v. NEGRO, 5 Köln 80, Gerh.-Hauptmann-Straße 31/II. Sodno zaprišeženi tolmač. Tel. 68 54 73.

● PREVAJAVSKA PISARNA V MÜNCHNU vam ekspresno in uradno uredi vse prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje, daje informacije in poučuje nemščino po zanesljivi metodi — dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, tel. 14 13 702.

● SLOVENSKI, HRVAŠKI IN SRBSKI EKSPRES-PREVIDI, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač MILENA GRATZA, 8 München 50, Menzingerstraße 195, tel. 8 12 18 20. Končna tramvajska postaja linije 17 ali 21. nato z avtobusom 77 (Finsterwalderstr.) ali 75 (Eversbuscherstr.).

● PREVAJAM vse slovenske, srbske in hrvaške dokumente v nemščino in obratno, hitro in zanesljivo. Sodnijski tolmač MARTIN SAPOTNIK, Moers-Meerbeck, Luisenstr. 23.

● FRANKFURT, MAINZ IN VELIKA OKOLICA: POZOR! Hitro in poceni vam prevede iz slovenščine v nemščino ali iz nemščine v slovenščino vse dokumente, ki jih potrebujete: LOVRENC DOVJAK, 65 Mainz-Mombach, Sandweg 7.

● Slovenski fant z lepim značajem, veren, delaven, varčen, do 33 let, pripravljen živeti v Angliji, lahko najde ŽIVLJENJSKO DRUŽICO, Slovenko, z istimi lastnostmi. Fotografija zaželela. Dopsi — ostanejo tajni — na naslov, ki ga posreduje uprava Naše luči, če pošljete v pismu pristojbino, kot je navedena na levi tretjini te strani spodaj. (Štev. 34).

● SLOVENEK v Franciji, 33 let, želi spoznati po dopisovanju dekle primernih let. Naslov posreduje uprava Naše luči, če pošljete v pismu pristojbino, kot je navedena na levi tretjini te strani spodaj. (Štev. 35).

● SLOVENEK v Nemčiji, 40 let, nekadivec, nealkoholik, želi spoznati de-

kle, ki bi hotela živeti v tujini. Naslov posreduje uprava Naše luči, če pošljete v pismu pristojbino, kot je navedena na levi tretjini te strani spodaj. (Štev. 36).

● HIŠA s stanovanjem in večjo delavnico naprodaj blizu Kranja. Naslov: Cveto Jagodic, Visoko, p. Šenčur pri Kranju.

● PRODAJ dograjeno HIŠO v Grosupljem. Pišite na: Antonija Gorenc, 7 Stuttgart 1, Gaisburgstr. 10.

● PRODAJ enonadstropno, takoj vseljivo HIŠO z majhnim vrtom, sadovnjakom, senožetjo, 6 km od Tolmina. Naslov vam posreduje uprava Naše luči, če pošljete v pismu pristojbino, kot je navedena na levi tretjini te strani spodaj. (Štev. 37).

● PRODAJ MEHANIČNO DELAVNICO s stanovanjem, popolnoma opremljeno, ob glavni cesti Rogaška Slatina. Alojz Lovec, Poljčane 34, Slovenija.

● PRODAJ stanovanjsko HIŠO na območju Brežic z delavnico za avtomobilarsko obrt, možna preureditev, 187 m², stanovanje 132 m², s pokritimi balkoni 187 m². Vse centralno ogrevano, telefon, vrt z bazenom in garažo. Pišite na: Alojz Jagodic, Brežice, Črnc 74. Telefon: 068-72-474.

● PRODAJ POSESTVO v dobrem stanju na Uršnih selih 72 (druga postaja iz Novega mesta proti Črnomlju), blizu železniške postaje. Vselitev je možna takoj spomladi. Informacijo dobite pri BERTI DOLINAR, J-68323 Uršna sela 72 pri Novem mestu.

● VIPAVC JOŽE, Export-Import, 7 Stuttgart 1, Böblinger Straße 164, Nemčija, telefon 60-43-62, vam solidno postreže in vam nudi PFAFF šivalne in likalne stroje, KAISER pletilne stroje, LESCHA betonske mešalnike na električni, bencinski in dizlov pogon, EISELE krožne žage za kovine, stroje in naprave za gradbeno stroko za velike in male obrate. Pošiljamo na zaželene naslove.

● JODE — JOŽE DEBELAK, eksportno podjetje, München, Marsstr. 15 (pri glavnem kolodvoru) prodaja in pošilja v vse države: motorne kosilnice, traktorje, vinogradniške škropilnice, vse kmetijske stroje in rezervne dele, betonske mešalce in samokolnice, mesarski pribor (Dick), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, televizijske in radio aparate, magnetofone, hladilnike in pralne stroje, šivalne in pletilne stroje in vse ostale stroje za hišo in obrt.

Za ugankarje

ČUDNA BRATOVŠČINA

Na nekem otoku živijo tri plemena: Ali, Rali in Gali.

Neki časninar je srečal tam sedem članov teh treh plemen, katerim je stavil naslednja tri vprašanja, vedno v istem zapovrstju: „Koliko od vas sedmih je iz plemena Ali?“, „Koliko iz plemena Rali?“ in „Koliko iz plemena Gali?“

Posamezni odgovori so se glasili:

- A: „Eden. Trije. Štirje.“
 B: „Nihče. Štirje. Trije.“
 C: „Trije. Trije. Eden.“
 D: „Dva. Trije. Dva.“
 E: „Trije. Eden. Trije.“
 F: „Dva. Trije. Dva.“
 G: „Dva. Dva. Dva.“

Časninar je še zvedel, da člani plemena Ali govorijo vedno resnico, tisti iz plemena Rali izmenoma resnico in laž, oni iz plemena Gali pa vedno lažejo. Na podlagi tega podatka je ugotovil, kdo izmed sedmih pripada plemenu Ali, kdo plemenu Rali in kdo plemenu Gali.

Koliko in kateri so člani plemena Gali?

ČESTITKE H GODU

Pet prijateljev nosi isto ime: Karel. Na godovni dan se je vsak izmed njih spomnil dveh svojih soimenjakov in je poslal enemu od njih telegram, dru-

gemu pa voščilnico. Tako je vsak od petih prejel po en telegram in eno voščilnico od dveh različnih prijateljev.

Capudru je poslal telegram Petelin. Petelin je prejel voščilnico od Capudra in telegram od Modra. Lisjak je poslal voščilnico Karlu, od katerega je prejel sam voščilnico, medtem ko je Fajdiga poslal telegram tistemu Karlu, ki je njemu poslal telegram.

Kdo je prejel voščilnico od Capudra?

(Rešitev v prihodnji številki)

REŠITEV PREJŠNJIH UGANK

PRVA: Lucijin bratranec se je imenoval Pavel. Na osnovi podatkov je mogoče sestaviti tole razpredelnico:

Fant	Sestra	Sestrična
Karel	Tončka	
Pavel		
France	x	Tončka
Tone		y
Lojze	y	
Lucij		
x	Karla	Pavla
z	Lojzka	x

Ker ne more biti isto ime dvakrat v isti družinski skupini, je jasno, da x ne more biti drug kot Lucij, zato pa mora biti y Francka in z Pavel. Popolna razpredelnica je videti takole:

Fant	Sestra	Sestrična
Karel	Tončka	Lojzka
Pavel	Lojzka	Lucija
France	Lucija	Tončka
Tone	Pavla	Francka
Lojze	Francka	Karla
Lucij	Karla	Pavla

Torej je Lucijin bratranec Pavel.

DRUGA: Gospod, ki navija za Gorico, se imenuje Kočevar. Če zaznamujemo priimke in klube z začetnicami, moremo na podlagi podatkov sestaviti tole razpredelnico:

Priimek	Klub	
	ki zanj navija	čigar tekmo gleda
V		x
K	x	y
G	y	z
B		
z	K	

Torej: x more biti G ali B in y more biti V ali B. Tri možnosti so: 1) x = G, y = V; 2) x = G, y = B; 3) x = B, y = V. Tretja možnost izpade, ker z, ki že ne more biti ne G ne K, ne bi bil tudi ne B ne V. Tudi prva možnost odpade, ker bi iz nje sledilo, da je z = B in bi navijač za klub K ter bil navzoč pri tekmi kluba, za katerega navija. Torej prihaja v poštev samo druga možnost: z = V. Popolna razpredelnica je videti takole:

Priimek	Klub	
	ki zanj navija	čigar tekmo gleda
V	K	G
K	G	B
G	B	V
B	V	K

Iz tega sledi, da je navijač Gorice Kočevar.

Slovenci ob meji

KOROŠKA — V okviru kulturnih tednov Alpe-Jadran, ki so se vršili v oktobru, so gostovali v Celovcu APZ „Tone Tomšič“, Slo-

venska opera in Slovenska filharmonija poleg koroških zborov: Jakob Petelin Gallus, komorni zbor iz Beljaka, Celovski madrigalisti in drugi. — Folklorna skupina prosvetnega društva iz Železne Kaple je gostovala v Selah. Na odru je predvajala pristno hojset z vsemi običaji, nato pa razne narodne plesje. — Celovška škofij-

ska sinoda je končala svoje delo. Na njej so bili dobro zastopani tudi Slovenci. Med drugim je razpravljala o sodelovanju Nemcev in Slovencev v koroški Cerkvi. — Slovenska kmetijska šola v Podravljah je začela s poukom. Boriti se mora z velikimi težavami kljub temu, da ima pravico javnosti.

NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE:

NAŠA LUČ

Viktringer Ring 26
A-9020 Klagenfurt, Austria

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI:

RAVNATELJSTVO slovenskega dušnega pastirstva v zdomstvu:

Tajnik: Franc Bergant, Via della Sagrestia 17, I-00120 Città del Vaticano. (Tel. 6382-3924).

ANGLIJA

Msgr. Ignacij Kunstelj, 62 Offley Road, London S.W.9.
(Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.
Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein.
Anton Miklavčič, Kappellengasse 15, 9800 Spittal/Drau.
(Tel. 0-47-62/3-34-62).

P. Štefan Kržišnik, Zist. Stift, 6422 Stams.
„Korotan“, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII.

BELGIJA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, B-4000 Liège. (Tel. 04/23-39-10).
Kazimir Gaberc, rue L. Empain 19, B-6001 Marcinelle. (Tel. 07/36-77-54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75020 Paris. (Tel. 636-80-68).
Jože Flis, 7 rue Gutenberg, 75015 Paris. (Tel. 577-69-93).
Stanislav Kavalarič, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Méricourt.
Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57710 Aumetz.
Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.
Franjo Pavalec, 8 Avenue Pauliani, 06000 Nice.

ITALIJA

Slov. dušnopastirski urad, Via dei Colli 8, 00198 Roma. (Tel. 845-0-989).

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 0811 — 53 64 53).
Mirko Jereb, 28 Bremen 1, Kolpingstr. 3. (Tel. 0421 — 32 84 10).
Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonnefeldstr. 36. (Tel. 02141 — 29 13 05).
Pavel Uršič, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 02132 — 6 26 76).
Ludvik Rot, 5 Köln 1, Norbertstr. 25. (Tel. 0221 — 24 38 89).
Jože Bucik, 5 Köln 1, Norbertstr. 25. (Tel. 0221 — 24 38 89).
Dr. Edo Škulj, 6 Frankfurt 70, Textorstr. 75-II. (Tel. 0611 — 61 37 22).
Jože Cimerman, 68 Mannheim, A 4, 2. (Tel. 0621 — 2 85 00).
Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel. 0711 — 38 21 74).
Janez Demšar, 741 Reutlingen, Mittelstädterstr. 91/0. (Tel. 071 21 — 3 51 98).
Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 — 2 20 00).
Feliks Grm, 807 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2.
P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 0811 — 98 19 90).
Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 0811 — 53 64 53).
Tine Vrečar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 0811 — 53 64 53).
Štefan Vereš, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus. (Tel. 0311 — 7 85 30 91 do 93).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Postfach 191, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.
(Tel. 01/50-44-15).